

Vuoden 2025 talousarvioehdotuksen yhteydessä käsiteltävät valtuusto- ja kuntalaisaloitteet sekä niihin annetut vastaukset

Koonti

Valtuustoaloitteet

Kasvatus- ja opetuslautakunta

Valtuustoaloite lasten ja nuorten sähköisen aloitepalvelun käyttöönottamiseksi Tampereen kaupungissa – Aila Dünder-Järvinen (TRE:831/07.00.01/2020)

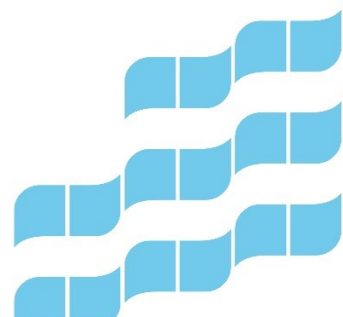
- Talousarvioehdotus ei sisällä määrärahaa aloitteen toteuttamiseksi.

Valtuustoaloite lasten vaalien järjestämiseksi Tampereella – Inna Rokosa ym. (TRE:1035/12.00.01/2024)

- Talousarvioehdotus ei sisällä määrärahaa aloitteen toteuttamiseksi.

Valtuustoaloite digi- ja ohjelmointitaitojen edistämishjelman käynnistämiseksi Tampereen oppilaitoksissa – Antti Ivanoff ym. (TRE:1035/12.00.01/2024)

- Aloitteessa mainittuja kehittämiskohteita ja edistämistoimenpiteitä on jo toteutettu tai suunniteltu toteutettaviksi Tampereen kaupungin perusopetuksessa. Valtuustoaloitteessa esitetyn erillisen digi- ja ohjelmointitaitojen edistämishjelman käynnistämiseksi ei ole varattu rahoitusta vuoden 2025 talousarvioletyksessä.

Nuorisovaltuuston aloite digitalisaatiokehityksen huomioimiseksi perusopetuksen opetussuunnitelmassa (TRE:5660/12.00.01/2023)

- Perusopetuksessa edistetään monella tavalla aloitteessa mainittuja kehittämiskohteita, mutta talousarvioehdotus ei sisällä määrärahaa vuosiviikkotuntien lisäämiseen digi- ja viestintätaitojen opetukseen.

Valtuustoaloite aistihuoneiden ja hiljaisten tilojen riittävyyden kartoittamiseksi Tampereen kaupungin päiväkodeissa, kouluissa ja oppilaitoksissa – Inna Rokosa ja Mahmoud Machaal (TRE:2783/12.00.01/2024)

- Talousarvioehdotus ei sisällä määrärahaa aloitteen toteuttamiseksi.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta

Valtuustoaloite lasten ja nuorten sähköisen aloitepalvelun käyttöönottamiseksi Tampereen kaupungissa – Aila Dünder-Järvinen (TRE:831/07.00.01/2020)

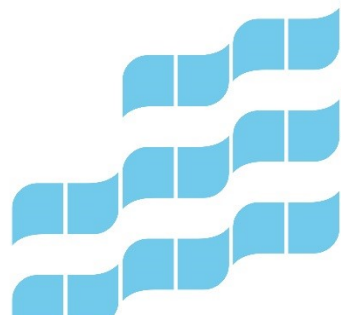
- Talousarvioehdotus ei sisällä määrärahaa aloitteen toteuttamiseksi.

Valtuustoaloite lasten vaalien järjestämiseksi Tampereella – Inna Rokosa ym. (TRE:1035/12.00.01/2024)

- Talousarvioehdotus ei sisällä määrärahaa aloitteen toteuttamiseksi.

Valtuustoaloite vapaakappalekirjaston perustamiseksi Tampereelle – Saana Kuusipalo (TRE:2267/12.00.01/2024).

- Talousarvioehdotus ei sisällä määrärahaa aloitteen toteuttamiseksi.

Elinvoima- ja osaamislautakunta

Valtuustoaloite aistihuoneiden ja hiljaisten tilojen riittävyyden kartoittamiseksi
Tampereen kaupungin päiväkodeissa, kouluissa ja oppilaitoksissa – Inna Rokosa ja
Mahmoud Machaal (TRE:2783/12.00.01/2024)

- Talousarvioehdotus ei sisällä määrärahaa aloitteen toteuttamiseksi.

Valtuustoaloite maksuttoman toisen asteen romuttamisen torjumiseksi ja
maksuttoman toisen asteen toteuttamiseksi jatkossakin – Tampereen
sosialidemokraattinen valtuustoryhmä (TRE:2266/12.00.01/2024)

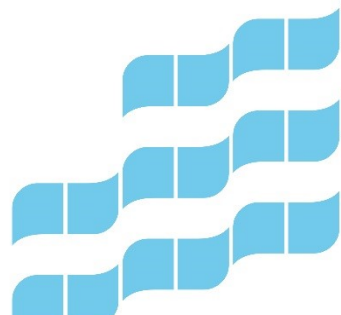
- Vuoden 2025 talousarvioesityksessä ei rajata toisen asteen koulutuksen maksuttomuutta.

Valtuustoaloite toisen asteen koulutuksen maksuttomuuden säilyttämiseksi –
Vasemmistoliiton Tampereen valtuustoryhmä (TRE:2269/12.00.01/2024)

- Vuoden 2025 talousarvioesityksessä ei rajata toisen asteen koulutuksen maksuttomuutta.

Valtuustoaloite maksuttoman toisen asteen säilyttämiseksi Tampereella –
Tampereen Vihreä valtuustoryhmä (TRE:2271/12.00.01/2024)

- Vuoden 2025 talousarvioesityksessä ei rajata toisen asteen koulutuksen maksuttomuutta.

Asunto- ja kiinteistölautakunta

TRE:5175/10.00.01/2023 Valtuustoaloite Tammelantorin yleisilmeen parantamiseksi ja parkkipaikkaongelman ratkaisemiseksi – Arto Grönroos ym.

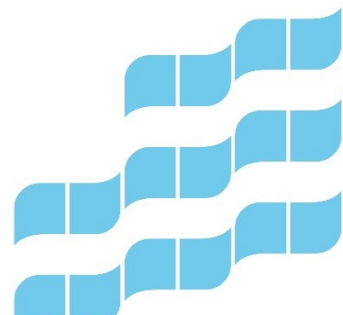
- Tammelantorin kehittämisen tarve on tunnistettu ja pieniä toimenpiteitä viihtyisyyden kohentamiseksi on tehty. Talousarvioehdotus ei sisällä toimenpiteitä torin maanalaisen pysäköinnin kehittämiseen.

TRE:3391/11.00.01/2023, Valtuustoaloite kokonaissuunnitelma Pyykin kesäteatterin ympäristön parantamiseksi – Jaakko Stenhäll ym.

- Kaupunki omistaa alueen ja sillä sijaitsevat rakennukset, ja on koko kaupungin edun mukaista huolehtia rakennusten ajanmukaisuudesta ja turvallisuudesta. Kehittämisinvestointien rahoituksesta ja käyttötalousvaikutuksista voidaan sopia toimijan kanssa tapauskohtaisesti, mutta varsinaisen kesäteatteritoiminnan kehittäminen ei kuulu kaupungin toimialaan.

TRE:1037/10.00.01/2024 Valtuustoaloite torikulttuurin ja toriemme kehittämiseksi Tampereella – Aila Dünder-Järvinen

- Kokemuksia ja mielipiteitä Tammelantorin ja Laukontorin toimivuudesta käydään vuosittain näiden torien torikauppiaiden kanssa. Lisäksi torien käyttäjille on tehty kyselyitä torin käytöstä. Pieniä toimenpiteitä torien viihtyisyyden kohentamiseksi on tehty.

Tampereen kaupunkiseudun Joukkoliikennelautakunta

Valtuustoaloite Turun kaupunkiseudulla käytössä olevien 65-vuotta täyttäneiden joukkoliikennehinnoittelun alennusten sopivuuden selvittämiseksi Tampereen kaupunkiseudulla – Lassi Kaleva ym (TRE:628/02.00.01/2024)

- Talousarvioehdotus ei sisällä aloitteessa esitettyjä alennuksia joukkoliikenteen lippujen hintoihin.

Konsernihallinto

Valtuustoaloite Liigan playoff-pelien näyttämiseksi Tapparan ja Ilveksen pelien osalta – Sofia Julin ym. (TRE:3231/12.00.01/2024)

- Talousarvioehdotus ei sisällä määrärahaa aloitteen toteuttamiseksi.

Kuntalaisaloitteet

Kasvatus- ja opetuslautakunta

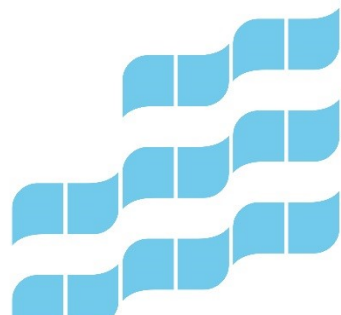
Peltovainion kerhon säilyttäminen (TRE:2048/12.06.00/2024)

- Talousarvioehdotus ei sisällä määrärahaa aloitteen toteuttamiseksi.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta

Pakkahuoneen päivätanssien maksuttomuus hyvinvoinnin lisäämiseksi (TRE:532/12.03.00/2024)

- Talousarvioehdotus ei sisällä määrärahaa aloitteen toteuttamiseksi.

Yhdyskuntalautakunta

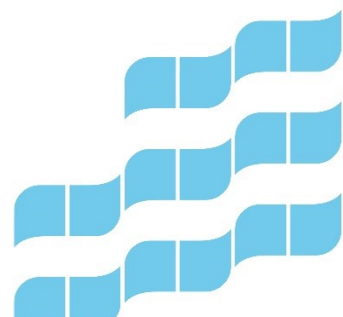
Kuntalaisaloite ilmaisesta joukkoliikenteestä sekä ilmaisesta pysäköinnistä yli 75-vuotiaille (TRE:3250/08.00.01/2024)

- Talousarvioehdotus ei mahdollista ilmaista pysäköintiä yli 75-vuotiaille.

Tampereen kaupunkiseudun Joukkoliikennelautakunta

Kuntalaisaloite ilmaisesta joukkoliikenteestä sekä ilmaisesta pysäköinnistä yli 75-vuotiaille (TRE:3250/08.00.01/2024)

- Talousarvioehdotus ei mahdollista ilmaista joukkoliikennettä yli 75-vuotiaille.

Liite: Kasvatus- ja opetuslautakunta 10.9.2024

Vuoden 2025 talousarvioesityksen yhteydessä käsiteltävät valtuustoaloitteet

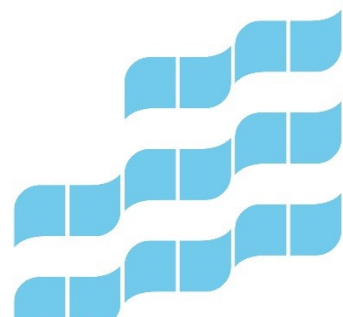
Valtuustoaloite lasten ja nuorten sähköisen aloitepalvelun käyttöönottamiseksi Tampereen kaupungissa – Aila Dünder-Järvinen (TRE:831/07.00.01/2020)

Valtuustoaloite lasten vaalien järjestämiseksi Tampereella – Inna Rokosa ym.
(TRE:1035/12.00.01/2024)

Valtuustoaloite digi- ja ohjelmointitaitojen edistämishjelman käynnistämiseksi Tampereen oppilaitoksissa – Antti Ivanoff ym. (TRE:1035/12.00.01/2024)

Nuorisovaltuuston aloite digitalisaatiokehityksen huomioimiseksi perusopetuksen opetussuunnitelmassa (TRE:5660/12.00.01/2023)

Valtuustoaloite aistihuoneiden ja hiljaisten tilojen riittävyyden kartoittamiseksi Tampereen kaupungin päiväkodeissa, kouluissa ja oppilaitoksissa – Inna Rokosa ja Mahmoud Machaal
(TRE:2783/12.00.01/2024)

Valtuustoaloite lasten ja nuorten sähköisen aloitepalvelun käyttöönottamiseksi Tampereen kaupungissa – Aila Dünder-Järvinen

Aila Dünder-Järvinen on esittänyt 27.1.2020 jättämässään valtuustoaloitteessa, että Tampereen kaupunki ottaa käyttöön lasten ja nuorten sähköisen aloitepalvelun. Aloitepalvelun kehittämiseen tulisi ottaa mukaan myös lasten parlamentti ja nuorisovaltuusto. Nuorisovaltuusto on 21.3.2022 antanut lausunnon, jossa se kannattaa valtuutettu Dünder-Järvisen tekemää valtuustoaloitetta.

Tamperelaisilla lapsilla ja nuorilla ei ole ollut käytettävissä varsinaista sähköistä aloitekanavaa. Aloitteen tekeminen on haastavaa paitsi aikuisille, erityisesti lapsille ja nuorille. He tarvitsevat tietoa siitä, mitä aloitteet ovat ja miten niitä tehdään. Heillä on kuitenkin käytettävissään muita erilaisia tapoja, joilla jättää ideoitaan ja saada niitä eteenpäin. Jokaisella tamperelaisella lapsella ja nuorella on mahdollisuus jättää aloite-ehdotuksia tai ideoita lasten parlamentin suuryhmissä ja nuorisovaltuuston kouluneuvoston kokouksissa.

Nuorisovaltuuston verkkosivulla on Lähetä terveisesi -yhteydenottolomake, jolla kuka tahansa voi anonymisti esittää ideoita tai kertoa huolenaiheita nuorisovaltuustolle. Nuorisovaltuusto käsittelee saadun palautteen ja voi tehdä sen pohjalta lausunnon, kannanoton tai aloitteen. Vastaavaa on suunnitteilla myös Tampereen lasten parlamentin verkkosivuille.

Lapset ja nuoret voivat nostaa esille heille tärkeitä asioita ja teemoja sekä ottaa kantaa kaupungin ajankohtaisiin asioihin muun muassa alueellisissa parlamenteissa, 4.- ja 9.- luokkalaisten sekä Tredun opiskelijoiden Vaikuta! -päivillä. Kaupungilla on myös muita erilaisia ryhmiä, joissa nuoret voivat vaikuttaa asioihin. Esimerkiksi Tampereen Lapsiystävällinen kunta -kehittämistyössä on oma nuorten ryhmä, joka käsittelee ja tuo näkemyksiä kehittämistyön teemoihin ja nostaa esille asioita, jotka vaativat huomiota. Lapset ja nuoret ovat olleet myös kaupunginvaltuuston iltakoulussa marraskuussa 2023 pitämässä puheenvuoronsa suoraan päättäjille. Puheenvuorossaan he nostivat asioita, joita toivoivat päättäjien vievän eteenpäin.

Aloitteiden tekemisen lisäksi palautteen antaminen kaupungille on myös yksi tapa osallistua. Kaupungin palautteenhallinnan kehittämisessä on tunnistettu tarve huomioida paremmin erilaisia asukasryhmiä, esimerkiksi lapsia ja nuoria.

Lasten ja nuorten ideat ja heidän esille nostamansa asiat liittyvät heidän arkisiin ympäristöihinsä. Asiat eivät välttämättä aina liity kaupungin toimintaan ja päätösvaltaan. He odottavat vastauksia ja ratkaisuja niihin nopeasti. Vastatessa erityisesti lapsille ja nuorille kielen on oltava selkeää ja vastaanottajalähtöistä.

Lapsille ja nuorille suunnatun osion sisällyttämisestä Tampere.Finland -sovellukseen on keskusteltu. Osioon voisi sisällyttää mahdollisuuden jättää helposti ideoita ja kehittämis ehdotuksia.

Sähköinen aloitekanava vaatisi henkilöresurssia saapuvien aloitteiden käsittelyyn. Lapsille ja nuorille ideoiden, palautteen ja kehittämis ehdotusten jättämisen tulee olla helppoa ja anonymiä eri kanavissa ja paikoissa.

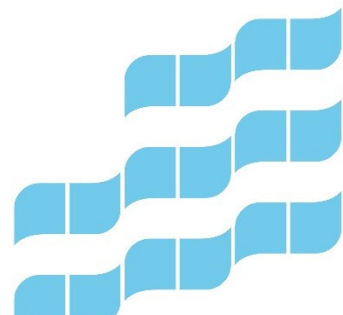
Vuoden 2025 talousarvioesityksessä ei ole varattu rahoitusta lasten ja nuorten sähköisen aloitepalvelun käyttöönottamiseksi valtuustoaloitteessa kuvatuilla tavoilla.

Valmistelijat:

Erityisasiantuntija Tiia Heinäsuo, etunimi.sukunimi@tampere.fi, puh. 050 411 2434

Suunnittelija Lotta Harsunen, etunimi.sukunimi@tampere.fi, puh. 040 568 6122

Suunnittelija Johanna Kurela, etunimi.sukunimi@tampere.fi, puh. 040 849 3614

Valtuustoaloite lasten ja nuorten sähköisen aloitepalvelun käyttöönotosta Tampereen kaupungissa

Asukaslähtöisessä ja demokraattisessa kaupungissa panostetaan kaikkien ryhmien, myös eri ikäryhmien, osallisuuden ja vaikutusmahdollisuuksien lisäämiseen. Tampereen kaupunki on ollut maassamme edelläkävijä monessa suhteessa, mitä tulee asukasdemokratiaan, kuntalaisvaikuttamiseen, ikäihmisten, erityisryhmien, lasten ja nuorten vaikutusmahdollisuuksiin. Kaupungin kaikkien sektoreiden toiminta koskettaa myös lasten ja nuorten arkea, joten heidän äänensä tulee kuulua myös päätöksenteossa ja aloitteiden antamisessa. Lasten ja nuorten oikeus tulla kuulluksi ja osallistua elämäänsä ja hyvinvointiinsa vaikuttaviin päätöksiin on kirjattu myös YK:n lapsen oikeuksien sopimukseen. Tampereen kaupunginvaltuusto on hyväksynyt Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman, jossa korostetaan mm. osallisuuden, osallistumisen ja kuulluksi tulemisen merkitystä. Meillä toimivat ansiokkaasti myös Lasten Parlamentti ja Nuorisovaltuusto.

Lasten ja nuorten äänen pitää kuitenkin kuulua myös muuten kuin näiden virallisten kanavien kautta, ja kaikenikäisten pitää päästä osallistumaan ja vaikuttamaan ikätasolleen sopivalla tavalla. Lasten ja nuorten vaikutusmahdollisuuksien parantaminen on myös demokratiakasvatusta - vallasta ja oikeuksista seuraa aina myös vastuu. Mahdollisuus vaikuttaa jo lapsuusiästä lähtien vaikuttaa myönteisesti myös äänestyshalukkuuteen ja -kiinnostukseen.

Helsingissä on otettu käyttöön sähköinen palvelu (ruuti.munstadi.fi/aloitteet), jonka kautta alle 18-vuotiaat kuntalaiset voivat jättää aloitteita Helsingin kaupungille. Helsingissä aloitteet ohjataan asiasta vastaavalle työntekijälle, eikä nuoren tarvitse ennakoon tietää, mikä osa kaupungin organisaatiosta asiasta vastaa. Aloitteen sanamuoto tai oikeinkirjoitus eivät ole este aloitteen jättämiselle ja nuorille tarjotaan tarvittaessa apua ja neuvoja aloitteiden tekemisessä. Helsingin kaupunki on sitoutunut antamaan aloitteisiin vastauksen kohtuullisessa ajassa. Saapuneet aloitteet viedään myös kaupunginvaltuustolle tiedoksi kaksi kertaa vuodessa.

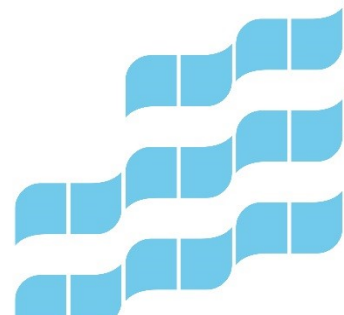
Kaikki Tampereella asuvat ovat iästä riippumatta kuntalaisia, joilla on oikeus vaikuttaa heitä koskeviin asioihin. Lasten ja nuorten sähköisen aloitepalvelun kautta voidaan löytää uudenlaisia ideoita, ajatuksia ja toimintatapoja kuntalaisten hyvinvoinnin ja elinympäristön kehittämisen lisäämiseksi. Sähköisen aloitteen voisi tehdä yksin tai yhdessä useamman lapsen ja nuoren kanssa. Hyvä toimintaperiaate olisi, että aloitteen tekijän / tekijöiden tulisi jättää yhteystietonsa, joita ei julkaista, mutta niitä voidaan käyttää esim. lisätietojen kysymiseksi ja aloitteeseen vastaamiseksi. Tampereen kaupunginvaltuuston tulisi myös käsitellä saapuneet aloitteet vähintään kaksi kertaa vuodessa.

Esitän, että Tampereen kaupunki ottaa käyttöön lasten ja nuorten sähköisen aloitepalvelun. Aloitepalvelun kehittämiseen tulisi ottaa mukaan myös Lasten Parlamentti ja Nuorisovaltuusto.

Tampereella 27.1.2020

Aila Dünder-Järvinen

Kaupunginvaltuuston 1. varapuheenjohtaja (sd)

Valtuustoaloite lasten vaalien järjestämiseksi Tampereella – Inna Rokosa ym.

Valtuutettu Inna Rokosa yhdessä lukuisten muiden valtuutettujen kanssa esittää 17.2.2020 jätetyssä valtuustoaloitteessa, että Tampereen kaupunki selvittää mahdollisuutta lasten vaalien järjestämiseksi riittävien resurssein vuoden 2021 kuntavaalien yhteydessä. Aloitteeseen vastataan nyt ajatellen vuoden 2025 kuntavaaleja.

Valtuustoaloitteessa kuvataan, kuinka lasten vaaleja on järjestetty muun muassa europarlamenttivaalien yhteydessä 2019 yli 30 kunnassa. Aloitteessa otetaan myös kantaa demokratiakasvatuksen ja äänestysaktiivisuuden puolesta.

Tampereen kaupunginkirjastossa kokeiltiin lasten pehmoleluvaalien järjestämistä ensimmäisen kerran osana kirjaston demokratiahanketta tammikuussa 2023. Kirjastoissa pehmoleluvaalit ovat osa demokratia- ja osallisuustyötä. Laki yleisistä kirjastoista asettaa tavoitteeksi aktiivisen kansalaisuuden, demokratian ja sananvapauden edistämisen. Pehmoleluvaalit ovat demokratiakasvatusta, ja niillä luodaan pohjaa aktiiviselle kansalaisuudelle. Vuoden 2024 presidentinvaalien yhteydessä pehmoleluvaaleihin pystyi osallistumaan kaikissa kirjastoissa, ja näin lapset ja aikuiset voivat yhdessä osallistua ja kokea äänestyksen juhlaa ja jännitystä. Kirjastoihin kutsuttiin myös päiväkotiryhmiä äänestämään.

Pehmoleluvaalit-konseptia tullaan kirjastoissa jatkamaan myös jatkossa joidenkin tulevien vaalien yhteydessä, sillä kun konsepti on jo toteutettu, se on kevyesti toteutettavissa uudelleen. Vaaleista saatu palaute sekä perheiltä että varhaiskasvatuksesta on ollut todella positiivista, ja vaalitulosta jännitettiin suuresti. Vaalin voittaja Kati Koala esiintyi kevään mittaan kirjaston somessa vieraillen eri yksiköissä ja tutustui kirjaston palveluihin.

Nuorisopalvelujen, perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen palveluryhmät kannattavat niin ikään aloitetta lastenvaaleista ja pitää demokratiakasvatusta tärkeänä. Päiväkodeissa ja esiopetuksessa vaaleja voidaan järjestää edelleen jo useassa toimipisteessä perinteeksi muodostuneella tavalla hahmoehdokkaain (toisin sanoen lelut kuvitteellisina ehdokkaina). Perusopetuksen palveluryhmässä on todettu, että peruskouluikäisille lasten vaalien järjestäminen on mielekkäintä niin sanottuna varjovaalina, eli ehdokkaat ovat oikeasti Tampereen kuntavaaleissa ehdolla olevia henkilöitä. Nuorisopalveluiden näkemyksen mukaan edellytys varjovaalien toteuttamiseksi on, että ehdolla olevien oikeiden ihmisten pitäisi puhutella vaaliteemoillaan kohdennetusti myös koululaisia ja heidän perheitään.

Varjovaalien toteuttamisessa olisi tarkoituksenmukaista käyttää nykyaikaista sähköistä äänestysalustaa. Sähköinen äänestysalusta on ollut viime vuosina käytössä nuorisovaltuuston vaaleissa. Lasten vaalit olisi myös hyvä toteuttaa koulupäivien aikana, joko koululla tai lähikirjastossa, yhdistäen äänestyksen osaksi perusopetuksen ja kirjastojen demokratiakasvatusta. Mikäli lasten vaalit järjestettäisiin virallisten äänestyspaikkojen yhteydessä ennakkoäänestyksen aikana tai varsinaisena vaalipäivänä, olisivat kustannukset suuremmat, sillä äänestyksen järjestämiseen tarvittaisiin enemmän henkilö- ja materiaaliressursseja.

Keskusvaalilautakunnan sihteeri kiinnittää huomiota siihen, että lasten vaalien järjestäminen ei saa häiritä varsinaisten vaalien toimittamista. Mikäli lasten vaalien järjestämistä suunnitellaan varsinaisten äänestyspaikkojen yhteyteen, on huomioon otettava, että varsinaisten äänestyspaikkojen välittömässä läheisyydessä ei lasten vaaleja voi järjestää.

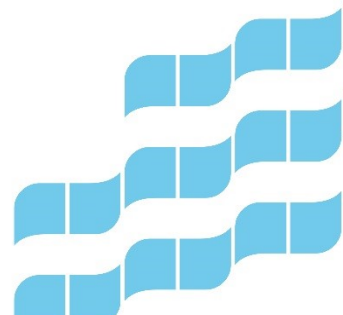
Lasten vaalien järjestämiseksi ei ole varattu erillistä rahoitusta vuoden 2025 talousarvioesityksessä.

Valmistelijat:

liikunta- ja nuorisopalvelujohtaja Jukka Etu-Seppälä, etunimi.sukunimi@tampere.fi, puh. 050 342 2812

kirjastopalvelujohtaja Niina Salmenkangas, etunimi.sukunimi@tampere.fi, puh. 040 800 4404

keskusvaalilautakunnan sihteeri, juristi Juha Perämaa, etunimi.sukunimi@tampere.fi, puh. 040 503 9038

TRE: 1439/12.00.01/2020

Valtuustoaloite lasten vaalien järjestämiseksi Tampereella

Lasten vaalit järjestettiin ensimmäisen kerran Porissa vuoden 2017 kuntavaalien yhteydessä. Sittemmin lasten vaalit ovat keränneet niin paljon hyvää palautetta, että ne järjestettiin vuoden 2019 europarlamenttivaalien yhteydessä jo yli 30 kunnassa - muiden muassa Espoossa, Helsingissä, Jyväskylässä, Kouvolassa, Kuopiossa, Lahdessa, Oulussa, Porissa, Rovaniemellä, Turussa, Vaasassa ja Vantaalla.

Idea lasten vaaleista lähti liikkeelle turhautuneen äidin Facebook-päivityksestä; lapsi ei ollut saanut pudottaa äidin äänestyslipuketta vaaliurna. Päivityksen seurauksena Porissa haluttiin kehittää lapsille oma tapa vaikuttaa. Demokratian kannalta onkin tärkeää, että mahdollisimman moni äänestää. Äänestysaktiivisuutta olisi syytä nostaa, sillä esimerkiksi vuoden 2017 kuntavaalien äänestysprosentti oli vain 58,8. Kun äänestäminen tulee tutuksi jo pienestä pitäen, kynnys äänestää alenee myös yleisissä valtakunnallisissa vaaleissa.

Yli 30 kunnassa vuoden 2019 europarlamenttivaalien alla virallisen vaalipaikan läheltä löytyi omatoiminen lasten vaalipiste kunnan valinnan mukaan jo ennakkoäänestyksen aikana tai varsinaisena vaalipäivänä. Lapsi äänesti vanhemman tai muun aikuisen opastuksella jotakin kuudesta fiktitiivisestä ja hyvämielisestä eläinhahmosta. Kaikkien kuntien lasten vaalien tulokset laskettiin yhteen ja voittaja julkistettiin varsinaista vaalipäivää seuranneella viikolla. Vaalit voittaneen Kiira Ketun terveiset toimitettiin Euroopan parlamenttiin Suomen edustajalle.

Valtakunnallisten lasten vaalien toteutukseen osallistuvat Suomen Nuorkauppakamarit ry, Porin kaupunki ja Kuntaliitto tiiviissä yhteistyössä ja vuoropuhelussa eri kuntien kanssa. Tampereella toteutukseen voisi osallistua myös Lasten Parlamentti. Seuraavat valtakunnalliset lasten vaalit järjestetään 2021 kuntavaalien yhteydessä.

Esitänkin, että Tampereen kaupunki selvittää mahdollisuutta lasten vaalien järjestämiseksi riittävien resurssien vuoden 2021 kuntavaalien yhteydessä.

Tampereella 17.2.2020

Inna Rokosa, kaupunginvaltuutettu (sd)

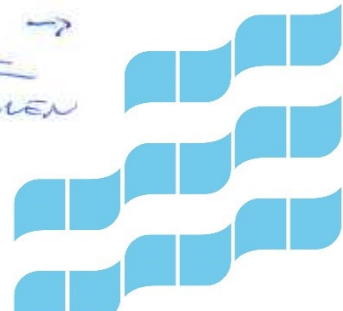
Lähteet: www.lastenvaalit.fi ja TilastokeskusEsa Kananen
Jukka Oksanen

ARI WIGREIUS

JANNA PORTILAINEN

Anne Hämäläinen

AILA DÖNDAR-JÄRVINEN

Pekka Salmi

Pekka Salmi

Johanna Loukko

Johanna Loukko

Mirsa Kaasalainen

Mirsa Kaasalainen

Vilho Hämäläinen

Vilho Hämäläinen

Henri Backman

Henri Backman

Väinö Friman

Väinö Friman

Matti Heimo

Matti Heimo

Johanna Suominen

Johanna Suominen

Heikki Laakso

Heikki Laakso

Jiri Nieminen

Jiri Nieminen

Kari Kinnunen

Kari Kinnunen

Mahmoud Machrouf

Mahmoud Machrouf

Noora Tapio

Noora Tapio

Sanna Toivola

Sanna Toivola

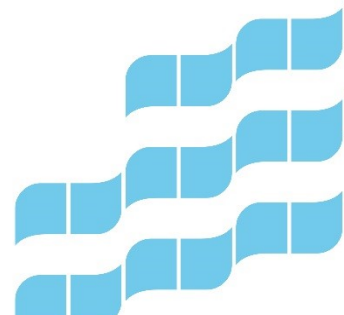
Minna Minkkinen

Minna Minkkinen

Mikko Oksanen

Mikko Oksanen

Elina-Liisa Vartiainen

Valtuustoaloite digi- ja ohjelmointitaitojen edistämishjelman käynnistämiseksi Tampereen oppilaitoksissa – Antti Ivanoff ym.

Valtuutettu Antti Ivanoff esittää 19.2.2024 yhdessä muiden valtuutettujen kanssa jättämässään aloitteessa, että Tampereen kaupunki käynnistää ohjelman digi- ja ohjelmointitaitojen edistämiseksi Tampereen oppilaitoksissa. Aloitteen tekijät ovat listanneet aloitteessa kuusi kehittämisen kohteena olevaa kokonaisuutta perusteluineen.

Aloitteen tekijät esittävät, että digi- ja ohjelmointitaitojen edistämishjelma sisältäisi muun muassa seuraavat kokonaisuudet: 1. Opettajille tuki ja työkalut opetuksen ja erillisten kurssien järjestämiseen, 2. Valmiiden sisältöjen ja palveluntarjoajien hyödyntäminen sekä tarjonnan selvittäminen, 3. Digi- ja ohjelmointiopetuksen nykytilan ja käytössä olevien resurssien selvittäminen koulukohtaisesti. Koulukohtaisten toimenpiteiden määrittäminen asian parantamiseksi, 4. Kannettavien tietokoneiden jakaminen Tampereen kuudesluokkalaisille syksyllä 2024. Kiireellisten toimenpiteiden kohdistaminen tämän vuosikurssin sisältöjen luontiin. Uudistuksesta kaiken hyödyn irti ottaminen, 5. ICT-taitojen hyödyntämisen integroiminen nykyistä laajemmin soveltuvaksi osaksi eri oppiaineiden opiskelua ja ryhmätöitä, sekä 6. Seurannan toteuttaminen tamperelaisten koululaisten ICT-osaamisen kehittymisen mittaamiseksi. Seurannan toteuttaminen opetuksen toteutumisesta Tampereen peruskouluissa.

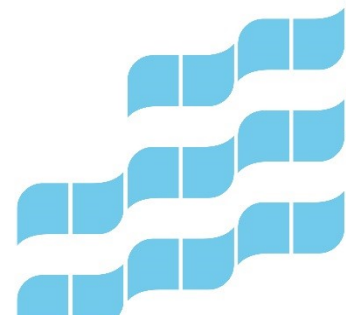
Kokonaisuutena voidaan todeta, että Tampereen perusopetuksessa koulujen ja niiden henkilöstön valmiudet hyödyntää digitaalisuutta ovat tekniikan tai osaamisen näkökulmasta tarkasteltuna tyydyttävällä tai hyvällä tasolla. Täydennyskoulutusmahdollisuudet osaamisen kehittämiseksi ovat tehtyjen kehittämistoimenpiteiden ansiosta erinomaiset. Laitekanta ja sen tuki tulee vahvistumaan edelleen tulevina vuosina. Aloitteessa mainittuja kehittämiskohteita on siis jo edistetty tai tullaan edistämään. Edistämistoimenpiteitä kuvataan seuraavaksi tarkemmin.

Perusopetuksen digitaalisen osaamisen kehittäminen perustuu Tampereenkin perusopetuksessa vahvaan kansalliseen ohjaukseen. Opetus- ja kulttuuriministeriön kansalliset Kasvatuksen ja koulutuksen digitalisaation linjaukset 2027 yhdessä Suomen digitaalisen kompassin kanssa luovat strategisen perustan perusopetuksen digitalisaation edistämiseksi. Opetushallitus edistää linjausten tavoitteita yhteistyössä opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa. Kansallisen ohjauksen lisäksi Tampereella noudatetaan Tampereen seudun perusopetuksen digitaalisen osaamisen suunnitelmaa 2024–2027, joka on valmisteltu kaupunkiseudun tieto- ja viestintäteknologisessa työryhmässä (TVT-työryhmä). Edellä mainitut linjaukset ja suunnitelmat täydentävät ja tukevat Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden 2014 linjausten paikallista suunnittelua ja toimeenpanoa.

Paikallista toimeenpanoa on tuettu vuosina 2022–2024 toteutetulla Uudet lukutaidot -hankkeella. Tampereen kaupungin perusopetus on suunnitellut ja kehittänyt hankkeen avulla useita erilaisia toimenpiteitä digitaalisuuden edistämiseksi. Nämä toimenpiteet tarkoittavat käytännössä opettajien täydennyskoulutukseen luotuja erilaisia koulutuspajoja, kouluille hankerahoituksella hankittuja laitteistoja tai välineitä sekä opetussuunnitelmaa tarkentavaa kuvausta digitaalisuuden hyödyntämisestä koulujen, opettajien ja oppilaiden arjessa. Hankkeen erilaiset ratkaisut tulevat myöhemmin hyvin esille myös tässä vastauksessa.

Digitaalisuuden hyödyntämiseksi ja käyttämiseksi kaupungin kaikilla työntekijöillä on mahdollisuus hyödyntää TietoEvryn Tukikeskusta, joka vastaa Tampereen seudun käyttötuesta. Tukikeskuksesta on mahdollista saada apua muun muassa tietotekniikkaan, Microsoft 365 -ohjelmiin, tunnuksiin, puhelimiin ja esitystekniikkaan liittyvissä kysymyksissä. Tukikeskus voi tarvittaessa lähettää myös lähituen paikan päälle. Tampereen kaupungin omat sovelluspalvelut auttavat myös tiettyjen sovellusten käytössä (Microsoft 365, Teams, Pulpetti, Opetus365 jne).

Lisäksi kaikilla kouluilla joku tai jotkut opettajista toimivat opettajien virkaehtosopimuksen perusteella AV-välineiden hoitotyöstä ja tietotekniikkavastaavan työstä vastaavina ja auttavat sekä tukevat omalla koulullaan

erilaisissa asioissa digitaalisuuteen liittyen. Edellisen lisäksi kaikille kouluille on mahdollistettu elokuusta 2024 alkaen vähintään yksi digitutor (yhtenäiskouluilla kaksi), jonka tehtävänä on tukea koulunsa opettajia erityisesti pedagogisten ratkaisuiden ja niihin liittyvien arjen ongelmatilanteiden kanssa.

Koulukohtaisen tuen lisäksi perusopetuksella on viisi kaupunkitasoisesti digitaalisuuden parissa työskentelevää tutoropettajaa, joiden päätehtävänä on tarjota tukea kaupungin kaikille opettajille hyvien digitaalisten käytäntöjen hallitsemiseksi. Heidän tarjoama tuki ja täydennyskoulutus on jakautunut kolmeen pääteemaan, jotka ovat medialukutaito, digitaalinen osaaminen ja ohjelmointiosaaminen. Teemat ovat seurausta viime keväänä päättyneestä valtakunnallisesta Uudet lukutaidot -kehittämishohjelmasta, jonka tavoitteena oli vahvistaa lasten ja nuorten tieto- ja viestintäteknologian taitoja, medialukutaitoa sekä ohjelmoinnin osaamista varhaiskasvatuksessa sekä esi- ja perusopetuksessa. Medialukutaidon, digitaalisen osaamisen ja ohjelmointiosaamisen teemojen sisällä on Tampereen perusopetuksen opettajille tarjolla lukuvuonna 2024–2025 muun muassa seuraavia aihealueita: Animaatio, Green Screen, Mediasalkku, Podcast, Microsoft 365, Sovellusintegraatiot, VR-lasit, Tekoäly, Kielten sovelluksia, Sphero, Minecraft Education, Elias, Alpha minit ja Kubo-robotit. Syksyn 2024 koulutuspajat on tämän hetken tiedon mukaan varattu täyteen.

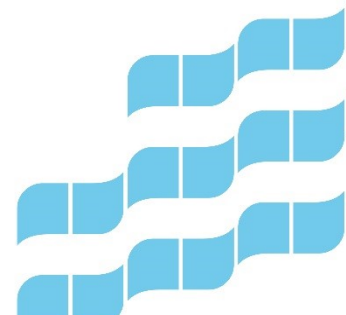
Tampereen kaupunki tarjoaa henkilöstölleen maksuttomasti Eduhousen verkkokurssipalvelun, jossa voi omaehtoisesti opiskella haluamiaan aiheita lyhytvideoiden avulla. Eduhousen palvelu sisältää erittäin paljon erilaisia koulutuksia digitaalisten taitojen, tekoälyn, pilviosaamisen (Cloudskills) tai tietoturvan kehittämiseksi. Kaupungin oman koulutustarjonnan lisäksi Tampereen seudun kasvatus- ja opetusalan osaamisen kehittämisen palvelu Osake tarjoaa perusopetuksen kaikille opettajille lisäkoulutusmahdollisuuksia muun muassa seuraavissa aiheissa lukuvuonna 2024–2025: ViLLE peruskoulutus, Digi-Peda: Tekoälyn oppimistehtävät, Adobe Express, sähköisten kyselyjen tekeminen ja käyttökoulutus Aivot Yhdessä -materiaaliin.

Kaupungin kaikille kuudennen vuosiluokan oppilaille ja heitä opettavalle henkilöstölle on jaettu lukuvuoden 2024–2025 aluksi kannettava tietokone. Käyttöönotto on saatu lähes valmiiksi ja palaute sen sujumisesta on ollut selkeästi positiivista. Näillä ja muilla laitteilla on mahdollista käyttää ja hyödyntää myös Microsoftin Copilot -tekoälysovellusta tietoturvallisesti.

Erilaisia muita välineitä digitaalisuuden hyödyntämiseksi oppimisessa on kouluilla kohtuullisen hyvin käytettävissä. Yhteiskäytössä olevia tabletteja, kannettavia tietokoneita tai pöytäkoneita on kaupungilla yhteensä noin 10 000. Näiden lisäksi kouluilla on käytettävissä erinäinen määrä joko koulukohtaisesti tai kaupunkitasoisesti ohjelmitavia robotteja, mediapaketteja, 3D-tulostimia ja muita digitaalisuuden mahdollistavia laitteita. Kouluilla on nyt syksyllä 2024 käyttöönotettujen kannettavien tietokoneiden myötä noin 1 digilaite 1,6 oppilasta kohden (1/1,56). Koulujen laitekantojen tilanne vaihtelee hieman, mutta kokonaisuutena sen voi katsoa olevan vähintään kohtuullisella tasolla.

Perusopetuksessa on mahdollista hyödyntää jo nyt monia erilaisia ohjelmointiin tarkoitettuja materiaaleja. Näitä ovat esimerkiksi ViLLE, Code.org ja Minecraft Education. Muuta valmista tai hyödynnettävää digitaalista oppimateriaalia on myös runsaasti käytössä. Tästä hyviä esimerkkejä ovat seudullisesti laaditut digitaaliset ympäristöopin ja terveystiedon materiaalit Aivot – Yhdessä käyttöön ja Aivot – Terveinä käyttöön (www.aivotkayttoon.fi), M365 ja ViLLE -opetusmateriaalit eri oppiaineisiin (www.oppimisanalytiikka.fi/ville). Digitaalisten ohjelmien tai materiaalien käyttäminen luonnollisesti edelleen vaihtelee opettajien taitotason ja saatavilla olevan laitekannan mukaan kouluittain.

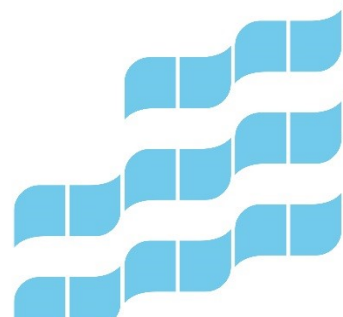
Opetussuunnitelman perusteiden toimeenpanon tueksi Opetushallitus on laatinut Digitaalisen osaamisen kuvaukset (<https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/digiosaaminen/8706410/tekstikappale/8709071>). Tampereen perusopetus on aloittanut viime keväänä näiden pohjalta oman Oppijan digipolun laatimisen, jossa kuvataan konkreettisesti vuosiluokittainen työskentely esimerkiksi ohjelmointiosaamisen opettamiseksi. Oppijan digipolun kuudennen vuosiluokan sisältöjen on tarkoitus valmistua lokakuun 2024 aikana. Tämän jälkeen jatketaan Oppijan digipolun rakentamista seitsemännestä vuosiluokasta edeten aina yhdeksänteen vuosiluokkaan rinnakkain oppilaiden henkilökohtaisten laitteiden hankinnan kanssa. Opetussuunnitelman perusteet eivät tällä hetkellä sisällä velvoitetta arvioida tai mitata valtuutettujen mainitsemaa ICT-osaamisen kehittymistä.

Edellä on kuvattu, miten aloitteessa mainittuja kehittämiskohteita ja edistämistoimenpiteitä on jo toteutettu tai suunniteltu toteutettaviksi Tampereen kaupungin perusopetuksessa. Valtuustoaloitteessa esitetyn erillisen digi- ja ohjelmointitaitojen edistämishjelman käynnistämiseksi ei ole varattu rahoitusta vuoden 2025 talousarvioesityksessä.

Valmistelija:

Opetusjohtaja Ville Raatikainen, etunimi.sukunimi@tampere.fi, puh. 040 576 8949

Valtuustoaloite: Tampereen kaupunginvaltuuston kokous 19.2.2024

Käynnistetään ohjelma Digi- ja ohjelmointitaitojen edistämiseksi Tampereen oppilaitoksissa

Diginatiivin sukupolven hyvistä lähtökohdista huolimatta, moniin tietotekniikan perustaitoihin jää puutteita. Digitaidot ovat työelämässä yhä välttämättömyksiä. Suuri osa kehittyneiden kansantalouksien työn tuottavuuden noususta on viime vuosikymmeninä ollut ohjelmistojen aikaansaamaa. Tampereella toimii lukuisia koneenrakennus- ja IT-alan yrityksiä, joiden ratkaisuihin ohjelmistot ovat keskiössä. Vuonna 2025 ohjelmointi- ja ohjelmoiminnallinen ajattelu on myös tulossa osaksi PISA-tutkimusta.

Opetussuunnitelman mukainen osaamistaso **ohjelmoiminnin** osalta jää monelta tamperelaisnuorelta saavuttamatta - ohjelmointikurssien tarjonta on usein yksittäisten opettajien harrastuneisuuden varassa ja opetusta on tarjolla valinnaisena. Opittavaa on myös **ICT-välinetaitoissa** (tietokoneiden perustoiminnallisuudet, tietoverkot, tekstinkäsittely-, taulukkolaskenta- ja esitysgraafikkaohjelmistojen perustoiminnallisuudet sekä sovellusten asentaminen ja päivittäminen) sekä **ICT-sisältötaitoissa** (kuvan- ja videon-/äänenkäsittely, pilvipalvelut ja oman sisällön julkaiseminen, tietoturva, viestintä, promptaaminen, mobiilisovellusten käyttöönotto, tiedonhaku, kymmensomijärjestelmä). **Tekoäly** on uudistamassa tapamme tehdä töitä, oppia ja opiskella - nostetaan Tampere eturiviin huomioimalla se myös perusopetuksen puolella.

Aloitteen tekijät esittävät, että Tampereen kaupunki käynnistää ohjelman digi- ja ohjelmointitaitojen edistämiseksi Tampereen oppilaitoksissa, sisältäen mm.

1. Opettajille tuki ja työkalut opetuksen ja erillisten kurssien järjestämiseen
- tarjotaan opettajille lisäkoulutusmahdollisuuksia, riittävä IT-tuki ja tarjotaan sopivaa opetusmateriaalia käyttöön
2. Hyödynnetään valmista sisältöä ja palveluntarjoajia ja selvitetään tarjontaa
- esimerkiksi ohjelmoiminnin osalta tarjolla on tamperelaisyrittäjä Koodikaverit Oy:n opetussisältöjä
3. Selvitetään koulukohtaisesti digi- ja ohjelmointiopetuksen nykytila sekä käytössä olevat resurssit ja määritetään koulukohtaisesti toimenpiteet asian parantamiseksi
4. Tampereen kuudesluokkalaisten jaetaan 2024 syksyllä kannettavat tietokoneet, tämän vuosikurssin sisältöjen luontiin kohdistetaan kiireellisesti toimenpiteitä. Otetaan uudistuksesta kaikki hyöty irti!
5. Integroidaan nykyistä laajemmin ICT-taitojen hyödyntäminen soveltuvin osaksi eri oppiaineiden opiskelua ja ryhmätöitä
6. Toteutetaan seuranta tamperelaisten koululaisten ICT-osaamisen kehittymisen mittaamiseksi ja opetuksen toteutumisesta Tampereen peruskouluissa

Hyötyjä digi- ja ohjelmointitaitojen edistämisestä

1. Taidot ovat välttämättömyksiä lukuisissa työelämän tehtävissä, joten parannetaan tamperelaisnuorten työelämäosaamista ja -työllistymismahdollisuuksia
2. Hyvät digitaidot ovat eduksi myös jatko-opintojen suorittamisessa
3. Vähennetään digitaalista syrjäytymistä ja parannetaan lasten tasa-arvoisia menestysmahdollisuuksia perhetaustasta riippumatta
4. Mahdollistetaan laajempaa digitaalisten oppimateriaalien hyödyntämistä
5. Luodaan mahdollisuudet tuottavuuden kasvulle paitsi kansantaloudessa myös perusopetuksen puolella

Lisäksi aloitteen tekijät esittävät toiveena, että aloitteen aikaansaamista toimenpiteistä ja digi- ja ohjelmointitaitojen edistämisestä raportoidaan kaupunginvaltuustolle vielä tämän valtuustokauden aikana.

Tampereella 19.2.2024

Antti Ivanoff

DI, Kaupunginvaltuutettu (kok)

Aloitteen allekirjoittaneet

Petri Rajala
Iida Leino
Riina-Eveliina Eskelinen
Anneli Taina
Anne-Mari Jussila
Jouni Markkanen
Aarne Raevaara
Tommi Evilä
Elina Järvenpää
Milka Hanhela
Matti Järvinen
Arto Grönroos
Teemu Kallonen
Aleksi Jäntti

Jatkolukemista aiheesta sekä lähteitä:

Kouluille koodausopetusvideoita, opeta ohjelmointia - koodauskoulutuksia jne

<https://code.org/learn/teaching-and-learning>

PISA's new focus on computational thinking and coding

<https://pisa.org/en/data-and-research/pisa-2025-new-focus-on-computational-thinking-and-coding>

<https://pisa.org/en/data-and-research/pisa-2025-new-focus-on-computational-thinking-and-coding>

Digitaalisen peruskoulun

<https://pisa.org/en/data-and-research/pisa-2025-new-focus-on-computational-thinking-and-coding>

Digitaalisen peruskoulun II

<https://pisa.org/en/data-and-research/pisa-2025-new-focus-on-computational-thinking-and-coding>

Ohjelmoinnin opetus suomalaisissa peruskouluissa

<https://pisa.org/en/data-and-research/pisa-2025-new-focus-on-computational-thinking-and-coding>

Anne Lämola
JUSSI LAHTINEN

Selma Kunsiralo
ALEKSOUSKI AMANAS

Lassi Kaleva
Veli-Matti

Timmi Mikkonen
Petri Siivola
Vilho

Nuorisovaltuuston aloite digitalisaatiokehityksen huomioimiseksi perusopetuksen opetussuunnitelmassa

Tampereen nuorisovaltuuston jäsenet Eetu Hukkanen, Sara Järvinen Vilja Saukko esittävät Tampereen kaupungin nuorisovaltuuston puolesta jättämässään aloitteessa, että Tampereen kaupunki huomioi digitalisaatiokehityksen opetussuunnitelmaan. Aloitteen tekijät esittävät seuraavaa:

1. Tampereen kaupunkiseudun perusopetuksen opetussuunnitelman päivittämisprosessi ja 0,5 vuosiviikkotunnin lisääminen
 - Tampereen kaupungin sivistyspalveluiden palvelualue aloittaa perusopetuksen opetussuunnitelman päivittämisprosessin yhdessä Tampereen kaupunkiseudun muiden kuntien kanssa.
 - Opetussuunnitelman tuntijakoon sisällytetään lukuvuodesta 2024–2025 alkaen jokaiselle perusopetuksen vuosiluokalle vähintään 0,5 vuosiviikkotuntia digi- ja viestintätaitojen opetusta.
2. Lisäys perusopetuksen vuosiluokkien 7–9 opetussuunnitelmaan laaja-alaisen osaamisen kohtaan L5
 - ”Oppilailla on riittävät tieto- ja viestintäteknologiset taidot, jotta he osaavat hyödyntää tietoteknologisia laitteita jatko-opinnoissaan. Lisäksi heillä on edellytykset toimia erilaisissa sähköisissä oppimisympäristöissä. Oppilaita ohjataan tunnistamaan omia heikkouksiaan ja vahvuuksiaan sekä kehittämään itseään digitaalisina viestijöinä arjen tilanteissa. Opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti myös sähköisiä oppimisympäristöjä sekä kehitetään tulevaisuuden työelämässä tarvittavia digitaitoja ja erilaisten ohjelmistojen käyttöä.”

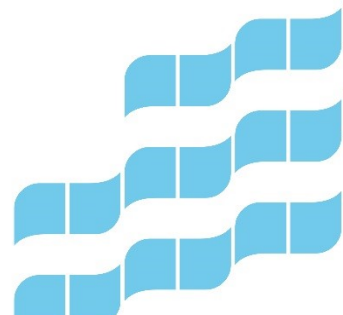
Nuorisovaltuusto on tarttunut tärkeään perusopetuksen tehtävään ja nostanut sitä esille hyvin perusteluin. Hyvät digitaidot toiselle asteelle siirryttäessä ovat jokaisen perusopetuksen päättävän oppilaan oikeus opetuksen painopistealueesta riippumatta. Perusopetus on tehnyt järjestelmällistä työtä saman tavoitteen eteen. Käynnissä on useita kehittämistoimia sekä pysyvien rakenteiden osalta että hanketasoisesti.

Paikallinen opetussuunnitelma on laadittu yhteistyössä Tampereen kaupunkiseudun muiden kuntien kanssa. Laaja-alaiset osaamisen tavoitteet pohjautuvat valtakunnallisen opetussuunnitelman perusteisiin myös tieto- ja viestintäteknologisen osaamisen osalta: perusteissa todetaan, että opetussuunnitelman tavoitteena on antaa mahdollisimman hyvät valmiudet edetä perusopetuksesta seuraavaan kouluvaiheeseen. Tämän lisäksi opetus- ja kulttuuriministeriö on julkaissut Kasvatuksen ja koulutuksen digitalisaation linjaukset 2027 -ohjelman keväällä 2023. Tämä linjaus sekä Suomen digitaalisen kompassi ovat pohjana Tampereen kaupunkiseudun tieto- ja viestintäteknologisen osaamisen työryhmän (TVT-työryhmän) valmistelemalle yhteiselle Tampereen seudun perusopetuksen digitaalisen osaamisen suunnitelma 2024–2027.

Yhteisen digitaalisen osaamisen suunnitelman tavoitteena on luoda innostava oppimisympäristö, jossa tieto- ja viestintäteknologian tehokas käyttö tukee oppilaiden monipuolista oppimista ja valmistautumista tulevaisuuden haasteisiin. Suunnitelman avulla tuetaan opetussuunnitelman toteutumista digitalisaation näkökulmasta. Suunnitelmassa myös todetaan, että Tampereen seudun kuntien oppilailla on peruskoulupolkunsa jälkeen mahdollisimman hyvät digitaaliset valmiudet jatko-opintojaan varten.

Tampereen kaupunki on edistänyt tai edistää aloitteessa mainittuja asioita jo seuraavasti:

- Tänä vuonna jokainen kaupungin kuudesluokkalainen saa henkilökohtaisen tietokoneen, joka seuraa hänen mukanaan perusopetuksen loppuun asti. Vuoteen 2027 mennessä on tarkoitus hankkia kaikille 6.–9.luokkalaisille oma tietokone.
- Tampereen kaupungin digitutorit laativat digitaalisen osaamisen perusteita (oppijan digipolku) koko kaupunkiin, jossa määritellään aloitteessa esitettyä vielä tarkemmin kunkin luokka-asteen

digitavoitteet verraten niitä kunkin oppiaineen opetussuunnitelmallisiin sisältöihin. Digitaalisen osaamisen kuvaukset perustuvat Opetushallituksen ePerusteissa olevaan digitaalisen osaamisen viitekehukseen, jolla tuetaan perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden toimeenpanoa. Tampereen digiosaamisen kuvaukset ovat valmiit kuudennen luokan osalta vuoden 2024 loppuun mennessä ja keväällä työ etenee seitsemännen vuosiluokan kuvauksiin.

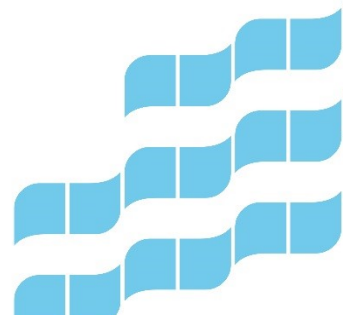
- Osaamiskuvausten valtakunnallisena tavoitteena on, että opetuksen järjestäjät päivittävät digistrategioitaan ja –suunnitelmiaan vastaamaan kansallista digitaalisen osaamisen viitekehystä. Osaamisen yksityiskohtaisella määrittelyllä edistetään lasten ja nuorten yhdenvertaisia mahdollisuuksia saavuttaa opiskelussa, työelämässä ja yhteiskunnallisessa osallistumisessa tarvittava digitaalinen osaaminen: oppijalla on oikeus digitaaliseen osaamiseen. Tampereella tämä digisuunnitelma on seutukunnan yhteinen, em. Digitaalisen osaamisen suunnitelma 2024–2027.
- Tampereen kaupungin jokaisessa koulussa aloitti syksyllä 2024 oma digitutor, joka toimii oppilaiden ja opettajien tukihenkilönä, kouluttajana ja asiantuntija-apuna. Lisäksi ovat kaupunkitasoiset tutor2-mallin digitutorit, jotka kiertävät kouluttamassa niin opettajia kuin oppilaita robotiikkaan, ohjelmointiin ja mediataitoihin kaikilla luokka-asteilla. Tampereella toimii myös Mediakoulu, jolta on varattavissa erilaisia digitaalisenkin osaamisen pajoja.
- Tampereella oli käynnissä Uudet lukutaidot-hanke vuosina 2022–2024. Hankkeen tuloksena kaupunkiin luotiin digitaalisen osaamisen malli, jota on aloitettu jalkauttaa kouluille lukuvuonna 2023–2024, joka jatkuu edelleen, linkittyen digitaalisen osaamisen kuvauksiin ja uuteen TVT-strategiaan.
- Varhaiskasvatus ja esiopetus, perusopetus, ammatillinen koulutus, lukiokoulutus ja Tietohallinto ovat aloittaneet yhteisen kehittämistyön Tampereen kasvatuksen, opetuksen ja koulutuksen oppijan digipolun kehittämiseksi. Tällä kehittämistyöllä edistetään tamperelaisten lasten ja nuorten yhdenvertaisia mahdollisuuksia saavuttaa opiskelussa, työelämässä ja yhteiskunnallisessa osallistumisessa tarvittavaa digitaalista osaamista.

Aloitteessa esitetään lisättäväksi paikalliseen perusopetuksen tuntijakoon jokaiselle vuosiluokalle vähintään 0,5 vuosiviikkotuntia digi- ja viestintätaitojen opetusta. Ehdotettu lisäys tarkoittaisi nykyisellä kustannustasolla vuodessa noin 1,1 miljoonan euron lisäystä opetusresurssiin. (1 vuosiviikkotunnin kustannus yhdelle 2000 oppilaan ikäluokalle on noin 250 000 euroa. 4,5 vuosiviikkotunnin kustannus on siten noin 1 125 000 euroa.) Tällaista opetusresurssia ei ole varattu nyt laadittavaan talousarvioon vuodelle 2025. On kuitenkin hyvä huomioida, että perusopetuksen vähimmäistuntimäärää ollaan lisäämässä 1.8.2025 alkaen kolmella vuosiviikkotunnilla vuosiluokilla 1–6 laajentamatta opetussuunnitelmaa. Tämä lisäys antaa mahdollisuuden osaltaan myös digitaalisen osaamisen vahvistamiseen nykytilannetta paremmin.

Kokonaisuutena voidaan todeta, että Tampereen perusopetuksessa on edistetty ja edistetään monella tavalla aloitteessa mainittuja kehittämiskohteita. Opetussuunnitelmaa on aloitettu päivittämään ja sitä päivitetään parhaillaan ja tullaan päivittämään, jotta digitaalisen osaamisen tasoa saadaan nostettua lapsilla ja nuorilla vaadittavalle tasolle.

Valmistelija:

Opetusjohtaja Ville Raatikainen, etunimi.sukunimi@tampere.fi, puh. 040 576 8949

Nuorisovaltuuston aloite digitalisaatiokehityksen huomioimiseksi perusopetuksen opetussuunnitelmassa

Tampereen kaupunkiseudun vuonna 2014 hyväksytty ja vuonna 2018 päivitetty Suomen valtakunnallista opetussuunnitelmaa täydentävä paikallinen perusopetuksen opetussuunnitelma on jäänyt ajastaan jälkeen jo viimeisen neljä vuotta sitten tapahtuneen päivityksen jälkeen.

Vuonna 2020 alkanut korona pandemia muutti perusopetuksen toimintaympäristöä merkittävästi, kun lähes kaikki oppilaat ja opiskelijat siirtyivät etäopetukseen, osa vajailla digitaidoilla, koska niitä ei ollut sisällytetty laajamittaisesti opetussuunnitelman tavoitteisiin tai sisältöihin. Lisäksi opiskelu välineissä ja niiden saatavuudessa esiintyi puutteita.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa tällä hetkellä esitetyt tieto- ja viestintätaitojen laaja-alaisen osaamisen tavoitteessa LS luetellut tavoitteet (vuosiluokat 7-9) ovat hyvin kunnianhimoisia sekä osittain peruskoululaisten arjen realiteeteista irrallisia. Perusopetuksen tavoitteena on taata laaja yleissivistys sekä pohja jatko-opintoihin. Nuorisovaltuusto huomauttaa ja toivoo kaupungin asettavan realistisempia ja arjen kannalta käytännöllisempiä tavoitteita.

Tampereen nuorisovaltuutetun Kaukajärven teknologialinjan sekä Juhannuskylän kuvataidelinjan yhdeksännen luokkatason oppilaille teettämän kyselyn mukaan teknologialinjan oppilaat kokevat selvästi vähemmän ahdistusta tulevista teknologisista toisen asteen opinnoista Juhannuskylän oppilaisiin verrattuna. Toisen asteen oppialustoja kuten Geogebraa, Gimppiä, mallinnusohjelmia sekä digitaalisia kirjoja oli hyödynnetty huomattavasti vähemmän tai ei lainkaan kuvataidelinjalla. Näin ollen luonteva siirtymä peruskoulusta digitaaliselle toiselle asteelle ilman vakiintunutta perustaa teknologia- sekä digitaaliopinnoissa on epärealistinen tavoite.

Nuorisovaltuusto esittää valtakunnallista opetussuunnitelmaa tarkentavan paikallisen perusopetuksen opetussuunnitelman päivittämistä nykyaikaisempaan muotoon. Koska opetussuunnitelmaa on päivitetty viimeksi vuonna 2018, on kohta tieto- ja viestintäteknologian osaamisesta päivityksen tarpeessa. Viimeisen viiden vuoden aikana toisen asteen opinnot ovat siirtyneet pääosin digitaaliseen toimintaympäristöön, mikä edellyttää opiskelijoilta entistä laajempaa teknisten laitteiden ymmärrystä sekä käyttökokemusta.

Vuonna 2018 päivitetty opetussuunnitelma ei pysty mukautumaan lähivuosien uusiin tarpeisiin. Näin ollen Tampereen nuorisovaltuusto ehdottaa edellistä laajempaa tieto- sekä viestintäteknologiasta opetusta peruskouluissa vuosiluokilla 7-9. Opetukseen on tärkeä sisältyä ennen kaikkea sähköistä osaamista sekä konkreettisia taitoja, jotka tukevat oppilasta toisella asteella sekä jatko-opinnoissa. Oppilaalle kuuluu opettaa sähköisten oppimateriaalien toimintaa sekä käyttöä, jotta siirtymä digitalisoituneelle toiselle asteelle on luontevaa.

Nuorisovaltuusto edellyttää, että Tampereen kaupungin sivistyspalveluiden palvelualue yhdessä Tampereen kaupunkiseudun muiden kuntien kanssa aloittaa perusopetuksen opetussuunnitelman päivittämisprosessin digitaalisessa toimintaympäristössä tapahtuneiden muutosten johdosta ja, että opetussuunnitelman tuntijakoon sisällytetään lukuvuodesta 2024-2025 alkaen jokaiselle perusopetuksen vuosiluokalle vähintään 0,5 vuosiviikkotuntia digi- ja viestintätaitojen opetusta.

Lisäksi nuorisovaltuusto esittää jatkovalmistelua varten lisättäväksi perusopetuksen vuosiluokkien 7-9 laaja-alaisen osaamisen kohtaan L5 uudeksi neljänneksi kappaleeksi seuraavaa:

”Oppilailla on riittävät tieto- ja viestintäteknologiset taidot, jotta he osaavat hyödyntää tietoteknologisia laitteita jatko-opinnoissaan. Lisäksi heillä on edellytykset toimia erilaisissa sähköisissä oppimisympäristöissä. Oppilaita ohjataan tunnistamaan omia heikkouksiaan ja vahvuuksiaan sekä kehittämään itseään digitaalisina viestijöinä arjen tilanteissa. Opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti myös sähköisiä oppimisympäristöjä sekä kehitetään tulevaisuuden työelämässä tarvittavia taitoja ja erilaisten ohjelmistojen käyttöä.”

Tampereen kaupungin nuorisovaltuuston puolesta,

Tampereen nuorisovaltuuston jäsenet

Eetu Hukkanen

Sara Järvinen

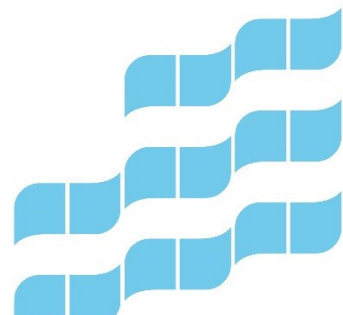
Vilja Saukko

Lisätietoja:

Tampereen kaupungin nuorisovaltuusto

nuorisovaltuusto@tampere.fi

www.tampere.fi/nuorisovaltuusto

Valtuustoaloite aistihuoneiden ja hiljaisten tilojen riittävyyden kartoittamiseksi Tampereen kaupungin päiväkodeissa, kouluissa ja oppilaitoksissa – Inna Rokosa ja Mahmoud Machaal

Valtuutetut Mahmoud Machaal ja Inna Rokosa esittävät 20.5.2024 jättämässään aloitteessa, että Tampereen kaupunki kartoittaa aistihuoneiden ja hiljaisten tilojen riittävyyden hallinnoimisessaan päiväkodeissa, kouluissa ja oppilaitoksissa. Lisäksi he esittävät, että Tampereen kaupunki huomioi aistiesteettömyyden jokaisen hallinnoimansa uuden tai korjattavan päiväkodin, koulun ja oppilaitoksen suunnittelussa niin, että myös tilan käyttäjillä on mahdollisuus osallistua suunnitteluun.

Mahmoud Machaal ja Inna Rokosa ovat perustelleet esitystään sillä, että ylimääräisen aistikuormituksen vähentäminen päiväkotien, koulun- ja opiskelupäivien aikana on aikuisten velvollisuus. Samanaikainen avointen oppimisympäristöjen ja neuropsykiatristen haasteiden lisääntyminen johtaa yhteiseen ongelmaan: lasten ja nuorten aistikuorma kasvaa, mikä johtaa heikentyneeseen keskittymis- ja oppimiskykyyn. Joillekin lapsille ja nuorille tilanne voi aiheuttaa jopa esteen osallistumiselle.

Aloitteen perusteluissa tuodaan esiin, että lapset ja nuoret viettävät ison osan elämästään erilaisissa oppimisympäristöissä – erityisesti päiväkodeissa, kouluissa ja oppilaitoksissa. Viimeisen vuosikymmenen aikana oppimisympäristöjä on alettu toteuttaa enenevässä määrin avoimina. Avoimiin oppimisympäristöihin liittyy haasteita, joista yksi on lasten ja nuorten sekä myös heidän kanssaan työskentelevien aikuisten aistikuorman kasvaminen. Varsinaisia aistitiedon käsittelyn vaikeuksia esiintyy 5–10 prosentilla väestöstä. Ne ovat yleisiä neuropsykiatristen häiriöiden yhteydessä. Neuropsykiatriset haasteet ovat lisääntyneet viimeisen vuosikymmenen aikana.

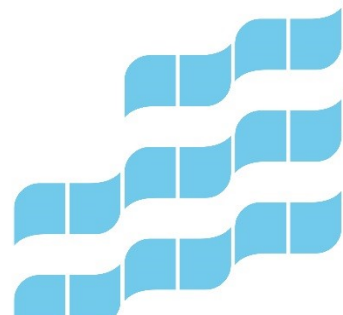
Varhaiskasvatus

Suomessa päiväkotirakentamista ohjaa ja säätelee RT-kortisto, jossa on määritelty päiväkotirakentamisen vähimmäisvaatimukset. Tämän lisäksi Tampereella on Tampereen kaupungin oma Päiväkotien suunnitteluohje (2023), jota kunnallisten sekä yksityisten päiväkotien rakennushankkeissa tulee käyttää suunnittelun pohjana. Suunnitteluohje on tehty yhteistyössä Tampereen kaupungin kiinteistöt, tilat ja asuntopolitiikka -palveluryhmän ja varhaiskasvatuksen hallinnon asiantuntijoiden kanssa. Suunnitteluohjeessa on kiinnitetty huomiota muun muassa tilojen akustointiin, ja ohjeen liitteenä on päiväkotien akustinen ohje.

Tänä päivänä kaikki uudet kunnalliset päiväkodit rakennetaan kotialue toiminnan pohjalta. Varhaiskasvatuksen asiantuntijat ovat aktiivisesti mukana koko rakennushankkeen suunnittelun ajan, aina tarveselvitysvaiheesta toteutussuunnittelun loppuun saakka. Myös rakentamisen ajan käyttäjä osallistuu hankkeen työmaakokouksiin rakennuksen vastaanottoon asti. Päiväkotirakentamisen suunnittelun ja henkilökunnan sekä lasten osallisuuden varmistamiseksi on koottu Osallistaminen rakennushankkeissa -käsikirja. Se sisältää käytännön ohjeita ja opastusta siihen, kuinka henkilökunta ja lapset saadaan mukaan suunnitteluprosessiin.

Kotialueella toimii kaksi päiväkotiryhmää eli suurimmillaan alueella toimii 42 lasta ja vähintään kuusi aikuista. Kotialuepäiväkodeissa on kotialueen sisällä jakotiloja eli ryhmä- ja pienryhmätiloja, mikä mahdollistaa pienryhmätoiminnan ja luontaisesti rauhoittaa tekemistä. Tämän lisäksi uusissa yksiköissä on koko yksikön yhteiskäyttötiloja kuten liikuntasali, yhteiskäytössä pienryhmätiloja, mahdollisia ateljetiloja tai muita vastaavia tiloja sekä ruokasali. Uusien yksiköiden akustiikkaan ja äänieristykseen on myös kiinnitetty huomiota.

Perinteisissä vanhemmissa päiväkodeissa on myös jakotiloja ja erilaisia yhteiskäyttötiloja. Ryhmätilat on suunniteltu niin, että ryhmässä on lapsia enimmillään 21 ja aikuisia kolme. Tällöin ryhmällä itsellään on käytössä yleensä kaksi isoa ryhmätilaa, WC-tilojen ja eteisen lisäksi.

Haasteellisimpia jako- ja rauhoittumistilojen näkökulmasta ovat olleet tilat, joita ei alun perinkään ole suunniteltu päiväkotikäyttöön, vaan ne on jossain kohtaa sellaiseksi muutettu. Nämä yksiköt ovat yleensä noin kahden ryhmän päiväkotitiloja. Tällaisista yksiköistä on enenevässä määrin pystytty Tampereella luopumaan päiväkotien rakennuskannan uudistuessa.

Varhaiskasvatuksessa jokaiselle lapselle tulee päivän aikana lepo-, rauhoittumis- tai päiväunihetki. Päiväkodeissa lapsilla on edelleen mahdollisuus nukkua päiväunet lounaan jälkeen, mikä on lapselle luontaista ja palauttavaa toimintaa. Niille lapsille, jotka eivät nuku, järjestetään rauhoittuminen ja lepäily esimerkiksi satua tai musiikkia kuunnellen. Rauhoittumisen jälkeen lapsille järjestetään rauhallista ja hiljaista toimintaa, jotta toisten lasten nukkuminen ei häiriintyisi. Päiväkotien tilat ovat myös yleensä sellaiset, että päivän aikana lapsella on mahdollisuus vetäytyä tai leikkiä myös hiljaisempia leikkejä. Varhaiskasvatuksen osalta hiljaisten tilojen riittävyys toteutuu kaupungin hallinnoimissa päiväkodeissa.

Aistihuoneita on rakennettu omatoimisesti muutamiin päiväkoteihin. Huoneet on toteutettu sisustamalla ja varustelemalla tila aistihuoneeksi. Ensimmäinen hankerahoituksella toteutettu aistihuone on rakentumassa Kisapuiston päiväkotiin.

Aistihuoneiden rakentaminen on ollut lähtöisin henkilökunnan kiinnostuksesta, innostuksesta ja myös siitä, että yksiköstä on löytynyt ylimääräinen tila, jota on voitu tähän käyttää. Aistihuoneista ei ole tullut henkilökunnalta tai varhaiskasvatusyksikön johtajilta tiedusteluja tai kyselyä saako sellaisen rakentaa.

Esiopetus

Kunnallinen esiopetus tapahtuu Tampereella koulujen tiloissa. Poikkeuksena tästä on Mustametsän päiväkoti, jonka koulupolku vie Normaalkouluun. Esiopetuksen tilat kouluissa vaihtelevat suuresti. Tähän vaikuttavat muun muassa alueen lapsimäärät ja rakennuksen ikä. Tampereen lapsimäärät ovat olleet kasvussa, sillä syntyvyyden laskusta huolimatta Tampereelle muutetaan edelleen.

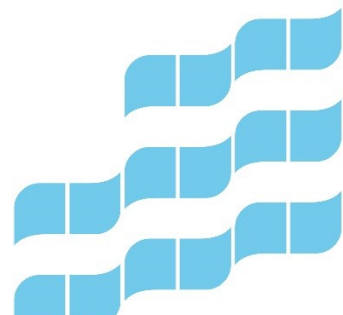
Esiopetuksessa on Tampereella ruuhkaisia alueita. On kuitenkin tärkeää saada kaikki alueen lapset oman alueensa koulupolulle. Jos esiopetuksella on käytössään vain yksi luokkatila ryhmää kohti eikä rakennuksessa ole muutenkaan jakotiloja tai pienryhmähuoneita, ei varsinaiseen rauhoittumiseen ole järjestää omaa tilaa. Koulua saattaa ruuhkauttaa myös väistötilana toimiminen. Tällöin samaan kouluun ja esiopetukseen tulee poikkeustilanteen takia enemmän lapsia laajemmalta alueelta.

Tampereen kaupungin varhaiskasvatus ja esiopetus kartoittaa syksyn 2024 aikana aistihuone- ja hiljentymistilojen riittävyyttä. Kartoitus toteutetaan kyselyllä varhaiskasvatusyksikön johtajille. Johtajat osallistavat henkilökuntaansa kyselyssä.

Osallistaminen rakennushankkeissa -käsikirja on mukana uusien esiopetusyksiköiden suunnitteluprosessissa ja tätä kautta henkilökunta ja lapset saadaan mukaan prosessiin.

Perusopetus

Tampereella kaikki oppilaat ohjautuvat kotiosoitteen mukaiseen lähikouluun. Koulurakennusten kunto vaihtelee, ja erityisesti vanhoissa koulurakennuksissa ei välttämättä ole jakotiloja tai pienryhmähuoneita. Uusissa koulurakennuksissa tilat ovat muunneltavia ja niiden käyttötarkoituksia voi vaihtaa. Akustiikka on huomioitu hyvin jo suunnitteluvaiheessa, ja useimmissa kouluissa on jakotiloja ja pienryhmätiloja, mikä mahdollistaa pienryhmätoiminnan ja rauhoittaa tekemistä. Esteettömyys on otettu huomioon tilojen suunnittelussa niin liikuntaesteisten kuin kuulo- ja näkövammaistenkin kannalta. Tilojen hyvään äänenvaimennukseen, huoneakustiikkaan sekä ergonomiaan on kiinnitetty erityistä huomiota.

Koulujen rakentamista ohjaa ja säätelee Perusopetuksen opetussuunnitelma 2014, luku 4.3. oppimisympäristöt ja työtavat sekä RT-kortisto. Tampereella on käytössä myös kaupungin oma Koulujen suunnitteluohje (2021), joka toimii rakennushankkeiden perustana kaikissa uudiskohteissa ja perusparannushankkeissa soveltuvin osin. Ohjetta päivitetään parhaillaan yhteistyössä Tampereen kaupungin kiinteistöt, tilat ja asuntopolitiikka -palveluryhmän kanssa. Tampereen kaupunki pyrkii huomioimaan aistiesteettömyyden jokaisen uuden tai korjattavan koulun suunnittelussa, ja myös tilojen käyttäjillä on mahdollisuus osallistua suunnitteluun.

Aistihuoneella tarkoitetaan käyttäjälle miellyttävää, fyysisesti ja kognitiivisesti esteetöntä tilaa, jossa aistiärsykkeiden määrää voidaan muokata käyttäjän tarpeiden mukaan. Aisti- ja hiljentymistilat ovat muista tiloista erotettuja tiloja, ja niitä on suunniteltu ja rakennettu esimerkiksi Etelä-Hervannan kouluun sekä omatoimisesti muutama muihin kouluihin. Aistihuoneiden rakentaminen on lähtöisin opetushenkilöstön kiinnostuksesta ja innostuksesta, sekä siitä, että kouluista on löytynyt tila tähän käyttötarkoitukseen.

Vuoreksen kouluun on kehitetty niin sanottu nepsy-malliluokka, jossa on huomioitu monin eri tavoin aistikuormittuneisuuden säätelyä. Tilassa on käytetty aistiystävällisiä materiaaleja, ja siellä toimii yleisopetuksen opetusryhmiä. Luokkaan on mahdollista tutustua myös muista kouluista käsin.

Kouluarjessa on eri tavoin aisteja kuormittavia tilanteita, kuten ruokailut ja välitunnit. Monissa kouluissa on käytössä hiljaiset ruokailut ennalta sovittuina päivinä sekä välituntien porrastaminen. Joissakin kouluissa on mahdollisuus osallistua kerran päivässä järjestettävään hiljaiseen välituntiin, jonka aikana voi tehdä rauhallisia, hiljaisia puuhia tai levätä.

Tampereen kaupungin perusopetus kartoittaa syksyn 2024 aikana aistihuoneiden ja hiljentymistilojen riittävyttä. Kartoitus toteutetaan kyselyllä rehtoreille, jotka osallistavat henkilökuntaansa. Lisäksi pedagogisilla järjestelyillä huomioidaan aistikuormittuneisuus ja henkilöstön osaamista vahvistetaan edelleen.

Perusopetuksen osalta tällä toimenpiteellä ei ole talousarviovaikutuksia. Aistihuoneiden mahdolliset kaluste- ja materiaalihankinnat tulee budjetoida jatkossa, mutta vuoden 2025 talousarvioesitykseen ei ole sisällytetty erillistä määrärahaa näille hankinnoille.

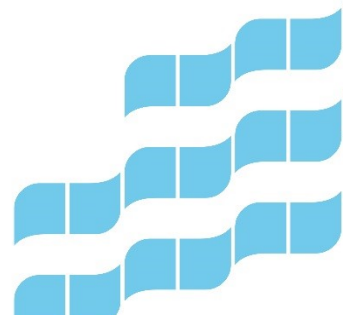
Kasvatus- ja opetuslautakunnan vuoden 2025 talousarvioesitykseen ei sisälly määrärahaa aloitteen ehdotusten toteuttamiseksi varhaiskasvatuksessa, esiopetuksessa tai perusopetuksessa.

Toisen asteen koulutus

Rakennetun ympäristön esteettömyys perustuu maankäyttö- ja rakennuslainsäädännössä (MRL, 1.1.2025 alkaen Alueidenkäyttölaki) asetettuihin tavoitteisiin. Esteettömyyden edellytykset luodaan jo silloin, kun suunnitellaan maankäyttöä ja laaditaan kaavoja. Näiden tulee lain mukaan edistää muun muassa turvallisen, terveellisen, viihtyisän, sosiaalisesti toimivan ja eri väestöryhmien, kuten lasten, vanhusten ja vammaisten, tarpeet tyydyttävän elin- ja toimintaympäristön luomista (MRL 5 §). Rakennuksen esteettömyyttä koskevien vähimmäisvaatimusten tarkoitus on edistää ihmisten yhdenvertaisuutta. Esteetön rakennus on kaikille käyttäjille toimiva ja turvallinen. Esteetömyydessä rakennuksessa otetaan huomioon liikkumisen helpouden lisäksi myös näkemis- ja kuulemisympäristön esteettömyys. Esteettömyys on osa kaikkien väestöryhmien yhdenvertaista oikeutta hyvään elinympäristöön.

Toisen asteen oppilaitosten suunnittelussa kiinnitetään huomiota tilojen akustointiin. Joissakin hankkeissa on käytetty erillistä akustiikkasuunnittelijaa. Rakennukset suunnitellaan Tampereen Kaupungin / Tampereen Tilapalvelut Oy:n rakennussuunnitteluohjeiden mukaisesti. Rakennuksista tehdään terveellisiä ja turvallisia noudattaen lakeja, viranomaisohjeita, rakentamismääräyskokoelman asetuksia perustelumuistioineen sekä Tampereen kaupungin ja Tampereen Tilapalvelut Oy:n yhteisiä ohjeita.

Ammatillinen koulutus

Tampereen seudun ammattiopisto Tredun opetustoiminnan rakennukset omistaa pääosin Tredun Kiinteistöt Oy ja kiinteistöjen rakennuttamis- ja ylläpitopalveluista vastaa Tampereen Tilapalvelut Oy. Uudis- ja saneerausrakentamisessa omistajana toimiva Tredun Kiinteistöt Oy ja rakennuttajana sekä ylläpitäjänä toimiva Tampereen Tilapalvelut Oy huolehtivat Tredun palveluverkon asiantuntijoiden kanssa yhteistyössä, että rakennus ja sen piha- ja oleskelualueet suunnitellaan ja rakennetaan niiden käyttötarkoituksen, käyttäjämäärän ja kerrosluvun edellyttämällä tavalla siten, että esteettömyys ja käytettävyyden otetaan huomioon. Esteettömyyden olennainen tekninen vaatimus koskee kaikkia rakennuksia ja niiden piha- ja oleskelualueita käyttötarkoituksen, käyttäjämäärän ja kerrosluvun edellyttämällä tavalla.

Tilojen käyttäjillä on mahdollisuus osallistua suunnitteluun. Oppilaitoksen asiantuntijat ovat aktiivisesti mukana tilaohjelmassa, suunnittelussa ja rakennusprosessissa. Esimerkiksi Nokian Silta-kampusta rakennettaessa pidettiin eri käyttäjäryhmien kanssa teemoittain käyttäjäpajoja, joissa käyttäjät saivat tehdä ehdotuksia tilojen parantamiseksi. Pääosa käyttäjäpajojen ehdotuksista hyväksyttiin hankkeen johtoryhmässä ja ehdotukset huomioitiin suunnitelmissa. Lisäksi Nokian Silta-kampuksen hallitilojen suunnittelussa on huomioitu toiminnot, akustiikka ja lämpötekniset ratkaisut.

Osassa Tredun oppimisympäristöjä on opiskelijoille hiljaisen työn tiloja sekä mahdollisuus ruokailla hiljaiseksi tilaksi rajatulla alueella. Oppimisympäristöissä on myös sisustusratkaisuin pyritty mahdollistamaan rauhallinen oleskelu. Tiloihin on hankittu esimerkiksi kookkaita, pehmustettuja tuoleja, liikkeen mahdollistavia keinutuoleja, akustiikkalevyjä ja pöytiin sermejä sekä yhden tai useamman hengen työtiloja, jotka toimivat myös ympäristönsä akustoivana elementtinä. Oppimisympäristöistä löytyy useita tiloja, joihin opiskelijalla on päivän aikana mahdollisuus vetäytyä. Oppilaitoksen oppimisympäristöstä löytyy myös hankerahoituksella toteutettu aistihuoneen tapainen tila.

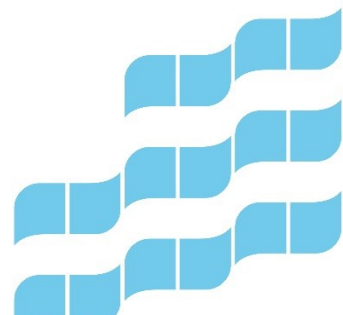
Tredussa on kuitenkin tunnistettu, että osa rakennuksista on ikääntyneitä, joissa opetustilojen akustiikka, valaistus ja estetiikka voivat olla häiritseviä. Hankintoja tehtäessä tulisikin kiinnittää huomiota muun muassa eri tilojen kalusteiden äänettömyyteen. Hiljaisten tilojen järjestäminen nykyisissä kiinteistöissä voi olla hankalaa tilan sijainnista tai teknisistä syistä johtuen, etenkin kun tilojen tulee olla valvottuja ja lukittavissa ilkvallan välttämiseksi. Joissain toimipisteissä esteeksi ovat muodostuneet tilanpuute tai tilojen rakentamisen kustannukset, jolloin muun muassa erityisopettajat ovat käyttäneet opettajien tiloja hiljaisten tilojen järjestämiseksi.

Opiskelijoiden erilaiset tarpeen huomioidaan myös Tredun tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman valmistelussa kaudelle 2024–2026. Suunnitelmaa valmistellaan laajasti yhteistyössä eri toimijoiden kanssa, muun muassa vanhempainyhdistysten ja kaupungin vammaisneuvoston sekä opiskelijoiden ja huoltajien kanssa. Suunnitelman avulla ryhdytään tarvittaviin toimenpiteisiin yhdenvertaisuuden toteutumisen edistämiseksi toimintaympäristö, voimavarat ja muut olosuhteet huomioiden.

Tredulla on käytössään noin 120 000 m² oppimisympäristöjä. Niitä on eri paikkakunnilla, Tampereen lisäksi Nokialla, Pirkkalassa, Lempäälässä, Virroilla, Orivedellä, Kangasalla, ja Ylöjärvellä. Yhteenvetona ammatillisen koulutuksen osalta voidaan todeta, että aistihuoneiden ja hiljaisten tilojen riittävyyden erillinen kartoitus ei ole kustannustehokasta, vaan Tredun huomioi järjestelyt ja muutostarpeet aina kohdennetusti osana normaalia toiminnan ja oppimisympäristöjen suunnittelua. Hyvin suunnitelluista tiloista hyötyvät kaikki opiskelijat, kun itsenäinen työskentely on lisääntynyt ja tarve erilaisille työskentelytiloille kasvanut.

Lukiokoulutus

Vastauksena aloitteeseen lukiokoulutuksen osalta todetaan, että Tampereen kaupungin lukioilla ei juurikaan käytetä avoimia tiloja opetukseen. Opiskelijoiden tehdessä tehtäviä, halukkaat opiskelijat saavat usein siirtyä käytävään tehtävien tekemisen ajaksi. Ryhmän jakaantuminen osin luokkatilojen ulkopuolelle rauhoittaa luokkaan jäävien opiskelijoiden työ- ja opiskelurauhaa.

Lukioiden aulatiloiissa pidetään lähinnä juhlia tai välituntitoimintaa. Osallistuminen niihin ei ole aina pakollista ja tarpeen mukaan lukioilla joustetaan osallistumisista opiskelijakohtaisesti.

Lukioiden ruokalat ovat akustiikaltaan kaikkuvia, joten keskittymistä tai rauhoittumista ruokailuun ne eivät nykyisellään tue. Esimerkiksi Tampereen teknillisellä lukiolla on ollut kokeilussa hiljaisen ruokailun tila rauhallisempaa ruokailuympäristöä kaipaaville.

Varsinaisia aistihuoneita Tampereen kaupungin lukioissa ei ole. Aistilyherkät opiskelijat voivat käyttää lukiossa sekä oppitunneilla että välitunneilla vastamelukuulokkeita, ja joskus myös aurinkolaseja, huppua tai lippalakkaa aistiärsyksiä rajaamaan. Yksittäistapauksissa luokissa on käytetty myös sermejä rauhoittamaan ja rajaamaan tilaa aistiherkälle opiskelijalle. Mikäli opiskelu lukion tiloissa on täysin mahdotonta, voidaan opiskelijalle tarjota mahdollisuutta opiskella lukiopajan pienryhmässä.

Kaikissa lukioissa tarjotaan hiljaisen opiskelun tiloja mahdollisuuksien mukaan. Lukiokoulutuksen toimintaan vaikuttaa tällä hetkellä jatkuvasti kasvava opiskelijamäärä ja tilan ahtaus. Lukiokoulutukselle valmistellaan uutta yksikköä, jonka valmistuttua pystytään paremmin vastaamaan lukioiden tilojen pedagogiseen muunneltavuuteen, mikä tukee myös aistilyherkkiä opiskelijoita. Uusia tiloja suunniteltaessa ja vanhoja remontoitaessa suunnitteluun osallistetaan eri ryhmiä ja huomioidaan erilaisten ryhmien tarpeita.

Lukiokoulutuksessa on opiskelijan etu olla samassa opetustilanteessa muiden opiskelijoiden kanssa. Lukiokoulutus toimii lähiopetuksena ja opetus etenee vuorovaikutuksessa, nopeatempoisesti ja ryhmämuotoisesti. Tämän vuoksi erityisesti luokkahuoneessa tapahtuvaan tukeen kiinnitetään huomiota esimerkiksi pedagogisiin ja rakennusteknisiin ratkaisuihin. Nykyisessä tilan ahtaudessa ja lukiokoulutuksen asetettujen tavoitteiden toteuttamisessa erillisten aistihuoneiden tarjoaminen ei oikein ole mahdollista, eikä kartoitukselle ole välttämättä tarvetta.

Elinvoima- ja osaamislautakunnan vuoden 2025 talousarvioesitykseen ei sisälly määrärahaa aloitteen ehdotusten toteuttamiseksi lukiokoulutuksessa tai ammatillisessa koulutuksessa.

Valmistelijat:

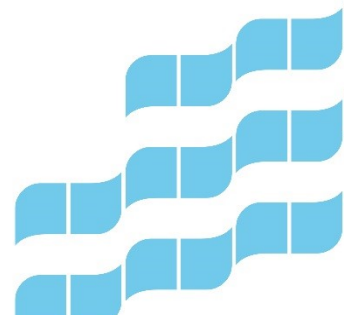
Ulla Ojalampi, opetusjohtaja, etunimi.sukunimi@tampere.fi, puh. 050 428 3044

Elina Kalliohaka, koordinaattori (sivistyspalvelut), etunimi.sukunimi@tampere.fi, puh. 040 486 4918

Tanja Moisala, varhaiskasvatuksen aluejohtaja, etunimi.sukunimi@tampere.fi, puh. 040 485 6275

Kirsi Viskari, johtaja, ammatillinen koulutus, etunimi.sukunimi@tampere.fi, puh. 0400 376 420

Mari Aalto, lukiokoulutuksen johtaja, etunimi.sukunimi1@tampere.fi, puh. 040 187 4593

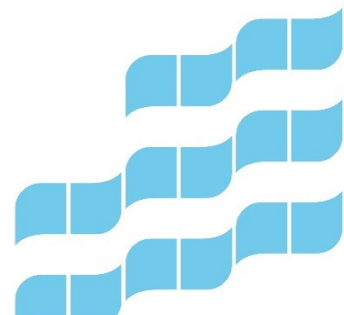
Valtuustoaloite aistihuoneiden ja hiljaisten tilojen riittävyyden kartoittamiseksi Tampereen kaupungin päiväkodeissa, kouluissa ja oppilaitoksissa

Lapset ja nuoret viettävät ison osan elämästään erilaisissa oppimisympäristöissä – erityisesti päiväkodeissa, kouluissa ja oppilaitoksissa. Viimeisen vuosikymmenen aikana oppimisympäristöjä on alettu toteuttaa enenevässä määrin suljettujen sijaan avoimina. Toteutuksen taustalla on ajatus muunneltavuudesta ja joustavuudesta. Avoimiin oppimisympäristöihin liittyy kuitenkin haasteita, joista yksi on lasten ja nuorten sekä myös heidän kanssaan työskentelevien aikuisten aistikuorman kasvaminen. Varsinaisia aistitiedon käsittelyn vaikeuksia esiintyy 5–10 prosentilla väestöstä, ja ne ovat yleisiä neuropsykiatristen häiriöiden yhteydessä. Neuropsykiatriset haasteet ovat lisääntyneet viimeisen vuosikymmenen aikana.

Samanaikainen avointen oppimisympäristöjen ja neuropsykiatristen haasteiden lisääntyminen johtaa yhteiseen ongelmaan: lasten ja nuorten aistikuorma kasvaa, mikä johtaa heikentyneeseen keskittymis- ja oppimiskykyyn. Joillekin lapsille ja nuorille tilanne voi aiheuttaa jopa esteen osallistumiselle. Näin ollen ylimääräisen aistikuormituksen vähentäminen päiväkot-, koulu- ja opiskelupäivän aikana on meidän aikuisten velvollisuus.

Esimerkkejä aistiystävällisyyteen aktiivisesti pyrkivistä kouluista löytyy jo. Yle (2023) uutisoi Turun Puropellon koulussa sijaitsevasta aistimökistä. Tilassa on akustiikkalevyjä ja -verhoja sekä valaisin, jonka kautta voi valaisun säätelyn lisäksi kuunnella rauhoittavia ääniä. Lisäksi tilan väritys on maanläheinen. Helsingin Sanomat (2023) uutisoi Keravalla sijaitsevan Päivölälaakson alakoulun ”päikkärivälitunnista”. Koulussa on luokkahuone, jossa oppilas voi välitunnin aikana levätä joogamatolla, pehmeässä keinutuolissa, rahissa tai tyynyillä vuoratussa lasten kylpyammeessa.

Aistiesteettömäksi rakennetun tilan äänimaisema ja akustiikka ovat miellyttäviä; häiritseviä taustäääniä tai kaikumista ei ole. Materiaalit ja pinnat ovat pehmeitä eli esimerkiksi metallin sijaan on käytetty puuta. Tila on myös visuaaliselta ilmeeltään harmoninen ja selkeä. Käytännössä se tarkoittaa, että tilan värimaailma on maanläheinen ja murrettu, valaistus on epäsuoraa ja säädettävää ja lisäksi pyöreän ja ovaalein muodon on pyritty mukailemaan luonnollista silmänliikettä. Aistiesteettömässä tilassa sisäilma on hyvä, kalusteet ovat oikeankokoisia ja jokaiselle tavaralle on oma paikkansa. Lisäksi on tärkeää muistaa, että joidenkin oppijoiden kohdalla mahdollisuus liikkeeseen ja liikkumiseen edistää keskittymistä.

Aistiesteettömän tilan luominen edellyttää aistiesteettömyyden kokonaisvaltaista hahmottamista. Aistikuormittumista pidetään usein yksilön ongelmana, vaikka ongelma olisi ratkaistavissa yksinkertaisesti ympäristöä muokkaamalla. Ratkaisua kuitenkin edeltää ongelman tunnistaminen. Nepsy-oppaassa (2022) kuvataan tilanne, jossa erään koulun ruokalassa metallijalkaiset tuolit kirskuivat kovaa laattalattiaa vasten. Koulussa ei ollut sillä hetkellä varaa tuolien vaihtoon, mutta äänimaisema saatiin muokattua miellyttävämmäksi laittamalla tuolien jalkoihin huopaiset pehmusteet. Tämä on hyvä esimerkki siitä, kuinka aistikuormitusta aiheuttava tekijä on tunnistettu ja siihen on haluttu myös löytää ratkaisu.

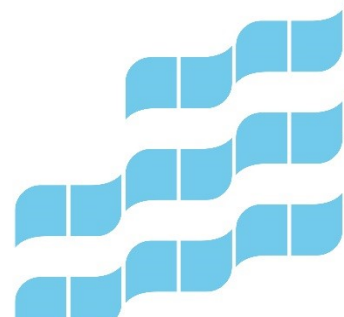
Esitämme, että Tampereen kaupunki kartoittaa aistihuoneiden ja hiljaisten tilojen riittävyyden hallinnoimissaan päiväkodeissa, kouluissa ja oppilaitoksissa. Lisäksi esitämme, että Tampereen kaupunki huomioi aistiesteettömyyden jokaisen hallinnoimansa uuden tai korjattavan päiväkodin, koulun ja oppilaitoksen suunnittelussa niin, että myös tilan käyttäjillä on mahdollisuus osallistua suunnitteluun.

Tampereella 20.5.2024

Kaupunginvaltuutetut

Mahmoud Machaal (sd.)

Inna Rokosa (sd.)

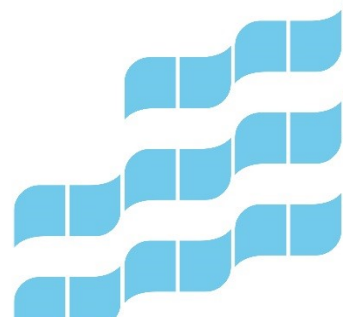
Liite: Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 11.9.2024

Vuoden 2025 talousarvioesityksen yhteydessä käsiteltävät valtuustoaloitteet

Valtuustoaloite lasten ja nuorten sähköisen aloitepalvelun käyttöönottamiseksi Tampereen kaupungissa – Aila Dünder-Järvinen (TRE:831/07.00.01/2020)

Valtuustoaloite lasten vaalien järjestämiseksi Tampereella – Inna Rokosa ym.
(TRE:1035/12.00.01/2024)

Valtuustoaloite vapaakappalekirjaston perustamiseksi Tampereelle – Saana Kuusipalo
(TRE:2267/12.00.01/2024)

Valtuustoaloite lasten ja nuorten sähköisen aloitepalvelun käyttöönottamiseksi Tampereen kaupungissa – Aila Dünder-Järvinen

Aila Dünder-Järvinen on esittänyt 27.1.2020 jättämässään valtuustoaloitteessa, että Tampereen kaupunki ottaa käyttöön lasten ja nuorten sähköisen aloitepalvelun. Aloitepalvelun kehittämiseen tulisi ottaa mukaan myös lasten parlamentti ja nuorisovaltuusto. Nuorisovaltuusto on 21.3.2022 antanut lausunnon, jossa se kannattaa valtuutettu Dünder-Järvisen tekemää valtuustoaloitetta.

Tamperelaisilla lapsilla ja nuorilla ei ole ollut käytettävissä varsinaista sähköistä aloitekanavaa. Aloitteen tekeminen on haastavaa paitsi aikuisille, erityisesti lapsille ja nuorille. He tarvitsevat tietoa siitä, mitä aloitteet ovat ja miten niitä tehdään. Heillä on kuitenkin käytettävissään muita erilaisia tapoja, joilla jättää ideoitaan ja saada niitä eteenpäin. Jokaisella tamperelaisella lapsella ja nuorella on mahdollisuus jättää aloite-ehdotuksia tai ideoita lasten parlamentin suurykokouksissa ja nuorisovaltuuston kouluneuvoston kokouksissa.

Nuorisovaltuuston verkkosivulla on Lähetä terveisesi -yhteydenottolomake, jolla kuka tahansa voi anonymisti esittää ideoita tai kertoa huolenaiheita nuorisovaltuustolle. Nuorisovaltuusto käsittelee saadun palautteen ja voi tehdä sen pohjalta lausunnon, kannanoton tai aloitteen. Vastaavaa on suunnitteilla myös Tampereen lasten parlamentin verkkosivuille.

Lapset ja nuoret voivat nostaa esille heille tärkeitä asioita ja teemoja sekä ottaa kantaa kaupungin ajankohtaisiin asioihin muun muassa alueellisissa parlamenteissa, 4.- ja 9.- luokkalaisten sekä Tredun opiskelijoiden Vaikuta! -päivillä. Kaupungilla on myös muita erilaisia ryhmiä, joissa nuoret voivat vaikuttaa asioihin. Esimerkiksi Tampereen Lapsiystävällinen kunta -kehittämistyössä on oma nuorten ryhmä, joka käsittelee ja tuo näkemyksiä kehittämistyön teemoihin ja nostaa esille asioita, jotka vaativat huomiota. Lapset ja nuoret ovat olleet myös kaupunginvaltuuston iltakoulussa marraskuussa 2023 pitämässä puheenvuoronsa suoraan päättäjille. Puheenvuorossaan he nostivat asioita, joita toivoivat päättäjien vievän eteenpäin.

Aloitteiden tekemisen lisäksi palautteen antaminen kaupungille on myös yksi tapa osallistua. Kaupungin palautteenhallinnan kehittämisessä on tunnistettu tarve huomioida paremmin erilaisia asukasryhmiä, esimerkiksi lapsia ja nuoria.

Lasten ja nuorten ideat ja heidän esille nostamansa asiat liittyvät heidän arkisiin ympäristöihinsä. Asiat eivät välttämättä aina liity kaupungin toimintaan ja päätösvaltaan. He odottavat vastauksia ja ratkaisuja niihin nopeasti. Vastatessa erityisesti lapsille ja nuorille kielen on oltava selkeää ja vastaanottajalähtöistä.

Lapsille ja nuorille suunnatun osion sisällyttämisestä Tampere.Finland -sovellukseen on keskusteltu. Osioon voisi sisällyttää mahdollisuuden jättää helposti ideoita ja kehittämis ehdotuksia.

Sähköinen aloitekanava vaatisi henkilöresurssia saapuvien aloitteiden käsittelyyn. Lapsille ja nuorille ideoiden, palautteen ja kehittämis ehdotusten jättämisen tulee olla helppoa ja anonymiä eri kanavissa ja paikoissa.

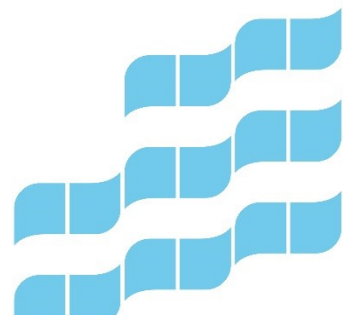
Vuoden 2025 talousarvioesityksessä ei ole varattu rahoitusta lasten ja nuorten sähköisen aloitepalvelun käyttöönottamiseksi valtuustoaloitteessa kuvatuilla tavoilla.

Valmistelijat:

Erityisasiantuntija Tiia Heinäsuo, etunimi.sukunimi@tampere.fi, puh. 050 411 2434

Suunnittelija Lotta Harsunen, etunimi.sukunimi@tampere.fi, puh. 040 568 6122

Suunnittelija Johanna Kurela, etunimi.sukunimi@tampere.fi, puh. 040 849 3614

Valtuustoaloite lasten ja nuorten sähköisen aloitepalvelun käyttöönotosta Tampereen kaupungissa

Asukaslähtöisessä ja demokraattisessa kaupungissa panostetaan kaikkien ryhmien, myös eri ikäryhmien, osallisuuden ja vaikutusmahdollisuuksien lisäämiseen. Tampereen kaupunki on ollut maassamme edelläkävijä monessa suhteessa, mitä tulee asukasdemokratiaan, kuntalaisvaikuttamiseen, ikäihmisten, erityisryhmien, lasten ja nuorten vaikutusmahdollisuuksiin. Kaupungin kaikkien sektoreiden toiminta koskettaa myös lasten ja nuorten arkea, joten heidän äänensä tulee kuulua myös päätöksenteossa ja aloitteiden antamisessa. Lasten ja nuorten oikeus tulla kuulluksi ja osallistua elämäänsä ja hyvinvointiinsa vaikuttaviin päätöksiin on kirjattu myös YK:n lapsen oikeuksien sopimukseen. Tampereen kaupunginvaltuusto on hyväksynyt Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman, jossa korostetaan mm. osallisuuden, osallistumisen ja kuulluksi tulemisen merkitystä. Meillä toimivat ansiokkaasti myös Lasten Parlamentti ja Nuorisovaltuusto.

Lasten ja nuorten äänen pitää kuitenkin kuulua myös muuten kuin näiden virallisten kanavien kautta, ja kaikenikäisten pitää päästä osallistumaan ja vaikuttamaan ikätasolleen sopivalla tavalla. Lasten ja nuorten vaikutusmahdollisuuksien parantaminen on myös demokratiakasvatusta - vallasta ja oikeuksista seuraa aina myös vastuu. Mahdollisuus vaikuttaa jo lapsuusiästä lähtien vaikuttaa myönteisesti myös äänestyshalukkuuteen ja -kiinnostukseen.

Helsingissä on otettu käyttöön sähköinen palvelu (ruuti.munstadi.fi/aloitteet), jonka kautta alle 18-vuotiaat kuntalaiset voivat jättää aloitteita Helsingin kaupungille. Helsingissä aloitteet ohjataan asiasta vastaavalle työntekijälle, eikä nuoren tarvitse ennakoon tietää, mikä osa kaupungin organisaatiosta asiasta vastaa. Aloitteen sanamuoto tai oikeinkirjoitus eivät ole este aloitteen jättämiselle ja nuorille tarjotaan tarvittaessa apua ja neuvoja aloitteiden tekemisessä. Helsingin kaupunki on sitoutunut antamaan aloitteisiin vastauksen kohtuullisessa ajassa. Saapuneet aloitteet viedään myös kaupunginvaltuustolle tiedoksi kaksi kertaa vuodessa.

Kaikki Tampereella asuvat ovat iästä riippumatta kuntalaisia, joilla on oikeus vaikuttaa heitä koskeviin asioihin. Lasten ja nuorten sähköisen aloitepalvelun kautta voidaan löytää uudenlaisia ideoita, ajatuksia ja toimintatapoja kuntalaisten hyvinvoinnin ja elinympäristön kehittämisen lisäämiseksi. Sähköisen aloitteen voisi tehdä yksin tai yhdessä useamman lapsen ja nuoren kanssa. Hyvä toimintaperiaate olisi, että aloitteen tekijän / tekijöiden tulisi jättää yhteystietonsa, joita ei julkaista, mutta niitä voidaan käyttää esim. lisätietojen kysymiseksi ja aloitteeseen vastaamiseksi. Tampereen kaupunginvaltuuston tulisi myös käsitellä saapuneet aloitteet vähintään kaksi kertaa vuodessa.

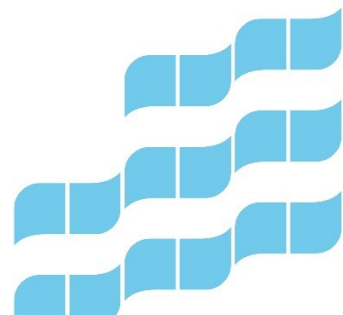
Esitän, että Tampereen kaupunki ottaa käyttöön lasten ja nuorten sähköisen aloitepalvelun. Aloitepalvelun kehittämiseen tulisi ottaa mukaan myös Lasten Parlamentti ja Nuorisovaltuusto.

Tampereella 27.1.2020

Aila Dünder-Järvinen

Kaupunginvaltuuston 1. varapuheenjohtaja (sd)

Valtuustoaloite lasten vaalien järjestämiseksi Tampereella – Inna Rokosa ym.

Valtuutettu Inna Rokosa yhdessä lukuisten muiden valtuutettujen kanssa esittää 17.2.2020 jätetyssä valtuustoaloitteessa, että Tampereen kaupunki selvittää mahdollisuutta lasten vaalien järjestämiseksi riittävien resurssein vuoden 2021 kuntavaalien yhteydessä. Aloitteeseen vastataan nyt ajatellen vuoden 2025 kuntavaaleja.

Valtuustoaloitteessa kuvataan, kuinka lasten vaaleja on järjestetty muun muassa europarlamenttivaalien yhteydessä 2019 yli 30 kunnassa. Aloitteessa otetaan myös kantaa demokratiakasvatuksen ja äänestysaktiivisuuden puolesta.

Tampereen kaupunginkirjastossa kokeiltiin lasten pehmoleluvaalien järjestämistä ensimmäisen kerran osana kirjaston demokratiahanketta tammikuussa 2023. Kirjastoissa pehmoleluvaalit ovat osa demokratia- ja osallisuustyötä. Laki yleisistä kirjastoista asettaa tavoitteeksi aktiivisen kansalaisuuden, demokratian ja sananvapauden edistämisen. Pehmoleluvaalit ovat demokratiakasvatusta, ja niillä luodaan pohjaa aktiiviselle kansalaisuudelle. Vuoden 2024 presidentinvaalien yhteydessä pehmoleluvaaleihin pystyi osallistumaan kaikissa kirjastoissa, ja näin lapset ja aikuiset voivat yhdessä osallistua ja kokea äänestyksen juhlaa ja jännitystä. Kirjastoihin kutsuttiin myös päiväkotiryhmiä äänestämään.

Pehmoleluvaalit-konseptia tullaan kirjastoissa jatkamaan myös jatkossa joidenkin tulevien vaalien yhteydessä, sillä kun konsepti on jo toteutettu, se on kevyesti toteutettavissa uudelleen. Vaaleista saatu palaute sekä perheiltä että varhaiskasvatuksesta on ollut todella positiivista, ja vaalitulosta jännitettiin suuresti. Vaalin voittaja Kati Koala esiintyi kevään mittaan kirjaston somessa vierailen eri yksiköissä ja tutustui kirjaston palveluihin.

Nuorisopalvelujen, perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen palveluryhmät kannattavat niin ikään aloitetta lastenvaaleista ja pitää demokratiakasvatusta tärkeänä. Päiväkodeissa ja esiopetuksessa vaaleja voidaan järjestää edelleen jo useassa toimipisteessä perinteeksi muodostuneella tavalla hahmoehdokkaain (toisin sanoen lelut kuvitteellisina ehdokkaina). Perusopetuksen palveluryhmässä on todettu, että peruskouluikäisille lasten vaalien järjestäminen on mielekkäintä niin sanottuna varjovaalina, eli ehdokkaat ovat oikeasti Tampereen kuntavaaleissa ehdolla olevia henkilöitä. Nuorisopalveluiden näkemyksen mukaan edellytys varjovaalien toteuttamiseksi on, että ehdolla olevien oikeiden ihmisten pitäisi puhutella vaaliteemoillaan kohdennetusti myös koululaisia ja heidän perheitään.

Varjovaalien toteuttamisessa olisi tarkoituksenmukaista käyttää nykyaikaista sähköistä äänestysalustaa. Sähköinen äänestysalusta on ollut viime vuosina käytössä nuorisovaltuuston vaaleissa. Lasten vaalit olisi myös hyvä toteuttaa koulupäivien aikana, joko koululla tai lähikirjastossa, yhdistäen äänestyksen osaksi perusopetuksen ja kirjastojen demokratiakasvatusta. Mikäli lasten vaalit järjestettäisiin virallisten äänestyspaikkojen yhteydessä ennakkoäänestyksen aikana tai varsinaisena vaalipäivänä, olisivat kustannukset suuremmat, sillä äänestyksen järjestämiseen tarvittaisiin enemmän henkilö- ja materiaaliressursseja.

Keskusvaalilautakunnan sihteeri kiinnittää huomiota siihen, että lasten vaalien järjestäminen ei saa häiritä varsinaisten vaalien toimittamista. Mikäli lasten vaalien järjestämistä suunnitellaan varsinaisten äänestyspaikkojen yhteyteen, on huomioon otettava, että varsinaisten äänestyspaikkojen välittömässä läheisyydessä ei lasten vaaleja voi järjestää.

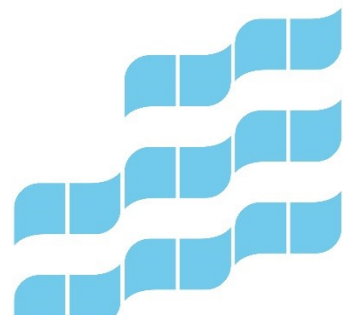
Lasten vaalien järjestämiseksi ei ole varattu erillistä rahoitusta vuoden 2025 talousarvioesityksessä.

Valmistelijat:

liikunta- ja nuorisopalvelujohtaja Jukka Etu-Seppälä, etunimi.sukunimi@tampere.fi, puh. 050 342 2812

kirjastopalvelujohtaja Niina Salmenkangas, etunimi.sukunimi@tampere.fi, puh. 040 800 4404

keskusvaalilautakunnan sihteeri, juristi Juha Perämaa, etunimi.sukunimi@tampere.fi, puh. 040 503 9038

TRE: 1439/12.00.01/2020

Valtuustoaloite lasten vaalien järjestämiseksi Tampereella

Lasten vaalit järjestettiin ensimmäisen kerran Porissa vuoden 2017 kuntavaalien yhteydessä. Sittemmin lasten vaalit ovat keränneet niin paljon hyvää palautetta, että ne järjestettiin vuoden 2019 europarlamenttivaalien yhteydessä jo yli 30 kunnassa - muiden muassa Espoossa, Helsingissä, Jyväskylässä, Kouvolassa, Kuopiossa, Lahdessa, Oulussa, Porissa, Rovaniemellä, Turussa, Vaasassa ja Vantaalla.

Idea lasten vaaleista lähti liikkeelle turhautuneen äidin Facebook-päivityksestä; lapsi ei ollut saanut pudottaa äidin äänestyslipuketta vaaliurna. Päivityksen seurauksena Porissa haluttiin kehittää lapsille oma tapa vaikuttaa. Demokratian kannalta onkin tärkeää, että mahdollisimman moni äänestää. Äänestysaktiivisuutta olisi syytä nostaa, sillä esimerkiksi vuoden 2017 kuntavaalien äänestysprosentti oli vain 58,8. Kun äänestäminen tulee tutuksi jo pienestä pitäen, kynnys äänestää alenee myös yleisissä valtakunnallisissa vaaleissa.

Yli 30 kunnassa vuoden 2019 europarlamenttivaalien alla virallisen vaalipaikan läheltä löytyi omatoiminen lasten vaalipiste kunnan valinnan mukaan jo ennakkoäänestyksen aikana tai varsinaisena vaalipäivänä. Lapsi äänesti vanhemman tai muun aikuisen opastuksella jotakin kuudesta fiktitiivisestä ja hyvämielisestä eläinhahmosta. Kaikkien kuntien lasten vaalien tulokset laskettiin yhteen ja voittaja julkistettiin varsinaista vaalipäivää seuranneella viikolla. Vaalit voittaneen Kiira Ketun terveiset toimitettiin Euroopan parlamenttiin Suomen edustajalle.

Valtakunnallisten lasten vaalien toteutukseen osallistuvat Suomen Nuorkauppakamarit ry, Porin kaupunki ja Kuntaliitto tiiviissä yhteistyössä ja vuoropuhelussa eri kuntien kanssa. Tampereella toteutukseen voisi osallistua myös Lasten Parlamentti. Seuraavat valtakunnalliset lasten vaalit järjestetään 2021 kuntavaalien yhteydessä.

Esitänkin, että Tampereen kaupunki selvittää mahdollisuutta lasten vaalien järjestämiseksi riittävien resurssien vuoden 2021 kuntavaalien yhteydessä.

Tampereella 17.2.2020

Inna Rokosa, kaupunginvaltuutettu (sd)

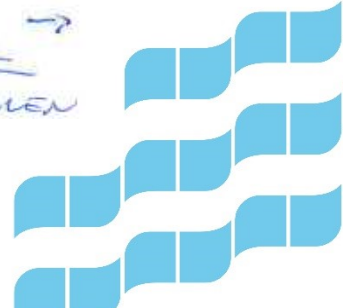
Lähteet: www.lastenvaalit.fi ja TilastokeskusEsa Kananen
Jukka Ollila

ARI WIGREIUS

JANNA PORTILAINEN

Anne Hämäläinen

AILA DÖNDAR-JÄRVINEN

Pekka Salmi

Pekka Salmi

Johanne Loukko

Johanne Loukko

Mirsa Kaasalainen

Mirsa Kaasalainen

Vilho Hämäläinen

Vilho Hämäläinen

Henri Backman

Henri Backman

Väinö Friman

Väinö Friman

Matti Heimo

Matti Heimo

Juhana Suominen

Juhana Suominen

Heikki Laakso

Heikki Laakso

Jiri Nieminen

Jiri Nieminen

Olavi Kärnä

Olavi Kärnä

Kari Kärnä

Kari Kärnä

Mahmoud Machrouf

Mahmoud Machrouf

Noora Tapio

Noora Tapio

Noora Tapio

Sanna Toivola

Sanna Toivola

Sanna Toivola

Sanna Toivola

Minna Minkkinen

Minna Minkkinen

Mikko Oksanen

Mikko Oksanen

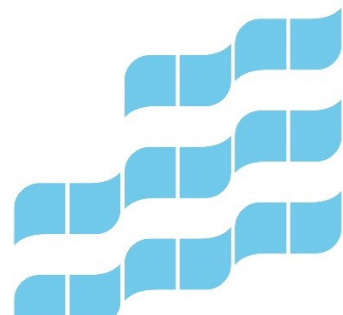
Mikko Oksanen

Elina-Liisa Vartiainen

Elina-Liisa Vartiainen

Sija Kumpulainen

Eija Kumpulainen

Valtuustoaloite vapaakappalekirjaston perustamiseksi Tampereelle

– Saana Kuusipalo

Valtuutettu Saana Kuusipalo esittää 19.4.2024 jättämässään aloitteessa, että Tampereelle perustetaan vapaakappalekirjasto ja -työasema. Aloitteessaan Saana Kuusipalo esittää, että Tampereen yliopiston halukkuus hakea vapaakappaleoikeutta kartoitetaan. Tavallisesti Suomessa vapaakappaleoikeutta hakevat yliopistot. Mikäli Tampereen yliopisto on kiinnostunut hakemaan vapaakappaleoikeutta, asiaa voidaan valmistella tiiviissä yhteistyössä kaupungin kanssa. Muussa tapauksessa Kuusipalo esittää, että kaupunki hakee vapaakappaleoikeutta itsenäisesti.

Saana Kuusipalo on perustellut esitystään sillä, että Tampereen kaupunki on tunnettu vahvasta sivistys- ja kulttuuritarjonnastaan. Vapaakappaleoikeuden saaminen vahvistaisi Tampereen asemaa yliopisto- ja sivistyskaupunkina sekä kulttuurin, tiedon ja oppimisen keskuksena. Nykyiset vapaakappalekirjastot sijaitsevat Turussa, Helsingissä, Jyväskylässä, Oulussa ja Joensuussa.

Saana Kuusipalo on perustellut esitystään myös sillä, että vapaakappalekirjasto mahdollistaisi julkaisujen ja dokumenttien laaja-alaisemman keräämisen, säilyttämisen ja jakamisen. Se tarjoaisi merkittävän resurssin Tampereen yliopistolle ja tutkimuslaitoksille. Nykyisiä kokoelmia voitaisiin täydentää laajalla valikoimalla harvinaisia julkaisuja, arkistoja ja erikoiskokoelmia. Tutkijat, opettajat ja opiskelijat sekä kaikki kulttuurista kiinnostuneet hyötyvät tiedon saavutettavuuden lisäämisestä.

Saana Kuusipalo on perusteluissaan kiinnittänyt huomiota myös siihen, että kaikille avoin vapaakappalekirjasto edistää osallisuutta ja demokraattista keskustelua, ja että vapaakappalekirjaston avulla Tampereen monipuolista historiaa ja kulttuuriperintöä voidaan säilyttää ja jakaa laajemmalle yleisölle.

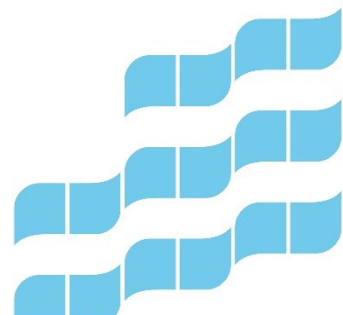
Vielä Saana Kuusipalo on perustellut esitystään sillä, että vapaakappalekirjaston perustaminen voisi luoda uuden kohtaamispaikan kaupungin kulttuuri- ja tiedeyhteisölle. Se voisi toimia tapahtumien ja seminaarien järjestämispaikkana sekä alustana projekteille. Tämä lisäisi kaupungin vetovoimaa, monipuolistaisi kulttuuritarjontaa sekä lisäisi synergiaa eri organisaatioiden välillä. Tällä tavoin kulttuuri- ja tiedeyhteisön toimijoiden keskinäinen tiedon, resurssien ja käytäntöjen vaihto voisi lujittua. Samalla edistettäisiin kulttuurista ja tieteellistä kehitystä ja verkostoitumista.

Vapaakappalekirjastoina toimivat Kansalliskirjaston lisäksi viisi yliopistokirjastoa. Niiden tehtävät on määritelty laissa kulttuuriaineistojen tallettamisesta ja säilyttämisestä (1433/2007). Lain tavoitteena on Suomessa yleisön saataville saatettujen kansallisen kulttuurin aineistojen säilyttäminen tuleville sukupolville ja saattaminen tutkijoiden ja muiden tarvitsijoiden käyttöön. Kulttuuriaineistolain muutos vuonna 2008 laajensi lain kattamaan myös kotimaisen verkkoaineiston sekä radio- ja TV-aineiston.

Vapaakappalekirjastojen aineisto on maksutta käytettävissä näiden kirjastojen lukusaleissa, ja teoksia lähetetään tietyin rajoituksin myös muihin kirjastoihin lukusalikäyttöön kaukolainana. Kaukolainoista peritään aina erikseen määritelty nidekohtainen maksu, mutta Tampereella korkeakouluyhteisöjen henkilökunnalle ja tutkijoille lainat ovat maksuttomia.

Verkkoaineistojen vapaakappaleiden tallennuksesta vastaa keskitetysti Kansalliskirjasto, ja aineistot ovat käytettävissä vapaakappalekirjastoissa erillisillä asiakaspäätteillä.

Vapaakappalekirjaston ylläpito vaatii jatkuvaa resursointia, vaikka itse teokset saadaan kokoelmiin maksutta. Esimerkiksi Jyväskylän yliopiston kirjaston vapaakappalekokoelma Vaajakoskella vie tilaa noin 20 hyllykilometriä. Kansalliskirjastosta saapunutta vapaakappaleaineistoa käsiteltiin kirjastossa vuonna 2023 yhteensä 37 rullakkoa, ja hyllymetrejä kertyi lisää 141. Aineiston parissa työskentelee päivittäin 3,5 henkilöä.

Verkkoaineistot eivät kirjastoissa tarvitse niinkään fyysistä tilaa, mutta it-yhteydet, laitteet sekä opastusta ja tietopalvelua käyttäjille tulee järjestävän kirjaston tarjota.

Lakimuutoksen yhteydessä vuonna 2008 fyysisen aineiston säilyttämisehtoja höllennettiin pienpainatteiden osalta osittain, eikä uusintapainoksia talleteta enää lainkaan. Näköpiirissä ei myöskään ole, että vapaakappalekirjastojen määrää oltaisiin Suomessa laajentamassa. Opetus- ja kulttuuriministeriön Korkeakoulu- ja tiedepolitiikan osaston juristi toteaa vastauksessaan, että yleisesti ottaen painettujen aineistojen tallettamis- ja säilytysvelvollisuutta on haluttu vähentää. Sama näkemys on Kansalliskirjastolla. Vapaakappaleiden luovutusvelvollisuus tietää kustannuksia myös tekijöille, eivätkä tekijänoikeusjärjestöt ole olleet varauksetta myöskään verkkoaineistojen avaamisen kannalla. Verkkoaineistojen vapaakappaleoikeuksista keskustelu lienee kuitenkin mahdollista siinä vaiheessa, kun lakimuutoksesta seuraavan kerran avataan keskustelu.

Vapaakappaleoikeus on lain mukaan myönnetty vain viidelle yliopistokirjastolle Kansalliskirjaston lisäksi. Mikäli Tampereen yliopiston kirjasto haluaisi vapaakappaleoikeuden, vaatisi se lakimuutoksen, sillä kulttuuriaineistojen tallettamisesta ja säilyttämisestä annetun lain 21 §:n mukaan vapaakappalekirjastoina toimivat Kansalliskirjaston lisäksi Itä-Suomen yliopiston kirjasto, Jyväskylän yliopiston kirjasto, Oulun yliopiston kirjasto, Turun yliopiston kirjasto ja Åbo Akademin kirjasto.

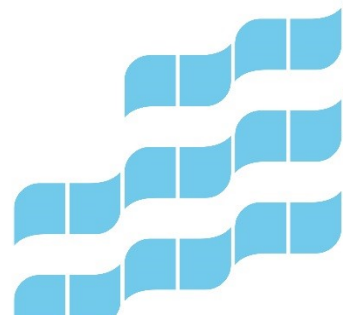
Lakimuutos edellyttäisi eduskunnassa tehtävää lakialoitetta, ja opetus- ja kulttuuriministeriöltä aloitetta keskustelunavaukselle intressiryhmien kanssa: tekijänoikeuksien haltijoiden, Kansalliskirjaston, yliopistokirjastojen ja korkeakoulujen. Julkaisualan puolelta hiljattain tulleet toiveeseen keskustelun avaamisesta Kansalliskirjasto vastasi, ettei keskustelun avaus ole ajankohtaista. Tampereen kaupunki ei voi hakea vapaakappaleoikeutta, eikä Tampereen yliopiston kirjastolla ole kiinnostusta tai suunnitelmia vapaakappaleoikeutta kohtaan.

Edellä esitettyjen seikkojen perusteella esitetään, että Tampere ei lähde edistämään vapaakappaleoikeuden saamista Tampereen kaupunkiin.

Vuoden 2025 talousarvioesityksessä ei ole varattu rahoitusta vapaakappalekirjaston perustamiseksi Tampereelle.

Valmistelija:

kirjastopalvelujohtaja Niina Salmenkangas, etunimi.sukunimi@tampere.fi, puh. 040 800 4404

Valtuustoaloite vapaakappalekirjaston perustamiseksi Tampereelle

Esitän, että Tampereelle perustetaan vapaakappalekirjasto ja -työasema. Tampereen kaupunki on tunnettu vahvasta sivistys- ja kulttuuritarjonnastaan, mutta tällä hetkellä kaupungissa ei ole vapaakappalekirjastoa. Nykyiset vapaakappalekirjastot sijaitsevat Turussa, Helsingissä, Jyväskylässä, Oulussa ja Joensuussa. Vapaakappaleoikeuden saaminen vahvistaisi Tampereen asemaa yliopisto- ja sivistyskaupunkina, sekä kulttuurin, tiedon ja oppimisen keskuksena.

Vapaakappalekirjasto mahdollistaisi julkaisujen ja dokumenttien laaja-alaisemman keräämisen, säilyttämisen ja jakamisen. Se tarjoaisi merkittävän resurssin Tampereen yliopistolle ja tutkimuslaitoksille kun nykyisiä kokoelmia voitaisiin täydentää laajalla valikoimalla harvinaisia julkaisuja, arkistoja ja erikoiskokoelmia. Tiedon saavutettavuuden lisäämisestä hyötyvät tutkijoiden, opettajien ja opiskelijoiden ohella kaikki kulttuurista kiinnostuneet. Vapaakappalekirjastot ovat avoimia kaikille, mikä edistää osallisuutta ja demokraattista keskustelua.

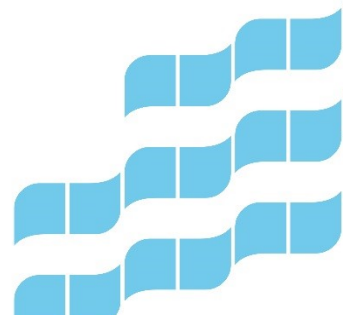
Vapaakappalekirjastot ovat keskeisessä roolissa kulttuuriperinnön säilyttämisessä. Sen avulla Tampereen monipuolista historiaa ja kulttuuriperintöä voidaan säilyttää ja jakaa laajemmalle yleisölle.

Lisäksi vapaakappalekirjaston perustaminen voisi luoda uuden kohtaamispaikan kaupungin kulttuuri- ja tiedeyhteisölle. Se voisi toimia tapahtumien ja seminaarien järjestämispaikkana, sekä alustana projekteille, mikä lisäisi kaupungin vetovoimaa, monipuolistaisi kulttuuritarjontaa ja lisäisi synergiaa eri organisaatioiden välillä. Tämä voisi lujittaa kulttuuri- ja tiedeyhteisön toimijoiden keskinäistä tiedon, resurssien ja käytäntöjen vaihtoa, mikä puolestaan edistäisi kulttuurista ja tieteellistä kehitystä ja verkostoitumista.

Tavallisesti Suomessa vapaakappaleoikeutta hakevat yliopistot. Mikäli Tampereen yliopisto hakee tätä oikeutta, yhteistyö kaupungin kanssa olisi luontevaa ja tärkeää. Tämä avaisi mahdollisuuden hyödyntää resursseja ja asiantuntemusta kirjaston toiminnassa sekä tarjota laajempia palveluja. Tampereen yliopiston halukkuutta hakea vapaakappaleoikeutta tulee kartoittaa ja mikäli yliopisto on asiasta kiinnostunut, asiaa voidaan alkaa valmistelemaan tiiviissä yhteistyössä kaupungin kanssa. Muussa tapauksessa esitän, että kaupunki hakee kyseistä oikeutta itsenäisesti.

Tampereella 19.4.2024

Saana Kuusipalo (sd.)

Liite: Elinvoima- ja osaamislautakunta 11.9.2024

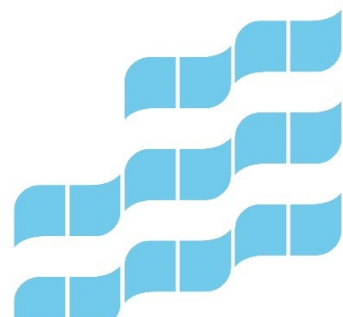
Vuoden 2025 talousarvioesityksen yhteydessä käsiteltävät valtuustoaloitteet

Valtuustoaloite aistihuoneiden ja hiljaisten tilojen riittävyyden kartoittamiseksi Tampereen kaupungin päiväkodeissa, kouluissa ja oppilaitoksissa – Inna Rokosa ja Mahmoud Machaal (TRE:2783/12.00.01/2024)

Valtuustoaloite maksuttoman toisen asteen romuttamisen torjumiseksi ja maksuttoman toisen asteen toteuttamiseksi jatkossakin – Tampereen sosialidemokraattinen valtuustoryhmä (TRE:2266/12.00.01/2024)

Valtuustoaloite toisen asteen koulutuksen maksuttomuuden säilyttämiseksi – Vasemmistoliiton Tampereen valtuustoryhmä (TRE:2269/12.00.01/2024)

Valtuustoaloite maksuttoman toisen asteen säilyttämiseksi Tampereella – Tampereen Vihreä valtuustoryhmä (TRE:2271/12.00.01/2024)

Valtuustoaloite aistihuoneiden ja hiljaisten tilojen riittävyyden kartoittamiseksi Tampereen kaupungin päiväkodeissa, kouluissa ja oppilaitoksissa – Inna Rokosa ja Mahmoud Machaal

Valtuutetut Mahmoud Machaal ja Inna Rokosa esittävät 20.5.2024 jättämässään aloitteessa, että Tampereen kaupunki kartoittaa aistihuoneiden ja hiljaisten tilojen riittävyyden hallinnoimissaan päiväkodeissa, kouluissa ja oppilaitoksissa. Lisäksi he esittävät, että Tampereen kaupunki huomioi aistiesteettömyyden jokaisen hallinnoimansa uuden tai korjattavan päiväkodin, koulun ja oppilaitoksen suunnittelussa niin, että myös tilan käyttäjillä on mahdollisuus osallistua suunnitteluun.

Mahmoud Machaal ja Inna Rokosa ovat perustelleet esitystään sillä, että ylimääräisen aistikuormituksen vähentäminen päiväkotien, koulun ja opiskelupäivien aikana on aikuisten velvollisuus. Samanaikainen avointen oppimisympäristöjen ja neuropsykiatristen haasteiden lisääntyminen johtaa yhteiseen ongelmaan: lasten ja nuorten aistikuorma kasvaa, mikä johtaa heikentyneeseen keskittymis- ja oppimiskykyyn. Joillekin lapsille ja nuorille tilanne voi aiheuttaa jopa esteen osallistumiselle.

Aloitteen perusteluissa tuodaan esiin, että lapset ja nuoret viettävät ison osan elämästään erilaisissa oppimisympäristöissä – erityisesti päiväkodeissa, kouluissa ja oppilaitoksissa. Viimeisen vuosikymmenen aikana oppimisympäristöjä on alettu toteuttaa enenevässä määrin avoimina. Avoimiin oppimisympäristöihin liittyy haasteita, joista yksi on lasten ja nuorten sekä myös heidän kanssaan työskentelevien aikuisten aistikuorman kasvaminen. Varsinaisia aistitiedon käsittelyn vaikeuksia esiintyy 5–10 prosentilla väestöstä. Ne ovat yleisiä neuropsykiatristen häiriöiden yhteydessä. Neuropsykiatriset haasteet ovat lisääntyneet viimeisen vuosikymmenen aikana.

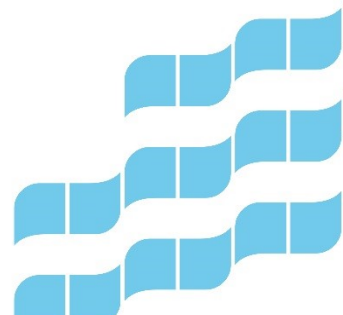
Varhaiskasvatus

Suomessa päiväkotirakentamista ohjaa ja säätelee RT-kortisto, jossa on määritelty päiväkotirakentamisen vähimmäisvaatimukset. Tämän lisäksi Tampereella on Tampereen kaupungin oma Päiväkotien suunnitteluohje (2023), jota kunnallisten sekä yksityisten päiväkotien rakennushankkeissa tulee käyttää suunnittelun pohjana. Suunnitteluohje on tehty yhteistyössä Tampereen kaupungin kiinteistöt, tilat ja asuntopolitiikka -palveluryhmän ja varhaiskasvatuksen hallinnon asiantuntijoiden kanssa. Suunnitteluohjeessa on kiinnitetty huomiota muun muassa tilojen akustointiin, ja ohjeen liitteenä on päiväkotien akustinen ohje.

Tänä päivänä kaikki uudet kunnalliset päiväkodit rakennetaan kotialue toiminnan pohjalta. Varhaiskasvatuksen asiantuntijat ovat aktiivisesti mukana koko rakennushankkeen suunnittelun ajan, aina tarveselvitysvaiheesta toteutussuunnittelun loppuun saakka. Myös rakentamisen ajan käyttäjä osallistuu hankkeen työmaakokouksiin rakennuksen vastaanottoon asti. Päiväkotirakentamisen suunnittelun ja henkilökunnan sekä lasten osallisuuden varmistamiseksi on koottu Osallistaminen rakennushankkeissa -käsikirja. Se sisältää käytännön ohjeita ja opastusta siihen, kuinka henkilökunta ja lapset saadaan mukaan suunnitteluprosessiin.

Kotialueella toimii kaksi päiväkotiryhmää eli suurimmillaan alueella toimii 42 lasta ja vähintään kuusi aikuista. Kotialuepäiväkodeissa on kotialueen sisällä jakotiloja eli ryhmä- ja pienryhmätiloja, mikä mahdollistaa pienryhmätoiminnan ja luontaisesti rauhoittaa tekemistä. Tämän lisäksi uusissa yksiköissä on koko yksikön yhteiskäyttötiloja kuten liikuntasali, yhteiskäytössä pienryhmätiloja, mahdollisia ateljetiloja tai muita vastaavia tiloja sekä ruokasali. Uusien yksiköiden akustiikkaan ja äänieristykseen on myös kiinnitetty huomiota.

Perinteisissä vanhemmissa päiväkodeissa on myös jakotiloja ja erilaisia yhteiskäyttötiloja. Ryhmätilat on suunniteltu niin, että ryhmässä on lapsia enimmillään 21 ja aikuisia kolme. Tällöin ryhmällä itsellään on käytössä yleensä kaksi isoa ryhmätilaa, WC-tilojen ja eteisen lisäksi.

Haasteellisimpia jako- ja rauhoittumistilojen näkökulmasta ovat olleet tilat, joita ei alun perinkään ole suunniteltu päiväkotikäyttöön, vaan ne on jossain kohtaa sellaiseksi muutettu. Nämä yksiköt ovat yleensä noin kahden ryhmän päiväkotitiloja. Tällaisista yksiköistä on enenevässä määrin pystytty Tampereella luopumaan päiväkotien rakennuskannan uudistuessa.

Varhaiskasvatuksessa jokaiselle lapselle tulee päivän aikana lepo-, rauhoittumis- tai päiväunihetki. Päiväkodeissa lapsilla on edelleen mahdollisuus nukkua päiväunet lounaan jälkeen, mikä on lapselle luontaista ja palauttavaa toimintaa. Niille lapsille, jotka eivät nuku, järjestetään rauhoittuminen ja lepäily esimerkiksi satua tai musiikkia kuunnellen. Rauhoittumisen jälkeen lapsille järjestetään rauhallista ja hiljaista toimintaa, jotta toisten lasten nukkuminen ei häiriintyisi. Päiväkotien tilat ovat myös yleensä sellaiset, että päivän aikana lapsella on mahdollisuus vetäytyä tai leikkiä myös hiljaisempia leikkejä. Varhaiskasvatuksen osalta hiljaisten tilojen riittävyys toteutuu kaupungin hallinnoimissa päiväkodeissa.

Aistihuoneita on rakennettu omatoimisesti muutamiin päiväkoteihin. Huoneet on toteutettu sisustamalla ja varustelemalla tila aistihuoneeksi. Ensimmäinen hankerahoituksella toteutettu aistihuone on rakentumassa Kisapuiston päiväkotiin.

Aistihuoneiden rakentaminen on ollut lähtöisin henkilökunnan kiinnostuksesta, innostuksesta ja myös siitä, että yksiköstä on löytynyt ylimääräinen tila, jota on voitu tähän käyttää. Aistihuoneista ei ole tullut henkilökunnalta tai varhaiskasvatusyksikön johtajilta tiedusteluja tai kyselyä saako sellaisen rakentaa.

Esiopetus

Kunnallinen esiopetus tapahtuu Tampereella koulujen tiloissa. Poikkeuksena tästä on Mustametsän päiväkoti, jonka koulupolku vie Normaalikouluun. Esiopetuksen tilat kouluissa vaihtelevat suuresti. Tähän vaikuttavat muun muassa alueen lapsimäärät ja rakennuksen ikä. Tampereen lapsimäärät ovat olleet kasvussa, sillä syntyvyyden laskusta huolimatta Tampereelle muutetaan edelleen.

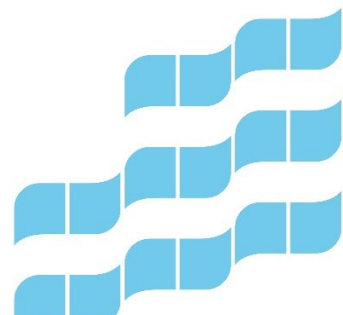
Esiopetuksessa on Tampereella ruuhkaisia alueita. On kuitenkin tärkeää saada kaikki alueen lapset oman alueensa koulupolulle. Jos esiopetuksella on käytössään vain yksi luokkatila ryhmää kohti eikä rakennuksessa ole muutenkaan jakotiloja tai pienryhmähuoneita, ei varsinaiseen rauhoittumiseen ole järjestää omaa tilaa. Koulua saattaa ruuhkauttaa myös väistötilana toimiminen. Tällöin samaan kouluun ja esiopetukseen tulee poikkeustilanteen takia enemmän lapsia laajemmalta alueelta.

Tampereen kaupungin varhaiskasvatus ja esiopetus kartoittaa syksyn 2024 aikana aistihuone- ja hiljentymistilojen riittävyyttä. Kartoitus toteutetaan kyselyllä varhaiskasvatusyksikön johtajille. Johtajat osallistavat henkilökuntaansa kyselyssä.

Osallistaminen rakennushankkeissa -käsikirja on mukana uusien esiopetusyksiköiden suunnitteluprosessissa ja tätä kautta henkilökunta ja lapset saadaan mukaan prosessiin.

Perusopetus

Tampereella kaikki oppilaat ohjautuvat kotiosoitteen mukaiseen lähikouluun. Koulurakennusten kunto vaihtelee, ja erityisesti vanhoissa koulurakennuksissa ei välttämättä ole jakotiloja tai pienryhmähuoneita. Uusissa koulurakennuksissa tilat ovat muunneltavia ja niiden käyttötarkoituksia voi vaihtaa. Akustiikka on huomioitu hyvin jo suunnitteluvaiheessa, ja useimmissa kouluissa on jakotiloja ja pienryhmätiloja, mikä mahdollistaa pienryhmätoiminnan ja rauhoittaa tekemistä. Esteettömyys on otettu huomioon tilojen suunnittelussa niin liikuntaesteisten kuin kuulo- ja näkövammaistenkin kannalta. Tilojen hyvään äänenvaimennukseen, huoneakustiikkaan sekä ergonomiaan on kiinnitetty erityistä huomiota.

Koulujen rakentamista ohjaa ja säätelee Perusopetuksen opetussuunnitelma 2014, luku 4.3. oppimisympäristöt ja työtavat sekä RT-kortisto. Tampereella on käytössä myös kaupungin oma Koulujen suunnitteluohje (2021), joka toimii rakennushankkeiden perustana kaikissa uudiskohteissa ja perusparannushankkeissa soveltuvin osin. Ohjetta päivitetään parhaillaan yhteistyössä Tampereen kaupungin kiinteistöt, tilat ja asuntopolitiikka - palveluryhmän kanssa. Tampereen kaupunki pyrkii huomioimaan aistiesteettömyyden jokaisen uuden tai korjattavan koulun suunnittelussa, ja myös tilojen käyttäjillä on mahdollisuus osallistua suunnitteluun.

Aistihuoneella tarkoitetaan käyttäjälle miellyttävää, fyysisesti ja kognitiivisesti esteetöntä tilaa, jossa aistiärsykkeiden määrää voidaan muokata käyttäjän tarpeiden mukaan. Aisti- ja hiljentymistilat ovat muista tiloista erotettuja tiloja, ja niitä on suunniteltu ja rakennettu esimerkiksi Etelä-Hervannan kouluun sekä omatoimisesti muutamiin muihin kouluihin. Aistihuoneiden rakentaminen on lähtöisin opetushenkilöstön kiinnostuksesta ja innostuksesta, sekä siitä, että kouluista on löytynyt tila tähän käyttötarkoitukseen.

Vuoreksen kouluun on kehitetty niin sanottu nepsy-malliluokka, jossa on huomioitu monin eri tavoin aistikuormittuneisuuden säätelyä. Tilassa on käytetty aistiystävällisiä materiaaleja, ja siellä toimii yleisopetuksen opetusryhmiä. Luokkaan on mahdollista tutustua myös muista kouluista käsin.

Kouluarjessa on eri tavoin aisteja kuormittavia tilanteita, kuten ruokailut ja välitunnit. Monissa kouluissa on käytössä hiljaiset ruokailut ennalta sovittuina päivinä sekä välituntien porrastaminen. Joissakin kouluissa on mahdollisuus osallistua kerran päivässä järjestettävään hiljaiseen välituntiin, jonka aikana voi tehdä rauhallisia, hiljaisia puuhia tai levätä.

Tampereen kaupungin perusopetus kartoittaa syksyn 2024 aikana aistihuoneiden ja hiljentymistilojen riittävyyttä. Kartoitus toteutetaan kyselyllä rehtoreille, jotka osallistavat henkilökuntaansa. Lisäksi pedagogisilla järjestelyillä huomioidaan aistikuormittuneisuus ja henkilöstön osaamista vahvistetaan edelleen.

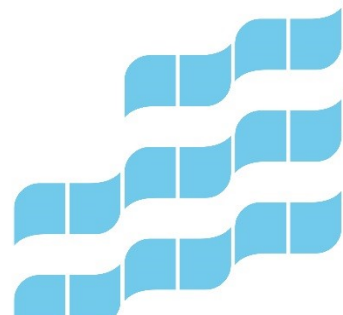
Perusopetuksen osalta tällä toimenpiteellä ei ole talousarviovaikutuksia. Aistihuoneiden mahdolliset kaluste- ja materiaalihankinnat tulee budjetoida jatkossa, mutta vuoden 2025 talousarvioesitykseen ei ole sisällytetty erillistä määrärahaa näille hankinnoille.

Kasvatus- ja opetuslautakunnan vuoden 2025 talousarvioesitykseen ei sisälly määrärahaa aloitteen ehdotusten toteuttamiseksi varhaiskasvatuksessa, esiopetuksessa tai perusopetuksessa.

Toisen asteen koulutus

Rakennetun ympäristön esteettömyys perustuu maankäyttö- ja rakennuslainsäädännössä (MRL, 1.1.2025 alkaen Alueidenkäyttölaki) asetettuihin tavoitteisiin. Esteettömyyden edellytykset luodaan jo silloin, kun suunnitellaan maankäyttöä ja laaditaan kaavoja. Näiden tulee lain mukaan edistää muun muassa turvallisen, terveellisen, viihtyisän, sosiaalisesti toimivan ja eri väestöryhmien, kuten lasten, vanhusten ja vammaisten, tarpeet tyydyttävän elin- ja toimintaympäristön luomista (MRL 5 §). Rakennuksen esteettömyyttä koskevien vähimmäisvaatimusten tarkoitus on edistää ihmisten yhdenvertaisuutta. Esteetön rakennus on kaikille käyttäjille toimiva ja turvallinen. Esteetömyydessä rakennuksessa otetaan huomioon liikkumisen helppouden lisäksi myös näkemis- ja kuulemisympäristön esteettömyys. Esteettömyys on osa kaikkien väestöryhmien yhdenvertaista oikeutta hyvään elinympäristöön.

Toisen asteen oppilaitosten suunnittelussa kiinnitetään huomiota tilojen akustointiin. Joissakin hankkeissa on käytetty erillistä akustiikkasuunnittelijaa. Rakennukset suunnitellaan Tampereen Kaupungin / Tampereen Tilapalvelut Oy:n rakennussuunnitteluohjeiden mukaisesti. Rakennuksista tehdään terveellisiä ja turvallisia noudattaen lakeja, viranomaisohjeita, rakentamismääräyskokoelman asetuksia perustelumuiotioineen sekä Tampereen kaupungin ja Tampereen Tilapalvelut Oy:n yhteisiä ohjeita.

Ammatillinen koulutus

Tampereen seudun ammattiopisto Tredun opetustoiminnan rakennukset omistaa pääosin Tredun Kiinteistöt Oy ja kiinteistöjen rakennuttamis- ja ylläpitopalveluista vastaa Tampereen Tilapalvelut Oy. Uudis- ja saneerausrakentamisessa omistajana toimiva Tredun Kiinteistöt Oy ja rakennuttajana sekä ylläpitäjänä toimiva Tampereen Tilapalvelut Oy huolehtivat Tredun palveluverkon asiantuntijoiden kanssa yhteistyössä, että rakennus ja sen piha- ja oleskelualueet suunnitellaan ja rakennetaan niiden käyttötarkoituksen, käyttäjämäärän ja kerrosluvun edellyttämällä tavalla siten, että esteettömyys ja käytettävyyden otetaan huomioon. Esteettömyyden olennainen tekninen vaatimus koskee kaikkia rakennuksia ja niiden piha- ja oleskelualueita käyttötarkoituksen, käyttäjämäärän ja kerrosluvun edellyttämällä tavalla.

Tilojen käyttäjillä on mahdollisuus osallistua suunnitteluun. Oppilaitoksen asiantuntijat ovat aktiivisesti mukana tilaohjelmassa, suunnittelussa ja rakennusprosessissa. Esimerkiksi Nokian Silta-kampusta rakennettaessa pidettiin eri käyttäjäryhmien kanssa teemoittain käyttäjäpajoja, joissa käyttäjät saivat tehdä ehdotuksia tilojen parantamiseksi. Pääosa käyttäjäpajojen ehdotuksista hyväksyttiin hankkeen johtoryhmässä ja ehdotukset huomioitiin suunnitelmissa. Lisäksi Nokian Silta-kampuksen hallitilojen suunnittelussa on huomioitu toiminnot, akustiikka ja lämpötekniset ratkaisut.

Osassa Tredun oppimisympäristöjä on opiskelijoille hiljaisen työn tiloja sekä mahdollisuus ruokailla hiljaiseksi tilaksi rajatulla alueella. Oppimisympäristöissä on myös sisustusratkaisuin pyritty mahdollistamaan rauhallinen oleskelu. Tiloihin on hankittu esimerkiksi kookkaita, pehmustettuja tuoleja, liikkeen mahdollistavia keinutuoleja, akustiikkalevyjä ja pöytiin sermejä sekä yhden tai useamman hengen työtiloja, jotka toimivat myös ympäristönsä akustoivana elementtinä. Oppimisympäristöistä löytyy useita tiloja, joihin opiskelijalla on päivän aikana mahdollisuus vetäytyä. Oppilaitoksen oppimisympäristöstä löytyy myös hankerahoituksella toteutettu aistihuoneen tapainen tila.

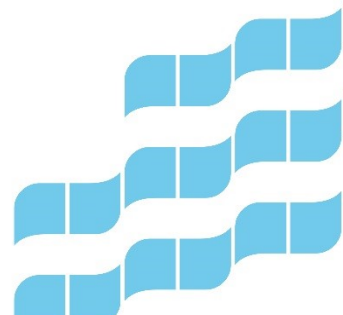
Tredussa on kuitenkin tunnistettu, että osa rakennuksista on ikääntyneitä, joissa opetustilojen akustiikka, valaistus ja estetiikka voivat olla häiritseviä. Hankintoja tehtäessä tulisi kiinnittää huomiota muun muassa eri tilojen kalusteiden äänettömyyteen. Hiljaisten tilojen järjestäminen nykyisissä kiinteistöissä voi olla hankalaa tilan sijainnista tai teknisistä syistä johtuen, etenkin kun tilojen tulee olla valvottuja ja lukittavissa ilkiavallan välttämiseksi. Joissain toimipisteissä esteeksi ovat muodostuneet tilanpuute tai tilojen rakentamisen kustannukset, jolloin muun muassa erityisopettajat ovat käyttäneet opettajien tiloja hiljaisten tilojen järjestämiseksi.

Opiskelijoiden erilaiset tarpeen huomioidaan myös Tredun tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman valmistelussa kaudelle 2024–2026. Suunnitelmaa valmistellaan laajasti yhteistyössä eri toimijoiden kanssa, muun muassa vanhempainyhdistysten ja kaupungin vammaisneuvoston sekä opiskelijoiden ja huoltajien kanssa. Suunnitelman avulla ryhdytään tarvittaviin toimenpiteisiin yhdenvertaisuuden toteutumisen edistämiseksi toimintaympäristö, voimavarat ja muut olosuhteet huomioiden.

Tredulla on käytössään noin 120 000 m² oppimisympäristöjä. Niitä on eri paikkakunnilla, Tampereen lisäksi Nokialla, Pirkkalassa, Lempäälässä, Virroilla, Orivedellä, Kangasalla, ja Ylöjärvellä. Yhteenvedona ammatillisen koulutuksen osalta voidaan todeta, että aistihuoneiden ja hiljaisten tilojen riittävyyden erillinen kartoitus ei ole kustannustehokasta, vaan Tredun huomioi järjestelyt ja muutostarpeet aina kohdennetusti osana normaalia toiminnan ja oppimisympäristöjen suunnittelua. Hyvin suunnitelluista tiloista hyötyvät kaikki opiskelijat, kun itsenäinen työskentely on lisääntynyt ja tarve erilaisille työskentelytiloille kasvanut.

Lukiokoulutus

Vastauksena aloitteeseen lukiokoulutuksen osalta todetaan, että Tampereen kaupungin lukioilla ei juurikaan käytetä avoimia tiloja opetukseen. Opiskelijoiden tehdessä tehtäviä, halukkaat opiskelijat saavat usein siirtyä

käytävään tehtävien tekemisen ajaksi. Ryhmän jakaantuminen osin luokkatilojen ulkopuolelle rauhoittaa luokkaan jäävien opiskelijoiden työ- ja opiskelurauhaa.

Lukioiden aulatiloissa pidetään lähinnä juhlia tai välituntitoimintaa. Osallistuminen niihin ei ole aina pakollista ja tarpeen mukaan lukioilla joustetaan osallistumisista opiskelijakohtaisesti.

Lukioiden ruokalat ovat akustiikaltaan kaikuvia, joten keskittymistä tai rauhoittumista ruokailuun ne eivät nykyisellään tue. Esimerkiksi Tampereen teknillisellä lukiolla on ollut kokeilussa hiljaisen ruokailun tila rauhallisempaa ruokailuympäristöä kaipaaville.

Varsinaisia aistihuoneita Tampereen kaupungin lukioissa ei ole. Aistilyiherkät opiskelijat voivat käyttää lukiossa sekä oppitunneilla että välitunneilla vastamelukuulokkeita, ja joskus myös aurinkolaseja, huppua tai lippalakkia aistiärsyksiä rajaamaan. Yksittäistapauksissa luokissa on käytetty myös sermejä rauhoittamaan ja rajaamaan tilaa aistiherkälle opiskelijalle. Mikäli opiskelu lukion tiloissa on täysin mahdotonta, voidaan opiskelijalle tarjota mahdollisuutta opiskella lukiopajan pienryhmässä.

Kaikissa lukioissa tarjotaan hiljaisen opiskelun tiloja mahdollisuuksien mukaan. Lukiokoulutuksen toimintaan vaikuttaa tällä hetkellä jatkuvasti kasvava opiskelijamäärä ja tilan ahtaus. Lukiokoulutukselle valmistellaan uutta yksikköä, jonka valmistuttua pystytään paremmin vastaamaan lukioiden tilojen pedagogiseen muunneltavuuteen, mikä tukee myös aistilyiherkkiä opiskelijoita. Uusia tiloja suunniteltaessa ja vanhoja remontoitaessa suunnitteluun osallistetaan eri ryhmiä ja huomioidaan erilaisten ryhmien tarpeita.

Lukiokoulutuksessa on opiskelijan etu olla samassa opetustilanteessa muiden opiskelijoiden kanssa. Lukiokoulutus toimii lähiopetuksena ja opetus etenee vuorovaikutuksessa, nopeatempoisesti ja ryhmämuotoisesti. Tämän vuoksi erityisesti luokahuoneessa tapahtuvaan tukeen kiinnitetään huomiota esimerkiksi pedagogisin ja rakennusteknisin ratkaisuin. Nykyisessä tilan ahtaudessa ja lukiokoulutuksen asetettujen tavoitteiden toteuttamisessa erillisten aistihuoneiden tarjoaminen ei oikein ole mahdollista, eikä kartoitukselle ole välttämättä tarvetta.

Elinvoima- ja osaamislautakunnan vuoden 2025 talousarvioesitykseen ei sisälly määrärahaa aloitteen ehdotusten toteuttamiseksi lukiokoulutuksessa tai ammatillisessa koulutuksessa.

Valmistelijat:

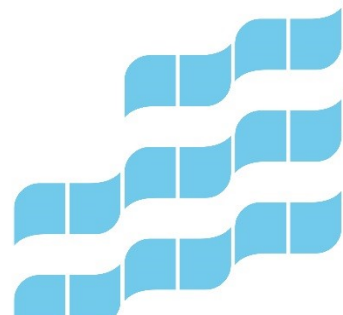
Ulla Ojalampi, opetusjohtaja, etunimi.sukunimi@tampere.fi, puh. 050 428 3044

Elina Kalliohaka, koordinaattori (sivistyspalvelut), etunimi.sukunimi@tampere.fi, puh. 040 486 4918

Tanja Moisala, varhaiskasvatuksen aluejohtaja, etunimi.sukunimi@tampere.fi, puh. 040 485 6275

Kirsi Viskari, johtaja, ammatillinen koulutus, etunimi.sukunimi@tampere.fi, puh. 0400 376 420

Mari Aalto, lukiokoulutuksen johtaja, etunimi.sukunimi1@tampere.fi, puh. 040 187 4593

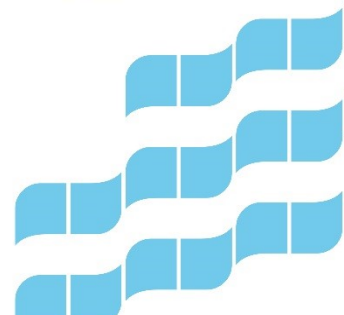
Valtuustoaloite aistihuoneiden ja hiljaisten tilojen riittävyyden kartoittamiseksi Tampereen kaupungin päiväkodeissa, kouluissa ja oppilaitoksissa

Lapset ja nuoret viettävät ison osan elämästään erilaisissa oppimisympäristöissä – erityisesti päiväkodeissa, kouluissa ja oppilaitoksissa. Viimeisen vuosikymmenen aikana oppimisympäristöjä on alettu toteuttaa enenevässä määrin suljettujen sijaan avoimina. Toteutuksen taustalla on ajatus muunneltavuudesta ja joustavuudesta. Avoimiin oppimisympäristöihin liittyy kuitenkin haasteita, joista yksi on lasten ja nuorten sekä myös heidän kanssaan työskentelevien aikuisten aistikuorman kasvaminen. Varsinaisia aistitiedon käsittelyn vaikeuksia esiintyy 5–10 prosentilla väestöstä, ja ne ovat yleisiä neuropsykiatristen häiriöiden yhteydessä. Neuropsykiatriset haasteet ovat lisääntyneet viimeisen vuosikymmenen aikana.

Samanaikainen avointen oppimisympäristöjen ja neuropsykiatristen haasteiden lisääntyminen johtaa yhteiseen ongelmaan: lasten ja nuorten aistikuorma kasvaa, mikä johtaa heikentyneeseen keskittymis- ja oppimiskykyyn. Joillekin lapsille ja nuorille tilanne voi aiheuttaa jopa esteen osallistumiselle. Näin ollen ylimääräisen aistikuormituksen vähentäminen päiväkot-, koulu- ja opiskelupäivän aikana on meidän aikuisten velvollisuus.

Esimerkkejä aistiystävällisyyteen aktiivisesti pyrkivistä kouluista löytyy jo. Yle (2023) uutisoi Turun Puropellon koulussa sijaitsevasta aistimökistä. Tilassa on akustiikkalevyjä ja -verhoja sekä valaisin, jonka kautta voi valaisun säätelyn lisäksi kuunnella rauhoittavia ääniä. Lisäksi tilan väriyty on maanläheinen. Helsingin Sanomat (2023) uutisoi Keravalla sijaitsevan Päivölälaakson alakoulun ”päikkärivälitunnista”. Koulussa on luokkahuone, jossa oppilas voi välitunnin aikana levätä joogamatolla, pehmeässä keinutuolissa, rahissa tai tyynyillä vuoratussa lasten kylpyammeessa.

Aistiesteettömäksi rakennetun tilan äänimaisema ja akustiikka ovat miellyttäviä; häiritseviä taustäääniä tai kaikumista ei ole. Materiaalit ja pinnat ovat pehmeitä eli esimerkiksi metallin sijaan on käytetty puuta. Tila on myös visuaaliselta ilmeeltään harmoninen ja selkeä. Käytännössä se tarkoittaa, että tilan värimaailma on maanläheinen ja murrettu, valaistus on epäsuoraa ja säädettävää ja lisäksi pyöreä ja ovaalein muoto on pyritty mukailemaan luonnollista silmänliikettä. Aistiesteettömässä tilassa sisäilma on hyvä, kalusteet ovat oikeankokoisia ja jokaiselle tavaralle on oma paikkansa. Lisäksi on tärkeää muistaa, että joidenkin oppijoiden kohdalla mahdollisuus liikkeeseen ja liikkumiseen edistää keskittymistä.

Aistiesteettömän tilan luominen edellyttää aistiesteettömyyden kokonaisvaltaista hahmottamista. Aistikuormittumista pidetään usein yksilön ongelmana, vaikka ongelma olisi ratkaistavissa yksinkertaisesti ympäristöä muokkaamalla. Ratkaisua kuitenkin edeltää ongelman tunnistaminen. Nepsy-oppaassa (2022) kuvataan tilanne, jossa erään koulun ruokalassa metallijalkaiset tuolit kirskuivat kovaa laattalattiaa vasten. Koulussa ei ollut sillä hetkellä varaa tuolien vaihtoon, mutta äänimaisema saatiin muokattua miellyttävämmäksi laittamalla tuolien jalkoihin huopaiset pehmusteet. Tämä on hyvä esimerkki siitä, kuinka aistikuormitusta aiheuttava tekijä on tunnistettu ja siihen on haluttu myös löytää ratkaisu.

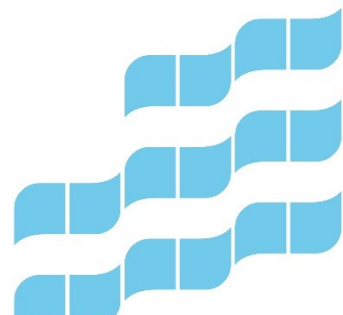
Esitämme, että Tampereen kaupunki kartoittaa aistihuoneiden ja hiljaisten tilojen riittävyyden hallinnoimissaan päiväkodeissa, kouluissa ja oppilaitoksissa. Lisäksi esitämme, että Tampereen kaupunki huomioi aistiesteettömyyden jokaisen hallinnoimansa uuden tai korjattavan päiväkodin, koulun ja oppilaitoksen suunnittelussa niin, että myös tilan käyttäjillä on mahdollisuus osallistua suunnitteluun.

Tampereella 20.5.2024

Kaupunginvaltuutetut

Mahmoud Machaal (sd.)

Inna Rokosa (sd.)

Valtuustoaloite maksuttoman toisen asteen romuttamisen torjumiseksi ja maksuttoman toisen asteen toteuttamiseksi jatkossakin – Tampereen sosialidemokraattinen valtuustoryhmä**Valtuustoaloite toisen asteen koulutuksen maksuttomuuden säilyttämiseksi – Vasemmistoliiton Tampereen valtuustoryhmä****Valtuustoaloite maksuttoman toisen asteen säilyttämiseksi Tampereella – Tampereen Vihreä valtuustoryhmä**

Tampereen sosialidemokraattinen valtuustoryhmä, Tampereen Vihreä valtuustoryhmä sekä Vasemmistoliiton Tampereen valtuustoryhmä jättivät kaupunginvaltuuston kokouksessa 22.4.2024 valtuustoaloitteet Petteri Orpon hallituksen päätöksen maksuttoman toisen asteen rajaamisesta alle 18-vuotiaisiin nuoriin perumisesta Tampereella. Lukiokoulutus ja ammatillinen koulutus kiittävät valtuustoryhmiä merkityksellisestä aloitteesta.

Oppivelvollisuutta nostettiin 18 ikävuoteen saakka pääministeri Antti Rinteen sekä Sanna Marinin hallitusohjelmissa ”Osaava ja osallistava Suomi”. Siihen liitettiin myös toisen asteen maksuttomuus. Hallitus antoi esityksen eduskunnalle maksuttomasta toisesta asteesta vuonna 2020 (HE 173/2020), ja se astui voimaan 1.8.2021.

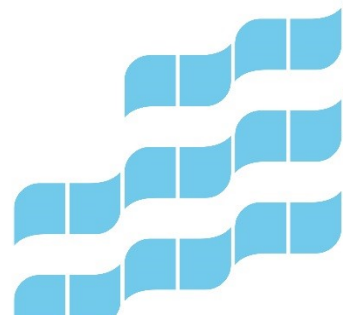
Pääministeri Petteri Orpon hallitus päätti kehysriihessä 15.–16.4.2024 rajoittaa oikeutta maksuttomaan toisen asteen tutkintoon alle 18-vuotiaisiin siten, että oikeus maksuttomiin opintoihin päättyisi sen vuoden lopussa, kun nuori täyttää 18 vuotta. Lakiehdotus koskisi 1.8.2025 aloitettuja tutkintoja.

Valtiovarainministeriön 8.8.2024 julkaisemassa budjettiehdotuksessa esitystä maksuttomuuden rajaamisesta ei enää ollut. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan talousarvioehdotuksessa vuodelle 2025 ehdotusta ei myöskään ole. Maksuttoman oppimateriaalin rajaamista koskeva säästö on suunniteltu korvattavaksi vastaavansuuruisin vähennyksin toisen asteen koulutuksen hankerahoituksesta ja ammatillisen koulutuksen strategiarahoituksesta.

Maksuttomuuden rajaaminen ja sen mahdollinen kompensointi olisivat aiheuttaneet kumpikin haasteita sen käytännön toteutukseen sekä yhdenvertaisuuden toteutumiseen. Tampereen lukioissa ja Tampereen seudun ammattiopisto Tredun toimipisteissä opiskelee paljon muita kuin tamperelaisia nuoria ja vastaavasti tamperelaisia nuoria opiskelee muiden kuntien oppilaitoksissa. Tredu järjestää ammatillista koulutusta myös useilla muilla paikkakunnilla kuin Tampereella. Lukio-opintonsa tai ammatillisen koulutuksen aloittavat eivät myöskään ole kaikki samanikäisiä, mikä haastaa yhdenvertaisuuden toteutumisen ja käytännön työn.

Tampereen kaupungille maksuttomuuden rajauksen kustannukset olisivat lukiokoulutuksen osalta olleet toteutumistavan mukaan 500 000 euroa – 1 miljoona euroa vuodessa. Lukiossa maksuttomuuden rajaaminen olisi vaikuttanut oppimateriaaleihin ja -välineisiin, ylioppilastutkintomaksuihin sekä koulumatkakustannuksiin.

Tredussa maksuttomuuden kustannukset ovat vuosittain noin 1,3 miljoonaa euroa. Kustannukset koostuvat muun muassa oppikirja- ja muista materiaaleista, tietokoneista, ammattialoilla käytettävistä työvälineistä, työasuista ja työjalkineista, lupakorteista, majoituskuluista sekä ylioppilastutkintomaksuista. Edellä mainittujen kustannusten seuranta opiskelijakohtaisesti ja maksuttomuuden rajaaminen olisi käytännössä aiheuttanut niin merkittävän lisätyön, että Tredussa varauduttiin maksuttomuuden jatkamiseen joka tapauksessa. Tällä haluttiin varmistaa Tredun opiskelijoiden yhdenvertainen kohtelu eri kuntien toimipisteissä.

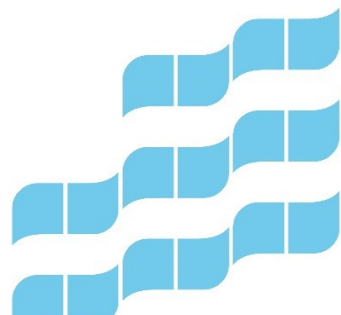

Vuoden 2025 talousarvioesityksessä ei edellä mainittujen perustelujen pohjalta rajata toisen asteen koulutuksen maksuttomuutta.

Valmistelijat:

Kirsi Viskari, johtaja, ammatillinen koulutus, etunimi.sukunimi@tampere.fi, puh. 0400 376 420

Mari Aalto, lukiokoulutuksen johtaja, etunimi.sukunimi1@tampere.fi, puh. 040 187 4593

Tampereen on torjuttava maksuttoman toisen asteen koulutuksen romuttaminen ja toteutettava maksuton toinen aste jatkossakin

Petteri Orpon hallitus päätti huhtikuun 2024 kehysriihessä useista merkittävistä suomalaisen hyvinvointivaltion heikennyksistä. Erityisen haitallinen leikkaus on koulutuksen järjestäjäkin koskettava päätös rajoittaa toisen asteen opiskelijoiden maksuttomia oppimateriaaleja ja ylioppilastutkimomaksuja sen vuoden loppuun, jolloin opiskelija täyttää 18 vuotta.

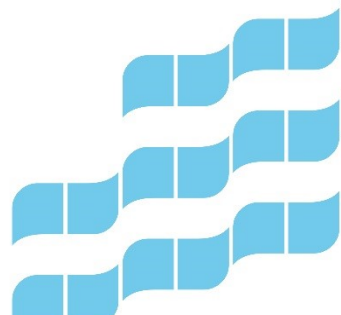
Maan hallituksen päätös romuttaa maksuttoman ja yhdenvertaisen mahdollisuuden suorittaa toisen asteen koulutus. Toimenpiteellä tavoitellaan vain 12 miljoonan euron vuosittaista säästöä valtakunnallisesti, mutta toteutuessaan se lisää nuorten ja perheiden eriarvoisuutta. Vuoden 2022 lukiolaisbarometrin mukaan maksuttomien oppimateriaalien tarjoaminen on lisännyt lukiokoulutukseen hakeutumista erityisesti niiden opiskelijoiden kohdalla, joiden vanhemmista kumpikaan ei ole korkeakoulutettu, vähintään toinen vanhemmista on työtön tai joiden äidinkieli ei ole suomi. Toiseen asteen tutkinnon suorittamisella on myös selvä vaikutus myöhempään sijoittumiseen työmarkkinoille. Hallituksen esitys kohdistuu siis nimenomaisesti jo valmiiksi heikommassa asemassa oleviin nuoriin ja perheisiin lisäten eriarvoisuutta kaikkialla Suomessa. Päätetyllä koulutusleikkauksella saavuttaisiin vain minimaalista julkisen talouden säästöä, ja se lisäisi nuorten eriarvoisuutta sekä kaventaisi vähintään osan nuorista tulevaisuuden mahdollisuuksia.

Lisäksi säästö on Tampereen kaupungin näkökulmasta toteuttamiskelvoton. Esimerkiksi oppikirjojen, erilaisten opetusvälineiden ja tietokoneiden kerääminen pois opiskelijoilta sekä e-kirjalisenssien katkaiseminen kesken abiturienttivuotta tai opintojen loppurutistusta on arkijärjen vastaista ja erittäin haastavaa toteuttaa. Se myös lisäisi jo entisestään kuormittuneen opetushenkilöstön työkuormaa. Pahimmassa tapauksessa oppimateriaalien maksullisuudella olisi myös vaikutusta opinnoissa menestymiseen ja tutkinnon valmistumiseen. Vaihtoehtoisesti lukuisten pienten laskujen ym. maksujen laskuttaminen nuorilta opiskelijoilta aiheuttaa lisää hallintotaakkaa sekä -kuluja kunnille.

Orpon hallituksen esitys saattaa myös toisen asteen opiskelijat täysin eriarvoiseen ja kohtuuttomaan asemaan iän perusteella.

Esimerkkejä tilanteista, joissa opiskelija täyttää 18 ja joutuisi maksamaan toisella asteella oppimateriaalit jo toisen opiskeluvuoden syyslukukauden päättyessä:

- Opiskelija, joka on syntynyt loppuvuodesta ja käynyt esikoulun kaksi kertaa.
- Opiskelija, joka on jäänyt peruskoulussa luokalleen ja kerrannut jonkun luokka-asteen.
- Opiskelija, joka on käynyt ennen lukiota tai ammatillista koulutusta tutkintoon valmentavan eli tuva-koulutuksen.
- Opiskelija, joka on ollut vuoden ulkomailla vaihdossa.
- Opiskelija, joka on ollut valmistavassa opetuksessa ja siirretty kielitaidon kehittymisen vuoksi peruskoulussa ikäluokkaansa alemmalle luokalle.
- Opiskelija, joka on sairastunut vakavasti ja joutunut siksi etenemään opinnoissa ikäluokkaansa hitaammin.

Valtuutetuille kuuluvaa aloiteoikeutta käyttäen sosialidemokraattinen valtuustoryhmä esittää, että:

- 1) Tampereen kaupungin edunvalvonnan tavoitteeksi asetetaan valtioon vaikuttaminen, jotta päätetty koulutusleikkaus perutaan asian jatkovalmistelussa yllä mainituilla perusteilla

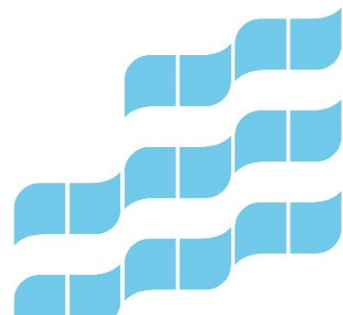
ja
- 2) Tampere päättää selvittää eri keinot turvata aidosti maksuton ja yhdenvertainen toisen asteen koulutus oppivelvollisuutta suorittaville asukkailleen kustantamalla yli 18-vuotiaiden toisen asteen oppimateriaalit, mikäli valtio toteuttaa koulutusleikkauksen.

ja
- 3) Mikäli hallitus ei muuta esitystään, Tampere toteuttaa jatkossakin maksuttoman toisen asteen edellisen Sanna Marinin hallituksen päätöksen mukaisesti.

Tampereella 22.4.2024

Socialidemokraattinen valtuustoryhmä:

Pekka Salmi
Kirsi Kaivonen
Antti Hiitti
Atanas Aleksovski
Jukka Gustafsson
Sofia Julin
Ulla Kampman
Anneli Kivistö
Anne Liimola
Johanna Loukaskorpi
Lauri Lyly
Mahmoud Machaal
Ilmari Nurminen
Ilkka Porttikivi
Inna Rokosa
Pia Viitanen

Valtuustoaloite toisen asteen koulutuksen maksuttomuuden säilyttämisestä

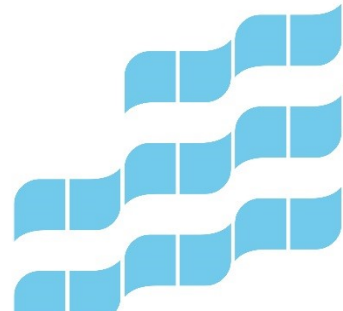
Maksuton toinen aste otettiin käyttöön valtakunnallisesti elokuussa 2021 ja samalla oppivelvollisuus nousi 18 ikävuoteen. Oppivelvollisille myönnettiin maksuttomat oppimateriaalit sen vuoden loppuun asti, jona nuori täyttää 20 vuotta. Muutoksen ansiosta jokainen nuori saisi lukion tai ammatillisen koulutuksen tutkinnon suoritettua riippumatta perheen taloudellisesta tilanteesta.

Nyt Petteri Orpon hallitus on päättänyt rajata toisen asteen maksuttomuutta sen vuoden loppuun, kun nuori täyttää 18 vuotta. Hallituksen päätös tarkoittaa, että toisen asteen opinnot tulisivat maksullisiksi kesken opintojen, useimmille viimeisen vuoden osalta. Maksullisuus alkaa kuitenkin aiemmin niillä nuorilla, jotka ovat esimerkiksi joutuneet aloittamaan peruskoulun muita myöhemmin tai kertaamaan vuosiluokkia oppimisvaikeuksien vuoksi, ja kestää pidempään niillä, jotka suorittavat opintonsa tavoiteaikaa pidemmässä ajassa. Päätöksellä vaikeutetaan toisen asteen läpäisemisen mahdollisuuksia juuri sellaisten oppilaiden kohdalla, jotka tarvitsisivat eniten tukea.

Maksuttomat oppimateriaalit ja kokeet edistävät jokaisen nuoren mahdollisuutta tavoitella haluamaansa koulutusta taloudellisesta tilanteesta riippumatta. Maksuttomuuden rajaaminen vaikuttaa kaikkiin opiskelijoihin, mutta erityisesti se kuormittaa niitä nuoria, joilla on taloudellisia tai oppimiseen liittyviä haasteita. On ristiriitaista, että nuoret velvoitetaan toisen asteen opintojen aloittamiseen, mutta opintojen loppuun saattamiselle ei luoda taloudellisia edellytyksiä.

Vuoden 2022 Lukiolaisbarometrin mukaan 45 prosenttia ensimmäisen vuoden opiskelijoista koki maksuttomuuden vaikuttaneen lukioon hakeutumiseen. Maksuttomuus on vaikuttanut päätökseen erityisesti opiskelijoilla, joiden vanhemmista vähintään toinen on työtön, kumpikaan vanhemmista ei ole korkeakoulutettuja tai joiden äidinkieli on muu kuin suomi. Maksuttomuus vaikuttaa koulutuksen tasa-arvon toteutumiseen.

Hallituksen päätös rajata maksuttomuutta on herättänyt laajaa vastustusta koulutuskentällä. Suomen lukiolaisten liitto on todennut muutoksen olevan erityisen kipeä niille nuorille, joilla on vaikeuksia toimeentulon, terveyden tai oppimisen kanssa. Suomen ammattiin opiskelevien liitto SAKKI ry on huomauttanut, että moni ammatillisen koulutuksen käyvä työllistyy matala- tai keskipalkkaiselle alalle, joka vaikeuttaa opintolainan maksamista, eikä työssäkäynti usein ole mahdollista opintoihin kuuluvan työssäoppimisen vuoksi. Myös opettajien ammattijärjestö OAJ on ilmaissut huolensa uudistuksesta ja todennut sen

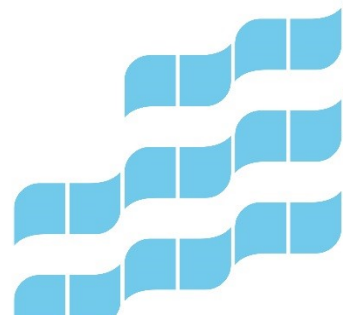

sotkevan koulutuksen järjestäjien, rehtoreiden ja opettajien arkea. Muutoksesta aiheutuu opettajille lisätyötä ja uutta byrokratiaa, jonka vuoksi tavoitellut säästöt voivat jäädä saavuttamatta.

Tampereen ei tule toimeenpanna hallituksen päätöstä, vaan jatkaa maksuttomien oppimateriaalien tarjoamista toisen asteen loppuun asti. Vasemmistoliiton Tampereen valtuustoryhmä esittää, että Tampere jatkaa maksuttoman toisen asteen koulutusta nuorille koko tutkinnon ajan.

Tampereella 22.4.2024

Vasemmistoliiton Tampereen valtuustoryhmä

Ryhmäaloite maksuttoman toisen asteen säilyttämiseksi Tampereella

Eduskunnan kehysriihessä tehtiin esitys maksuttoman toisen asteen rajaamisesta sen vuoden loppuun kun opiskelija täyttää 18 vuotta. Tämä romuttaisi nykyisen maksuttoman toisen asteen mallin ennen kuin yksikään sen piirissä aloittanut opiskelija ehtii valmistua esimerkiksi ylioppilaaksi.

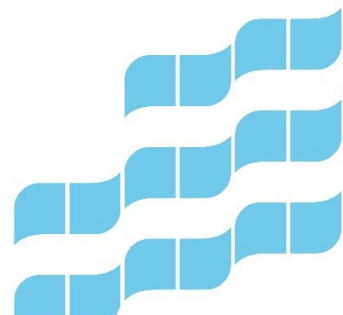
Päätös tarkoittaisi sitä, että muun muassa oppimateriaalien, ylioppilaskokeiden ja ammatillisen puolen työvälineiden hinta voi siirtyä nuoren itsensä maksettavaksi kesken opintojen. Monimutkaisuuden lisäksi malli on eriarvoistava: oppimateriaaleista koituvat lisäkulut osuvat erityisesti niihin nuoriin ja perheisiin, joihin myös asumistuen ja muun sosiaaliturvan leikkaukset ovat jo kohtuuttomasti osuneet.

Riskinä on, että maksullisuuden alkaessa opinnot keskeytetään erityisen herkässä ikävaiheessa toisen asteen ollessa kesken. Tämä ei palvele tavoitetta nostaa Suomen koulutustasoa, eikä etenään vähennä nuorten syrjäytymisriskiä, pahoinvointia tai mielenterveyskriisiä.

Tampereen vihreä valtuustoryhmä esittää, että Tampere säilyttää toisen asteen maksuttomana nykyisen mallin mukaisesti toisen asteen tutkinnon suorittamisen loppuun asti tai sen kalenterivuoden loppuun asti, kun opiskelija täyttää 20 vuotta.

Tampereella 22.4.2024

Tampereen vihreä valtuustoryhmä

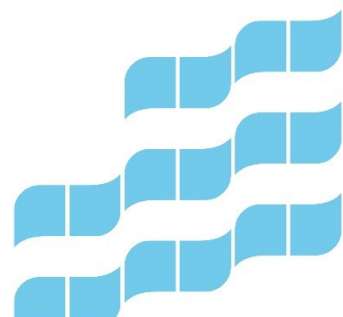
Liite Akila 12.9.2024

Vuoden 2025 talousarvion yhteydessä käsiteltävät valtuustoaloitteet

**TRE:5175/10.00.01/2023 Valtuustoaloite Tammelantorin yleisilmeen parantamiseksi ja parkki-
paikkaongelman ratkaisemiseksi – Arto Grönroos ym.**

**TRE:3391/11.00.01/2023, Valtuustoaloite kokonaissuunnitelma Pyyntikin kesäteatterin ympäris-
tön parantamiseksi – Jaakko Stenhäll ym.**

**TRE:1037/10.00.01/2024 Valtuustoaloite torikulttuurin ja toriemme kehittämiseksi Tampereella
– Aila Dünder-Järvinen**

Valtuustoaloite Tammelantorin yleisilmeen parantamiseksi ja parkkipaikkaongelman ratkaisemiseksi – Arto Grönroos ym.

Arto Grönroos ja aloitteen allekirjoittaneet neljä muuta valtuutettua ovat 23.10.2023 valtuustoaloitteensa esittäneet Tammelantorin yleisilmeen ja viihtyvyyden parantamista.

Valtuustoaloitteen mukaan vieraspaikkakuntalaiset ihmettelevät viihtyisyyden ja parkkipaikkojen puutetta. Valtuustoaloitteessa ehdotetaan, että torin telttamyyntipaikat korvataan kiinteillä ja siisteillä torin ilmeeseen sopivilla rakennuksilla. Torille toivottiin myös kukkalaatikoita aikaansaaman värikäs ja siisti tunnelma myyntipaikkojen lähelle.

Myyntipisteet

Tammelantorilla on tällä hetkellä sekä kiinteitä että kausimyyntipaikkoja. Kiinteillä paikoilla on ruoka- sekä kahvilatarjontaa ja niissä on mahdollista harjoittaa torimyyntiä läpi vuoden. Kiinteät paikat on pääosin sijoitettu torialueen reunoille. Torin keskialue on varattu kausimyyjille eli esimerkiksi kukkien, marjojen ja vihannesten myyjille. Kausimyyntiä on kevästä syksyyn. Kausimyyjät siirtävät myyntivaunut tai -autot päivän päätteeksi pois torilta torin siivousta varten.

Koska torilla myydään elintarvikkeita, on torin hygieniä erittäin tärkeää. Torilla tehdään päivittäin siivousta ja viikoittain pesua. Siivous ja pesu ovat tarpeen erityisesti torin keskialueen kausimyyntialueilla. Vihannes- ja marjakauppiat ovat itse kokeneet liikuteltavat myyntivaunut ja -autot toimivimmiksi torikäytössä. Myyntipisteen tulee olla ilmava, jotta se ei lämpiä liikaa ja tuotteet eivät pilaannu. Kauppiaiden torivaunut ja -autot kiertävät myös kauppiaiden mukana muissa myyntitapahtumissa. Torin huolellinen pesu edellyttää riittävästi pesuautolle. Kausimyyjät siirtävät liikuteltavat myyntipisteensä pois päivittäin, jotta tori päästään hygieniasyistä siivoamaan hyvin.

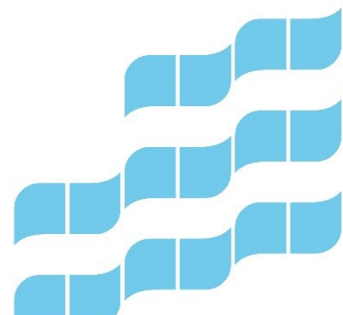
Kiinteät myyntipaikat ja niissä käytettävät myyntikojut tai -vaunut ovat torikauppiaiden hankkimia. Terassi yms. rakennelmia varten kauppiat hakevat itse rakennusvalvonnasta tarvittavat luvat.

Viihtyisyys

Viihtyvyyden kohentamiseksi Tammelantorin ns. kirpputoripöytien uusimisprosessi on aloitettu ja vuosittain uusitaan tai kunnostetaan osa kirpputoripöydistä. Uusittaessa pöydän ilme pysyy samana kaupunkikuvallisista ja toiminnallisista syistä. Nykyinen pöytämalli on toimiva ja hygieeninen eli helposti siivottavissa.

Torikauppiaiden vaihtuessa mahdollisesta uusien nykyaikaisten myyntikojujen rakentaminen rakennusvalvonnan asettamien reunaehtojen mukaisesti. Myyntikojujen, ja niiden ympäristön, kuntoa valvotaan aktiivisesti. Torille on myös tuotu taidetta torikävijöiden iloksi.

Kesäisin Tammelantorilla on järjestetty keskiviikkoisin iltatoria eli silloin tori on pidempään auki. Iltatorille on aiempina vuosina järjestetty ilmaisia musiikkiesityksiä ja jumppia. Kesällä 2024 kesä-heinäkuussa torilla järjestettiin taas keskiviikkoiltoina ilmaista torijumppaa sekä kansalaisille ilmainen iltakirpputori, jolloin torin kirpputoripöydille sai tulla ilmaiseksi myymään kirpputoritavaroita. Ilmaista keskiviikon iltakirpputoria jatkettiin kansalaisten pyynnöstä myös elokuun ajan. Ilmaista iltakirpputoria olivat toivoneet torin

käyttäjät ja torikauppiaat. Torilla on myös vuokrattava lava, jota kuka tahansa voi vuokrata kaupungin varausjärjestelmästä esiintymistään varten. Varausjärjestelmä on osoitteessa <https://varaamo.tampere.fi>.

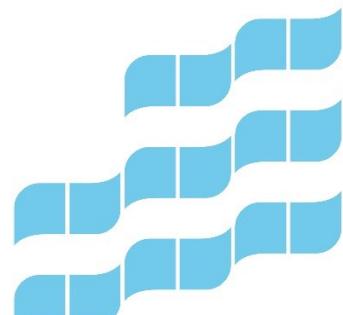
Pysäköinti

Tampereen keskusta-alueen joukkoliikenteeseen on panostettu viime vuosina paljon ja torillekin saavutaan paljon julkisilla liikennevälineillä tai pyörillä. Torimyynnin luonteen takia ostoksia halutaan kuitenkin jossain määrin noutaa omalla henkilöautolla. Tammelantorin läheisyydessä on nyt jo kadunvarsipysäköintiä ja lähietäisyydellä on myös pysäköintilaitoksia esim. Tullintori, Stadion, Postitalo, Asema ja Hämpä.

Pysäköintipaikkoja voidaan myös hieman lisätä kadulla toteuttamalla suunniteltu viistopysäköinti Tammelantorin puistokadulle (päättös TRE:5093/08.01.02/2020).

Tammelantorin kehittäminen

Tammelantorin kehittämisen tarve on tunnistettu, ilmeinen ja kiireellinen. Aiheesta on teetetty opinnäytteitä ja joitakin selvityksiä. Tapahtumatoiminnan akuutteihin tarpeisiin on rakennettu esiintymislava. Uusimmassa keskustan kehittämisohjelmassa (Tampereen keskusta 2040. Kehittämisohjelma 2023-2040. Kaupunginhallitus 29.5.2023) se on mukana teemoissa ja kartoilla kohdissa 3.3 Puistot kaupunkitilat ja 3.6 Elinkeinot ja osaaminen sekä hankeohjelmoinnissa. Keskustan kehittämisohjelmassa 2040 esitetään torin kokonaisvaltaista kehittämistä (tori, toriparkki ja torikorttelit). Hankkeen pitkäkestoisuuden, monialaisuuden ja isojen investointitarpeiden takia ennen muuta kehittämistä on ratkaistava, tarvitaanko ja rakennetaanko asemakaavamuutoksen vaativa maanalainen toriparkki vai hoituuko torikaupan ja tapahtumien pysäköinti toisin, osana keskustan muuta liikenne- ja pysäköintijärjestelmää. Torin kehittämisessä kannattaa kaupunkikuvan, torikaupan ja pysäköinnin lisäksi ottaa huomioon Tammelantorin vaikutusalueen uusien tapahtumapaikkojen, työpaikka-alueiden tarpeet.

VALTUUSTOALOITE TAMMELANTORIN YLEISILMEEN PARANTAMISEKSI JA
PARKKIPAikkaONGELMAN RATKAISEMISEKSI

Tampereen suosituin tori on Tammelantori ja torikauppa siellä alkoi 7.7. 1900. Tammelantorilla ja ympärillä olevissa kymmenissä kivijalkakaupoissa vierailee asiakkaita lähialueilta ja maakunnista päivittäin. Tammelantorin asiakkaita ja kauppiaita haasteltuani he kertoivat, että tori on suosittu kauppapaikka rennon ilmapiirinsä ja vuorovaikutuksen arvostuksen takia. Loma-aikoina vieraspaikkakuntalaiset ihmettelivät viihtyisyyden ja parkkipaikkojen puutteesta.

Tammelantorin yleisilmeen ja viihtyvyyden parantamiseksi ehdotan, että kartoitetaan torin telttamyyntipaikkojen korvaamista kiinteillä ja siisteillä torin ilmeeseen sopivilla rakennuksilla. Kukkalaatikoiden sijoittelulla saadaan värikäs ja siisti tunnelma myyntipaikkojen lähelle.

Tammelantorille saavutaan aktiivisesti myös autoilla ja viime aikojen huomio on se, että pysäköinnin pintapaikat torin läheisyydessä eivät riitä. Ehdotan, että tutkitaan mahdollisuutta Tammelantorin alapuolelle sijoitettavaa maanalaista parkkipaikkaa. Maanalaisen toriparkin käyttäjiä olisivat torin ja kivijalkakauppojen asiakkaat ja Tammelan stadionin asiakkaat.

Tampereella 19.10. 2023

Arto Grönroos (ps)

0400622991

arto.gronroos@tampere.fi

Anni Molari (PS)

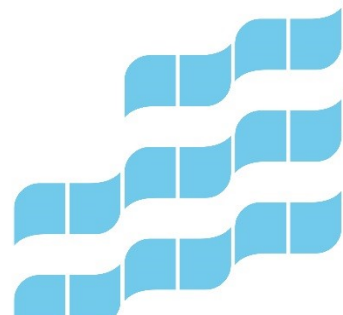
Anni Molari

Joonas Kiviranta, PS

Matti P. (PS)

Marika Puolimatka

Antti Moisander (PS)

Valtuustoaloite kokonaissuunnitelma Pyynikin kesäteatterin ympäristön parantamiseksi – Jaakko Stenhäll ym.

Valtuutettu Jaakko Stenhäll esittää 12.6.2023 yhdessä muiden valtuutettujen kanssa jättämässään aloitteessa, että kaupunki laatii Pyynikin kesäteatterin, Rosendahlin rannan ja Pyynikin Trikoon muodostamalle alueelle yhdessä alueen toimijoiden kanssa kokonaisvaltaisen kehittämissuunnitelman. Lisäksi valtuutetut esittävät, että kaupunki ryhtyy toimenpiteisiin koko kesäteatteria ympäröivän alueen tuomiseksi nykypäivän vaatimuksen edellyttävään kuntoon.

Jaakko Stenhäll ja muut valtuutetut kuvaavat aloitteessaan, että Pyynikin kesäteatterin, Rosendahlin rannan ja Pyynikin Trikoon muodostama alue on kasvattanut viime vuosina suosiotaan entisestään. Pyynikin uimarannan toimintoja on kehitetty ja alueen ravintolatarjonta on parantunut. Koronan jälkeen Pyynikin kesäteatterin toiminta on järjestetty uudelleen. Kaupungissa toimii ikoninen kansalliskesäteatteri. Alueelle on suuntautunut viime vuosina myös lisääntyntä kiinnostusta erilaisten ravitsemus- ja elämysliiketoiminnan ideoiden muodossa.

Valtuutetut nostavat esiin, että alueen suosion kasvaessa myös haasteet ovat kasvamassa. Valtuutettujen mukaan päivitystarpeet näkyvät erityisesti kaupungin omistamissa Pyynikin kesäteatterin tiloissa, jotka olisi hyvä päivittää tukemaan 2020-luvun elämystarjontaa. Tämä mahdollistaisi paremmin niin kesäteatterin kuin aluetta mahdollisesti muutenkin hyödyntävien tapahtumien, kuten festivaalien käytön.

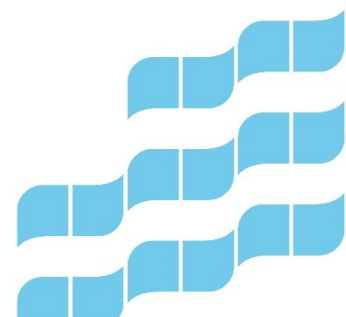
Valtuutettujen mukaan erityisen haastavaksi kesäteatterin alueella on osoittautunut kahvila- ja ravintola-toiminnan järjestäminen. Vanhentuneet kahvila- ja oheistilat asettavat rajoituksia toiminnalle, eivätkä vastaa nykypäivän vaatimuksia. Tämän ohella alueen rajaaminen harjoitus- ja esitystoiminnan aikana on vaikeaa.

Valtuutetut kiinnittävät huomiota myös siihen, että myös alueen vihersuunnittelu kaipaisi päivitystä 2020-luvulle. Suhteellisen yksinkertaisilla toimenpiteillä olisi mahdollista nostaa alueen vetovoimaa turvaten samalla aluetta ympäröivä Pyynikin luonto liialliselta kulumiselta.

Valtuutetut perustelevat aloitettaan myös sillä, että itse kesäteatterialueeseen rajautuvien toimintojen ohella myös alueen liikenteen ja pysäköinnin järjestäminen vaatisi kokonaisvaltaisempaa otetta. Nykyinen vapaa pysäköinti asettaa haasteita pysäköintitilojen riittävyydelle erityisesti tapahtuma-aikana, ja kun alueen suosio kasvaa, ei esimerkiksi liityntäpysäköintiä alueella kannattaisi järjestää. Alueen suosion ja myös asukasmäärän kasvaessa myös joukkoliikenteen, kävelyn sekä pyöräilyn yhteydet kannattaa ottaa tarkasteluun, jotta mahdollisimman moni voisi suosia näitä kulkumuotoja.

Valtuutetut nostavat vielä esiin sen, että kaupungin selkeän tahtotilan osoittaminen alueella palvelisi paitsi alueen toimijoiden edellytyksiä, myös kaupunkilaisten ja matkailijoiden virkistäytymistä. Valtuustokauden pormestariohjelmassa läntisen keskustan vetovoiman lisääminen on ollut keskeinen painopiste, jota Pyynikin kesäteatterialueen kehittäminen myös palvelisi. Kyse on kansallisesti ainutlaatuisesta kohteesta, joka suhteellisen pienin toimin voisi entisestään parantua nostaen samalla koko Pyynikin alueen vetovoimaa.

Kesäteatteritoiminta Tampereella toteutuu yksityisten tahojen toimesta, eikä kaupunki ole sitä suoraan taloudellisesti tukenut. Pyynikin kesäteatteri on aikanaan rakentunut kaupungin myötävaikutuksella, ja

nykyisin sen toimintaa tuetaan myöntämällä rakennukset ja olosuhteet vastikkeetta käyttöön toimijalle. Kesäteatteritoiminnan kehittäminen on lähtökohtaisesti toimijan itsensä vastuulla.

Kaupunki omistaa alueen ja sillä sijaitsevat rakennukset, ja on koko kaupungin edun mukaista huolehtia rakennusten ajanmukaisuudesta ja turvallisuudesta. Kehittämisinvestointien rahoituksesta ja käyttötalousvaikutuksista voidaan sopia toimijan kanssa tapauskohtaisesti, mutta varsinaisen kesäteatteritoiminnan kehittäminen ei kuulu kaupungin toimialaan.

Vuokra- ja avustussuhteet

Pyynikin kesäteatterin kahvilasta on kaupungin (kiinteistö, tilat ja asuntopolitiikka-palveluryhmän) ja Pyynikin kesäteatteri oy:n välillä voimassa oleva vuokrasopimus 31.12.2030 asti. Vuokran määrä on 21 000 euroa vuodessa, johon lisätään kulloinkin voimassa oleva arvonlisävero.

Muu kesäteatterin alue (9928 m²) ja rakennukset on vuokrattu kaupungin sisäisesti kulttuurin palveluryhmälle, joka on luovuttanut tilat kesäteatteriyhtiön käyttöön. Sivistys- ja kulttuurilautakunta tekee tästä luovutuksesta vuosittaisen tila-avustuspäätöksen. Vuonna 2024 kesäteatteriyhtiölle myönnetty tila-avustus on 162 119 euroa. Avustettava summa vastaa kulttuurin palveluryhmän maksamaa kaupungin sisäistä vuokraa. Siihen vaikuttaa rakennusten teknisestä nykyarvosta muodostuvan pääomavuokran lisäksi ylläpidon kustannukset ja alueelle tehtävät uudet rakennusinvestoinnit.

Lisäksi kaupunki on vuokrannut teatterialueen viereisen parkkialueen teatteriyhtiölle vuoden 2024 alusta vuosivuokralla 6739 euroa. Sopimus on voimassa yhden kuukauden molemminpuolisin voimassaoloajoin.

Kahvilarakennuksen nykytilanne

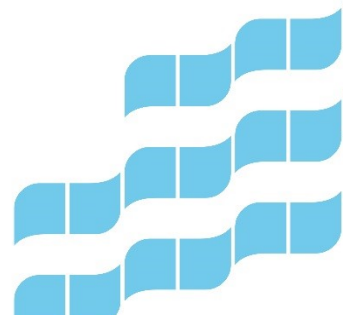
Rakennus on ollut sisäilmaongelmainen ja siihen on tehty tarvittavat tiivistyskorjaukset ja ilmanvaihdon parannukset kesäkaudelle 2024, jotta se on turvallinen käyttää. Turvallisuus on varmistettu kaupungin sisäilmaprosessin mukaisesti. Lisäksi on suunniteltu mahdollisia korvaavia konttiratkaisuja, mikäli rakennus ei kestä käyttökunnossa vuokrakauden loppuun.

Muiden teatteria palvelevien rakennusten kunto ja niiden korjaustarpeet

Katsomoon on uusittu penkit vuonna 2023 ja keväällä 2024 on uusittu kate. Tämä investointi oli kustannuksiltaan 336 000 euroa. Tästä aiheutuu n. 38 400 euroa lisävuokra vuodessa. Lisäksi betonirakenteet vaativat kuunostamista. Nämä on tarkoitus tehdä kunnossapitotöinä.

Lämpö- ja rakennuksen isommiksi korjaustarpeiksi on tunnistettu märkä- ja WC-tilojen peruskorjaus ja katon uusiminen. Katon uusimisen yhteydessä parannetaan yläpohjan tuuletusta ja lämmöneristystä. Korjausten kustannukseksi on arvioitu n. 100 000 euroa. Korjausvuodeksi on suunniteltu 2026. Tästä aiheutuu n. 12 600 euroa lisävuokra vuodessa.

Katsomon ja lämpö- ja rakennuksen korjauksista aiheutuu kulttuurin palveluryhmälle n. 51 000 euroa lisävuokra vuodessa, joka on vastaavana lisäyksenä huomioitava myös Pyynikin kesäteatteri oy:n saamassa tila-avustuksessa.

Muut alueen rakennusten korjaustarpeet on tarkoitus tehdä kunnossapitotöinä. Alueen kunnossapitokulut ovat olleet vuosina 2021-2023 keskimäärin n. 50 000 euroa vuodessa.

Alue- ja vihersuunnittelu

Pyynikin kesäteatterin ja Atlaspuiston alueella on pidetty viheralueiden katselmus 21.5.2024, jossa havainnoitiin alueen nykytilaa, keskusteltiin viheralueen kehittämistarpeista ja sovittiin toimenpiteistä. Katselmukseen osallistui edustajat Tampereen kaupungilta (Infraomaisuuden hallinta, Viheralueet), Tampereen Infra Oy:ltä (Viheralueet, Luonnonhoito) ja Pyynikin kesäteatterilta. Kesällä 2024 aluetta on kaupungin kunnossapidon toimesta siistitty (mm. käytävät ja lehtikasat) ja rikkoutuneita kalusteita sovittu vietäväksi pois. Syksyllä 2024 alueella tehdään luonnonhoidon toimenpiteitä, mm. avataan hallitusti järvinäkymiä, poistetaan vieraslajeja ja hoidetaan puustoa luontoarvot ja teatterin toiminta huomioiden. Todettiin, että alueelle on tarpeen laatia viheralueiden hoito- ja käyttösuunnitelma, jossa tarkennetaan mm. kunnossapidon rajapintoja ja vastuita, esitetään alueen kalustuksen ja reittien sekä turvallisuuden parantamisen periaatteet. Hoitosuunnitelman laatimisen yhteydessä keskustellaan tarkemmin tapahtuma-aikaisen kulun ohjauksen toteuttamisesta ja vastuista historialliseen maisemaan sopivasti. Lähtökohtaisesti kaupunkiympäristön palvelualue ei aita julkisia viheralueita toimijan tarpeisiin, mutta kulkureiteille ja kulun rajoittamisen kannalta kriittisiin kohtiin voidaan miettiä rakenteellisia ratkaisuja. Hoito- ja käyttösuunnitelma laaditaan vuoden 2025 aikana ja sen toimenpiteitä toteutetaan talousarvion puitteissa. Joselinniemen altaan ympäristö on julkisen virkistyskäytön kannalta sekä puistohistorialliselta arvoltaan merkittävin perusparannuskohde alueella. Altaan ympäristön suunnittelu käynnistetään niin ikään vuonna 2025.

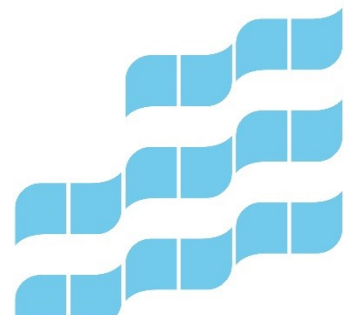
Pysäköinti ja liikenne

Kiinteistötoimi on vuokrannut toistaiseksi kesäteatterin yhteydessä olevan pysäköintialueen (TRE:5577/10.00.03/2023, Pysäköintialueen vuokraaminen Pyynikin kesäteatteri Oy:lle tilasta Tammerkoski RN:o 1:0). Vuokratun pysäköintialueen järjestelyt ovat vuokraajan vastuulla.

Alueen muu pysäköinti on yhteiskäytössä alueen eri toimintojen kesken. Kaupungin hallinnassa olevia pysäköintialueita on muutama vuosi sitten aikarajoitettu, jotta pysäköintipaikat eivät täytyisi pitkäaikaisesta autojen tai peräkärryjen säilytyksestä. Myös viereisen hotellin pysäköintijärjestelyjä on muutettu yhteistyössä kiinteistön omistajan kanssa. Pysäköintirajoituksia on mahdollista säätää tarpeiden muuttuessa, mutta pysäköinnin määrää alueella ei voida lisätä ilman maastoon vaikuttavia rakennustoimenpiteitä. Yhdelle kaupungin hallinnassa olevista pysäköintikentistä on suunniteltu toteutettavaksi sähköautojen latauspisteitä vielä vuoden 2024 aikana.

Kävelyn ja pyöräilyn kehittämismahdollisuudet alueella ovat rajalliset johtuen siitä, että alueen väylästä kulkee pitkälti luonnonsuojelualueen läpi. Tästä syystä alueelle johtavien reittien laatutason parantaminen on vaikeaa. Kävelyn ja pyöräilyn osalta on mahdollista kehittää edelleen alueelle johtavaa viitoitusta aina läntisestä keskustasta alkaen. Kesäteatterilla ja muulla lähialueella on mahdollista tuoda alueelle laadukkaampaa pyöräpysäköintiä sekä lisätä sitä määrällisesti.

Nysse järjestää lisäliikennettä kesäteatterin näytöksiin ja tarvittaessa myös muihin kohteissa järjestettäviin yleisötapahtumiin. Tämä on tärkeää senkin johdosta, että Pyynikintietä kulkeva joukkoliikennelinja ei ylikuormitu yleisötapahtumien johdosta. Tämän käytännön jatkuvuuden turvaamiseksi kesäteatterin välittömässä läheisyydessä tulisi säilyttää linja-auton kääntöpaikka.

Kokonaissuunnitelma Pyynikin kesäteatterin ympäristön parantamiseksi

Pyynikin kesäteatterin, Rosendahlin rannan ja Pyynikin Trikoon muodostama alue on viime vuosina kasvattanut entisestään suosiotaan. Pyynikin uimarannan toimintoja on kehitetty ja alueen ravintolatarjonta on parantunut. Koronan jälkeen myös Pyynikin kesäteatterin toiminta on järjestetty uudelleen, ja kaupungissa toimiikin ikoninen kansalliskesäteatterimme. Alueelle on suuntautunut viime vuosina myös lisääntyntä kiinnostusta erilaisten ravitsemus- ja elämysliiketoiminnan ideoiden muodossa.

Alueen suosion kasvaessa myös haasteet ovat kasvamassa. Erityisesti päivitystarpeet näkyvät kaupungin omistamissa Pyynikin kesäteatterin tiloissa, jotka olisi hyvä päivittää tukemaan 2020-luvun elämystarjontaa. Tämä mahdollistaisi paremmin niin kesäteatterin kuin aluetta mahdollisesti muutenkin hyödyntävien tapahtumien, kuten festivaalien käytön.

Erityisen haastavaksi kesäteatterin alueella on osoittautunut kahvila- ja ravintolatoiminnan järjestäminen, jossa vanhentuneet kahvila- ja oheistilat asettavat rajoituksia toiminnalle, eivätkä vastaa nykypäivän vaatimuksia. Tämän ohella alueen rajaaminen harjoitus- ja esitystoiminnan aikana on vaikeaa. Myös alueen viihesuunnittelu kaipaisi päivitystä 2020-luvulle. Suhteellisen yksinkertaisilla toimenpiteillä olisi mahdollista nostaa alueen vetovoimaa - samalla turvaten aluetta ympäröivän Pyynikin luontoa liialliselta kulumiselta.

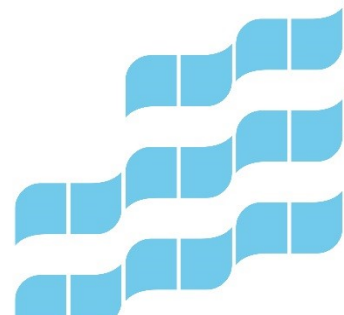
Itse kesäteatterialueeseen rajautuvien toimintojen ohella myös alueen liikenteen ja pysäköinnin järjestäminen vaatisi kokonaisvaltaisempaa otetta. Nykyinen vapaa pysäköinti asettaa haasteita pysäköintitilojen riittävyydelle erityisesti tapahtuma-aikana, ja kun alueen suosio kasvaa, ei esimerkiksi liityntäpysäköintiä alueella kannattaisi järjestää. Alueen suosion ja myös asukasmäärän kasvaessa tietenkin myös joukkoliikenteen, kävelyn sekä pyöräilyn yhteydet kannattaa ottaa tarkasteluun, jotta mahdollisimman moni voisi suosia näitä kulkumuotoja.

Kaupungin selkeän tahtotilan osoittaminen alueella palvelisi paitsi alueen toimijoiden edellytyksiä, myös kaupunkilaisten ja matkailijoiden virkistytymistä. Valtuustokauden pormestariohjelmassa läntisen keskustan vetovoiman lisääminen on ollut keskeinen painopiste, jota Pyynikin kesäteatterialueen kehittäminen myös palvelisi. Käsissämme on kansallisesti ainutlaatuinen kohde, joka suhteellisen pienin toimin voisi entisestään parantua - nostaa samalla koko Pyynikin alueen vetovoimaa.

Me allekirjoitetut valtuutetut esitämme, että

- Kaupunki laatii alueelle yhdessä alueen toimijoiden kanssa kokonaisvaltaisen kehittämissuunnitelman, ja
- ryhtyy tämän edellyttämiin toimenpiteisiin koko kesäteatteria ympäröivän alueen tuomiseksi nykypäivän vaatimuksia edellyttävään kuntoon.

Allekirjoittajat:

Jaakko Stenbäck
Mikko Aaltonen
Antti Hätti
Leena Kostlainen
Ulla-Leena Alppi
Ida Leino
Vilma Järvisalo
Anne-Mari Jussila
Anneli Taina
Jouni Markkanen

Jaakko Mustakallio

Boorigita Kesäniemi

Arttu Gronroos

Marika Puolimäki

Petri Rajala

Elin Järvenpää

Vilho Anttila

Jouni Quaska

Matti Järvinen

Anna-Kaisa Ikonen

Olga Happonen

Merve Caglayan

Ulla Kampman

Mikko Hänninen

Mikko Hänninen

Sofia Julin

Antti

Antti

Peteli Salni

KIRI KATUNEN

Pia Viikari

Yrjö Peltosa

Mirja Salmijärvi

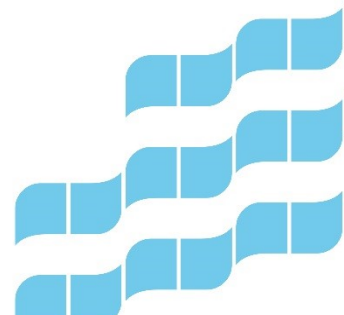
Lauri 44

Jukka Eriksson

AS

Antti

Antti

Valtuustoaloite torikulttuurin ja toriemme kehittämiseksi Tampereella – Aila Dünder-Järvinen

Valtuutettu Aila Dünder-Järvinen on valtuustoaloitteessaan esittänyt, että käynnistetään suunnittelu torikulttuurin ja torien kehittämiseksi ja elävöittämiseksi. Lisäksi kaikille toreille tulisi tehdä visuaalinen ja toiminnallinen kehittämissuunnitelma.

Elävöittäminen

Kokemuksia ja mielipiteitä Tammelantorin ja Laukontorin toimivuudesta käydään vuosittain näiden torien torikauppiaiden kanssa. Lisäksi torien käyttäjille on tehty kyselyitä torin käytöstä. Toreille tullaan pääosin viihtymään, syömään ja tekemään ostoksia erityisesti kesäaikaan. Torikäynnit ovat hyvin riippuvaisia sääolosuhteista.

Viihtyvyyden kohentamiseksi Tammelantorin ns. kirpputoripöytien uusimisprosessi on aloitettu ja vuosittain uusitaan tai kunnostetaan osa kirpputoripöydistä. Uusittaessa pöydän ilme pysyy samana kaupunkikuvallisista ja toiminnallisista syistä. Nykyinen pöytämalli on toimiva ja hygieeninen eli helposti siivottavissa.

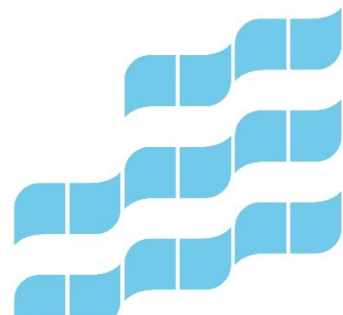
Torikauppiaiden vaihtuessa mahdollisesta uusien nykyaikaisten myyntikojujen rakentaminen rakennusvalvonnan asettamien reunaehtojen mukaisesti. Myyntikojujen, ja niiden ympäristön, kuntoa valvotaan aktiivisesti. Torille on myös tuotu taidetta torikävijöiden iloksi.

Tammelantorille on järjestetty kesäkeskiviikkoisin myös iltatoria, jotta päivisin töissä, opiskelemassa jne. pääsevät myös nauttimaan torista. Iltatorille on aiempina vuosina järjestetty myös ilmaisia musiikkiesityksiä ja jumppia. Kesällä 2024 kesä-heinäkuussa toreilla järjestettiin keskiviikkoiltaisina ilmainen kirpputoripöytien käyttömahdollisuus, jolloin torien kirpputoripöydille sai mennä ilmaiseksi myymään kirpputoritarvikkeita. Tämä oli niin suosittu, että tätä jatkettiin myös elokuun ajaksi. Ilmaista iltakirpputoria olivat toivoneet niin käyttäjät kuin torikauppiaat. Tammelantorilla on myös vuokrattava lava, jota kuka tahansa voi vuokrata kaupungin varausjärjestelmästä esiintymistään varten. Varausjärjestelmä on osoitteessa <https://varaamo.tampere.fi>.

Vilkkain kauppatorien käyttöajankohta on kesälauantai.

Kehittäminen

Tammelantorin kehittämisen tarve on tunnistettu, ilmeinen ja kiireellinen. Aiheesta on teetetty opinnäytteitä ja joitakin selvityksiä. Tapahtumatoiminnan akuutteihin tarpeisiin on rakennettu esiintymislava. Uusimmassa keskustan kehittämisohjelmassa (Tampereen keskusta 2040. Kehittämisohjelma 2023-2040. Kaupunginhallitus 29.5.2023) se on mukana teemoissa ja kartoilla kohdissa 3.3 Puistot kaupunkitilat ja 3.6 Elinkeinot ja osaaminen sekä hankeohjelmoinnissa. Keskustan kehittämisohjelmassa 2040 esitetään torin kokonaisvaltaista kehittämistä (tori, toriparkki ja torikorttelit). Hankkeen pitkäkestoisuuden, monialaisuuden ja isojen investointitarpeiden takia ennen muuta kehittämistä on ratkaistava, tarvitaanko ja rakennetaanko asemakaavamuutoksen vaativa maanalainen toriparkki vai hoituuko torikaupan ja tapahtumien pysäköinti toisin, osana keskustan muuta liikenne- ja pysäköintijärjestelmää. Torin kehittämisessä kannattaa kaupunkikuvan, torikaupan ja pysäköinnin lisäksi ottaa huomioon Tammelantorin vaikutusalueen uusien tapahtumapaikkojen, työpaikka-alueiden tarpeet.

Valtuustoaloite torikulttuurin ja toriemme kehittämisestä Tampereella

Tamperelaiset tuntevat hyvin suositut torimme, Tammelantorin, Laukontorin ja Keskustorin Joulutorin. Myös Hämeenpuistossa pidetään markkinoita ja myyjäisiä ym. Kesän lähestyessä torikulttuuri elävöityy ja tavoittaa taas suuren määrän tamperelaisia ja turisteja. Torialueet ovat olleet kauan perinteisiä kauppapaikkoja, joista ihmiset ovat ostaneet tuoreet vihannekset, marjat, kalat, kukat sekä muita tavaroita. Ostosten lisäksi torin, torikahviloiden sekä ravintoloiden tunnelmasta nautitaan erityisesti kesäisin; tori on myös merkittävä kaupunkilaisten kohtaamispaikka. Torialueet ovat keskeinen osa elävää kaupunkikeskustaa ja ne tuovat oman ainutlaatuisen mausteen kaupunkikuvaamme. Kilpailukykyisen ja vetovoimaisen torialueen ja -kulttuurin kehittämiseen tulee panostaa, koska torit eivät säily vetovoimaisina ilman kehittämistä tai kauppiaiden ja asiakkaiden tarpeiden huomioimista. Yleistäen voisi todeta, että torien asiakaskunta koostuu pääosin aikuisista ja varttuneemmasta väestöstä ja useat palvelut vastaavat heidän tarpeitaan. Ihmisten kulutustottumukset ovat muuttuneet, mutta torien palvelut eivät välttämättä ole pysyneet muutoksessa mukana. Torien palvelut eivät aina vastaa lasten tai nuorten aikuisten tarpeita. Torikaupan tulevaisuuden sekä torikulttuurin jatkumisen mahdollistaminen vaatii torien kehittämistä sekä kauppiaiden ja asiakkaiden tarpeiden ja toiveiden huomioimista. Torien ympärivuotisen toiminnan kehittämiseen, viihtyisien istuskelualueiden sekä kukkaistutusten ja vehreyden lisäämiseen, monipuoliseen tapahtumatarjontaan sekä torien markkinointiin tulee kiinnittää huomiota.

Tampereen kaupungin tulisi tehdä asukkaille ja kauppiaille suunnatut toriemme kehittämiskyselyt. Lisäksi toreille tulisi tehdä visuaalinen ja toiminnallinen kehittämissuunnitelma, jossa huomioidaan kaikenikäiset asiakkaat. Torien merkitys paitsi keskeisenä kauppapaikkana, mutta myös tamperelaisten ja matkailijoiden asiointi- ja ajanviettopaikkana tulisi huomioida kehittämissuunnitelmissa. Myös uusia torialueita tulisi kartoittaa asukkaiden iloksi ja monipuolisen palvelutarjonnan varmistamiseksi.

Viiden tähden keskustan kehittämisohjelmassa 2018-2030 Tammelantorista todetaan mm. seuraavasti: "Tammelantorin kaupunkikuvaa, viihtyisyyttä, saavutettavuutta ja pysäköintiolosuhteita parannetaan". Viiden tähden keskustan kehitysohjelman toimesta Tammelantorin elävyyttä onkin viime vuosien aikana tuettu monin keinoin. Tätä työtä tulee tehdä jatkossa kaikkien torien osalta.

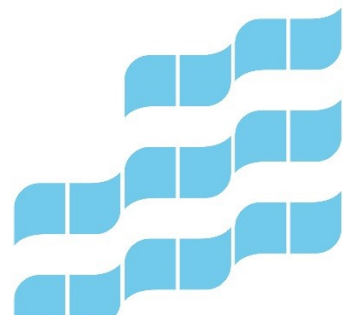
Esitän, että Tampereen kaupunki yhteistyössä Tampereen torikauppiasyhdistyksen, kauppiaiden, asukkaiden ja yhteistyökumppaneiden kanssa käynnistää suunnittelun torikulttuurin ja toriemme kehittämiseksi ja elävöittämiseksi eri toimenpiteiden avulla kehittämiskyselyjen pohjalta. Lisäksi kaikille toreille tulisi tehdä visuaalinen ja toiminnallinen kehittämissuunnitelma. Uusia torialueita tulee myös kartoittaa.

Tampereella 19.2.2024

Aila Dünder-Järvinen

Kaupunginvaltuutettu

Tamperelaisten puolesta- valtuustoryhmä

Liite Jolila 11.9.2024

Vuoden 2025 talousarvion yhteydessä käsiteltävä valtuustoaloite

Valtuustoaloite Turun kaupunkiseudulla käytössä olevien 65-vuotta täyttäneiden joukkoliikennehinnoittelun alennusten sopivuuden selvittämiseksi Tampereen kaupunkiseudulla – Lassi Kaleva ym (TRE:628/02.00.01/2024)

Valtuustoaloite Turun kaupunkiseudulla käytössä olevien 65-vuotta täyttäneiden joukkoliikennehinnoittelun alennusten sopivuuden selvittämiseksi Tampereen kaupunkiseudulla – Lassi Kaleva ym

Aloitteessa esitetään selvitystä senioreiden arvolippualennuksen laajentamista koko liikennöintiin ja alennusprosentin pienentämistä 30 prosenttiin sekä 30 prosentin alennuksen antamisesta 65 vuotta täyttäneille myös kausilipputuotteisiin, kuten Turun seudun Föli-liikenteessä on käytössä.

Eri kaupunkiseuduilla on erilaisia hinnoitteluperiaatteita eri asiakasryhmille ja eri lipputuotteille. Tampereen seudun joukkoliikenteessä kotikunnasta riippumatta kaikki 65 vuotta täyttäneet ovat oikeutettuja seniorialennukseen, joka on suuruudeltaan 40 prosenttia ja koskee kaikkina päivinä klo 9-14 välisenä aikana arvolipulla tehtyjä matkoja. Järjestelyllä ohjataan kysyntää aamun ja iltapäivän ruuhka-ajaväliseen aikaan, jolloin vapaata kapasiteettia on runsaasti tarjolla. Kaluston ajaminen lyhyelle päivätauolle aiheuttaa suhteellisen paljon siirtoajoa ja sen taloudellinen hyöty ei ole täten kovin suuri. Nykyinen alennus ohjaa kysyntää ruuhkista vahvasti ruuhka-ajavälisiin.

Aloitteessa esitetty muutos lisää jonkin verran kysyntää mutta kokonaisuutena vähentää lipputulokertymää. Vaikka alennusprosentti arvolipun osalta hieman pienenee, niin lipputulot vähenisivät vuositasolla Tampereen kaupunkiseudulla noin 200.000 euroa vuodessa. Kyseiseen summaan ei ole varauduttu vuoden 2025 talousarviossa. Lisäksi on todettava, että on taloudellisesti järkevää vähentää kalustoa iltapäivän ruuhkien jälkeen. Keskipäivän alennus on joukkoliikenteen tuotannon näkökulmasta perusteltu ratkaisu. Sen laajentamista kaikille ikäryhmille selvitettiin keväällä 2024, mutta toimenpide todettiin hyötyihin nähden liian kalliiksi.

Senioreille ei ole Tampereen seudun joukkoliikenteessä tällä hetkellä kausilippualennuksia vaan kaikki 25 vuotta täyttäneet kuuluvat aikuisten ikäryhmään. Jos näille tuotteille olisi kysyntää, lisäalennukset vähentäisivät lipputulota, eikä tätä ole huomioitu vuoden 2025 talousarviossa. Turun seudun tilastojen perusteella voidaan arvioida lipputulomenetykseksi Tampereen seudulla noin 250.000 euroa vuodessa.

Yhteensä tämän aloitteen esitys vähentäisi lipputulota noin 450.000 euroa vuodessa, mihin ei ole varauduttu vuoden 2025 talousarviossa.

Valtuustoaloite: 65-täyttäneille joukkoliikenteen kausilippu ja arvolippu n. 30 % alennuksella

Esitän / esitämme, että Tampereen kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta selvittää Turun kaupunkiseudulla käytössä olevien 65-vuotta täyttäneiden joukkoliikennehinnoittelun alennusten sopivuutta liikennöntialueellaan Pirkanmaalla.

Turun Fölin eli Turun seudun joukkoliikenteen alueella 65-täyttäneet ovat jo noin 10 vuoden ajan saaneet joukkoliikenteen lipuista noin 30 % alennuksen verrattuna aikuisten lippujen hintoihin. Aikanaan Turun seudulla eläkeläisalennukset niin kausikorteista kuin arvolipuista menivät niin poliittisesti kuin kuntien lausuntojen tukemana selvästi, helposti ja ilmeisen yksimielisesti läpi. Toivottavasti näin tulee tapahtumaan myös Tampereen kaupunkiseudulla.

Kuntien vastuulla on nykylainsäädännössä terveyttä ja hyvinvointia edistävä toiminta. 65-täyttäneiden terveyttä ja hyvinvointia edistää niin kulttuuri- kuin liikuntarientoihin osallistuminen ja myös sosiaalisten suhteiden ylläpitäminen ja muu kodin ulkopuolella tapahtuva harrastustoiminta. Tämän kaiken mahdollistaa kohtuuhintainen joukkoliikenne.

Turun Fölin alueella 65 v. täyttäneet ovat joukkoliikenteeseen keskimäärin todella tyytyväisiä. Kokemus on myös osoittanut, että eläkeikäiset eivät ruuhka-aikaan joukkoliikenteen kapasiteettia juurikaan kuormita, vaikka 65 v. täyttäneiden kausilippu (Turussa 38 euroa / 30 päivää) tai arvolippu (Turussa 1,8 euroa / kertalippu) siihen oikeuttaisikin. Ruuhkabussissa matkustamista vältetään, ellei sitten esimerkiksi lääkäriin ole juuri silloin välttämätöntä kulkea. Turussa eläkeläiset saavat lisäksi klo 9.00-12.59 arvolipun vieläkin edullisemmin, 1,55 euroa / kertalippu. Tämä ylimääräinen lisäalennus myös omalta osaltaan ohjaa eläkeikäisten matkustamista ruuhka-aikojen ulkopuolelle.

Turun Fölin mallin sovellettu käyttöönotto eli noin 30 % kausi- ja arvolipun alennus nykyhinnoista tarkoittaisi Tampereen kaupunkiseudun joukkoliikenteessä esimerkiksi sitä, että:

- 65 v. täyttäneiden AB-vyöhykkeen kausilippu maksaisi 41 euroa / 30 päivää (nyt 59 euroa)
- 65 v. täyttäneiden AB-vyöhykkeen kausilippu maksaisi 290 euroa / 360 päivää (nyt 410 euroa)
- 65 v. täyttäneiden AB-vyöhykkeen arvolippu maksaisi 1,60 euroa / kertalippu (nyt 2,21 euroa)
- 65 v. täyttäneiden AB-vyöhykkeen arvolippu klo 9.00-14.00 maksaisi lisäalennuksella 1,32 euroa / kertalippu (nyt sama 1,32 euroa)

Eläkeläislipun Turun mallin selvityksessä olisi varmasti hedelmällistä konsultoida niin Turun seudun joukkoliikenteen joukkoliikennepalvelujohtaja Sirpa Kortetta kuin pirkanmaalaisia vanhusneuvostoja ja eläkeläisjärjestöjä.

Tampereella 29.1.2024

Lassi Kaleva, kaupunginvaltuutettu, Tampere

Arne Rautavaara

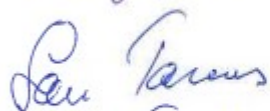
Veikko Valtio

Marka Puolimatka

Arto Grönroos

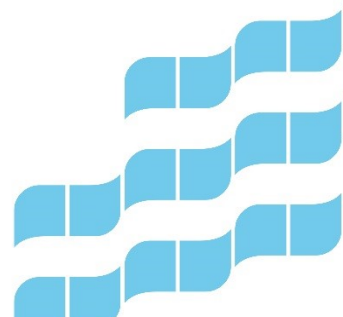

Jari Tansu

Vuoden 2025 talousarvioesityksen yhteydessä käsiteltävät valtuustoaloitteet

Konsernihallinto (Kilpailukyky ja innovaatiot, Tapahtumapalvelut)

Valtuustoaloite Liigan playoff-pelien näyttämiseksi Tapparán ja Ilveksen pelien osalta – Sofia
Julin ym. (TRE:3231/12.00.01/2024)

Valtuustoaloite Liigan playoff-pelien näyttämiseksi Tapparán ja Ilveksen pelien osalta – Sofia Julin ym.

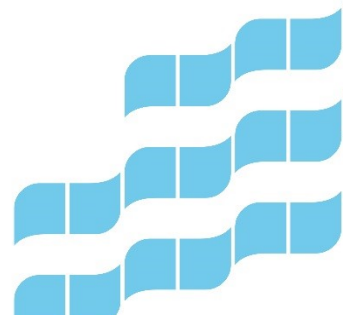
Valtuutettu Sofia Julin esittää 10.6.2024 yhdessä muiden valtuutettujen kanssa jättämässään aloitteessa, että jääkiekon Liigan playoff-pelit näytetään julkisesti Tampereella Tapparán ja Ilveksen pelien osalta. Mahdollisen tapahtumatelán sijoituspaikaksi valtuutetut ehdottavat esimerkiksi Keskustoria tai Sorinaukiota. Valtuutetut esittävät, että alueella näytettäisiin Tapparán ja Ilveksen playoff-pelit ja sinne olisi vapaa pääsy. Valtuutetut ehdottavat, että kaupunki hyödyntäisi toteuttamisessa jääkiekon MM-kisoissa hyväksi havaittuja käytäntöjä. Lisäksi valtuutetut esittävät, että kaupunki voi hakea erilaisia ratkaisuja pelien näyttämiseen yhdessä seurojen kanssa, ja kannustaa seuroja tämänkaltaiseen toimintaan.

Sofia Julin ja muut valtuutetut perustelevat aloitettaan sillä, että kaikilla ei ole mahdollisuutta päästä katsomaan pelejä Nokia Arenalle. Joillekin liput ovat liian kalliita ja välillä liput myydään nopeasti loppuun. Valtuutetut kiinnittävät aloitteen perusteluissa huomiota siihen, että jääkiekko yhdistää ihmisiä ja tuo hyvin eri taustoista olevia ihmisiä yhteen. Sen katseleminen on yhteisöllistä tekemistä. Jääkiekko on osa Tamperetta ja kiekkokulttuuri näkyy Tampereen kaduilla ympäri vuoden. Lisäksi valtuutetut tuovat esiin, että tamperelaisseurat Tappara ja Ilves ovat menestyneet viime vuosina erinomaisesti Liigassa. Erityisesti alkukeväästä alkavat playoff-pelit kiinnostavat katsojia.

Ajatus kaupunkitilan elävöittämisestä avoimilla kisakatsomoilla Tapparán ja Ilveksen Liigan playoff-pelien näyttämisen avulla on hyvä esimerkki siitä, miten urheilua, yhteisöllisyyttä ja kaupunkitilaa voitaisiin yhdistää kiinnostavalla tavalla. Tampere tunnetaan pitkistä kiekkoperinteistään ja on julistautunut Kiekon kodiksi. Aikaisempina vuosina, mikäli paikalliset seurat ovat edenneet Liigan pudotuspelivaiheeseen, on kaupunki mahdollistanut erilaisia kaupunkitilan elävöittämiä esimerkiksi sallimalla Hämeensillan patsaille pelipaidat. Mikäli seurat ovat onnistuneet voittamaan Suomen mestaruuden, kaupunki on muistanut heitä onnittelulla kaupunkitilan mediapinnoilla, vieraanvaraisuudella sekä osallistumalla mahdollisen mestaruusjuhlan järjestelyihin sekä kustannuksiin.

Aloitteessa kuvatulla konseptilla Liigan playoffs-pelien näyttäminen tarkoittaisi virallisesti järjestettyä, avointa yleisötilaisuutta. Tapahtuma edellyttää järjestäjältä aina velvoitteita ja vastuuta. Toteuttaakseen avoimen yleisötilaisuuden otteluiden näyttämiseen, järjestäjälle syntyisi merkittäviä kustannuksia muun muassa alueen rakentamisesta ja kalustamisesta, lähetysoikeuksista, tekniikasta sekä järjestyksenvalvonnasta ja vartioinnista. Alustavan arvion perusteella aloitteen mukaisen konseptin toteuttamisen kustannukset voisivat vähimmilläänkin nousta useisiin kymmeniintuhansiin euroihin, ottaen huomioon rakenteisiin ja toiminnan pyörittämiseen vaadittavat kulut.

Kun Liigan playoffs-otteluita pelataan paras 7-sarjana, lisähaastetta aiheuttaa mahdollisen tapahtuman ja kustannusten keston ja toiminnan suunnittelun arviointi. Otteluita voi vähimmillään olla 4 kpl ja enimmillään 21 kpl. Myös otteluiden toteutumisen ennakoitavuuden aikajänne on hyvin lyhyt, lyhyimmillään alle 20 tuntia. Lisäksi ajankohtana maaliskuu–huhtikuu asettaa tiettyjä rajoitteita ulkoilmatapahtumille sekä nostaa vaatimuksia tapahtuma-alueelle sijoitettavien rakenteiden suhteen. Nokia Arenan lisäksi otteluita on mahdollista seurata lukuisissa keskustan ravitsemusliikkeissä, jotka ovat otteluiden lähetysoikeudet hankkineet.

Edellytyksistä Liigan playoffs-pelien näyttämiseksi avoimena yleisötilaisuutena on keskusteltu Tampereen kaupungin eri toimijoiden sekä Ilves Hockey Oy:n ja Tamhockey Oy:n kanssa. Osapuolten näkemykset ovat yhteneväisiä sen osalta, että nykyiset olosuhteet ja resurssit eivät tue sinänsä kiinnostavaa ideaa.

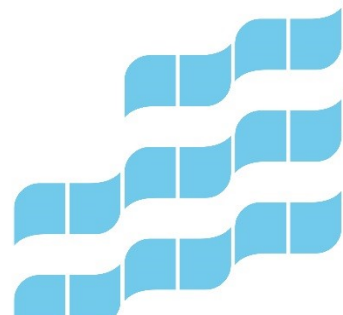
Edellä esitettyjen seikkojen perusteella esitetään, että Tampereen kaupunki ei lähde toteuttamaan avointa yleisötilaisuutta Ilvesen ja Tapparann playoffs-pelien näyttämiseksi, vaan jatkaa kaupunkitilan elävöittämistä pudotuspelien aikaan muilla keinoin.

Vuoden 2025 talousarvioesityksessä ei ole varattu rahoitusta Liigan playoffs-pelien näyttämiseksi Tapparann ja Ilvesen pelien osalta valtuustoaloitteessa kuvatuilla tavoilla.

Valmistelijat:

Tapahtumatuottaja Matilda Toriseva, etunimi.sukunimi@tampere.fi, puh. 040 586 6453

Kilpailukykyjohtaja Anna-Kaisa Heinämäki, etunimi.sukunimi@tampere.fi, puh. 040 639 7701

Valtuustoaloite Liigan playoff-pelien näyttämiseksi Tapparan ja Ilveksen pelien osalta

Tampere on kiekon koti. Jääkiekko on osa Tamperetta ja kiekkokulttuuri näkyy Tampereen kaduilla ympäri vuoden. Tamperelaiset seuraavat aktiivisesti jääkiekkoa ja se onkin osa monen tamperelaisen elämää. Hakametsän jäähalli on Suomen ensimmäinen jäähalli ja Nokia Arena puolestaan on tuonut koko Suomen jääkiekkokulttuuriin kauan toivotun lisän.

Jääkiekko yhdistää ihmisiä ja tuo hyvin eri taustoista olevia ihmisiä yhteen. Sen katseleminen on yhteisöllistä tekemistä. Jääkiekon MM-kisat olivat hieno esimerkki siitä, kuinka jääkiekko näkyy ja kuuluu Tampereen kaduilla. Ihmiset ympäri maailmaa seurasivat kiekkoa yhdessä erilaisissa tapahtumateltoissa.

Tamperelaisseurat Tappara ja Ilves ovat menestyneet viime vuosina erinomaisesti Liigassa. Edellisen kymmenen vuoden aikana Tappara on voittanut kultaa viisi kertaa, vuosina 2016, 2017, 2022, 2023 ja 2024, hopeaa kolme kertaa, vuosina 2014, 2015 ja 2018 sekä pronssia kerran, vuonna 2019. Sen lisäksi Tappara voitti Euroopan mestaruuden vuonna 2023. Ilves puolestaan on voittanut edellisen kymmenen vuoden aikana kaksi kertaa pronssia, vuosina 2022 ja 2023.

Erityisesti alkukeväästä alkavat playoff-pelit kiinnostavat katsojia. Tamperelaisseurojen edetessä playoff-peleihin tamperelainen kiekkohuuma on parhaimmillaan. Huolimatta siitä, että Nokia Arenan katsojakapasiteetti on iso, ei kaikilla ole mahdollisuutta päästä katsomaan pelejä Arenalle. Joillekin liput ovat liian kalliita ja välillä liput myydään nopeasti loppuun.

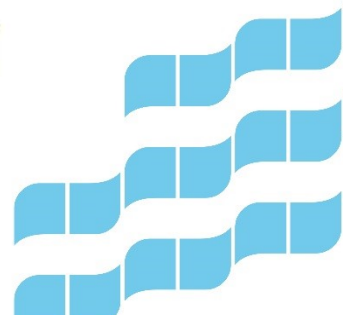
Valtuustoaloitteessa esitän, että Liigan playoff-pelit näytetään julkisesti Tampereella Tapparan ja Ilveksen pelien osalta. Esimerkiksi Keskustori tai Sorinaukio voisi toimia hyvänä sijaintina mahdolliselle tapahtumateltalle. Alueella näytettäisiin Tapparan ja Ilveksen playoff-pelit ja sinne olisi vapaa pääsy. Toteuttamisessa kannattaisi hyödyntää esimerkiksi jääkiekon MM-kisoissa hyväksi havaittuja käytäntöjä. Kaupunki voi hakea erilaisia ratkaisuja pelien näyttämiseen esimerkiksi yhdessä seurojen kanssa. Sen lisäksi kaupunki voi kannustaa seuroja tämänkaltaiseen toimintaan.

Sofia Julin,
Kaupunginvaltuutettu (sd.)

Tampereella 9.6.2024

ACEKSOVSKI AMOS
JOHANNA KIVINEN
Juha Cantfors

Petri Siuro
Matti Heimo
Mikko Rautanen
Kaia Poerttinen
POJALINEN
Ilma Kaupman

MIKA HAAVISTO

JUSSI LAHTINEN

~~Auli~~ Auli Hätti

VILMA JÄRVISALO

MERVE CAGLAYAN

ALEKSI JÄRVI

IDA LEINO

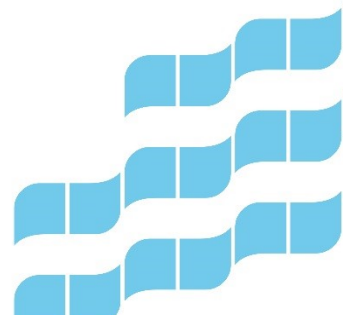

TOMMI EULIO

ELINA JÄRVENPÄÄ

RIINA-EVELIINA
ESKELINEN

CASSI KALEVA

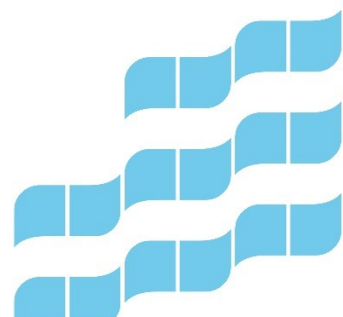

AARNE RÄSÄNEN

Liite: Kasvatus- ja opetuslautakunta 10.9.2024

Vuoden 2025 talousarvioesityksen yhteydessä käsiteltävä kuntalaisaloite

Peltovainion kerhon säilyttäminen (TRE:2048/12.06.00/2024)

Kuntalaisaloite: Peltovainion kerhon säilyttäminen

Kuntalaisaloite.fi palvelun kautta 15.4.2024 Tampereen kaupungille lähetetyssä ja yli sadan kuntalaisen allekirjoittamassa kuntalaisaloitteessa esitetään, että Peltovainion kerho on säilytettävä. Avoimen varhaiskasvatuksen toimintojen on jatkuttava Lielahden alueella keskeytyksettä kuten tähänkin asti, ja tarvittaessa toiminnalle on löydettävä tilat muualta kuin Peltovainiolta. Ratkaisu ei kuitenkaan voi olla perheiden ohjaaminen pitkien matkojen päähän.

Kuntalaisaloitetta on perusteltu seuraavilla seikoilla:

Kerhotoiminnan lakkauttaminen heikentää lukuisten alueen perheiden hyvinvointia. Peltovainion kerho on yksi läntisen Tampereen tärkeimmistä kohtaamispaikoista pikkulapsiperheille. Toimintaa on viikon jokaisena arkipäivänä. Kerho on monen perheen ensimmäinen kosketus varhaiskasvatukseen. Peltovainion kerhon ammattitaitoinen henkilökunta on pitkäjänteisesti rakentanut turvallisen ja yhteisöllisen ilmapiirin. Kerho on useille vähäisistä tukiverkostoista kärsiville ensimmäinen – ja monesti ainoa – paikka, jossa lapset luotetaan hoitoon. Kerhon lakkauttamisesta yhteisöön tulevan kolon paikkaaminen on haasteellista, ja korjausliikkeet tulevat viemään vuosia.

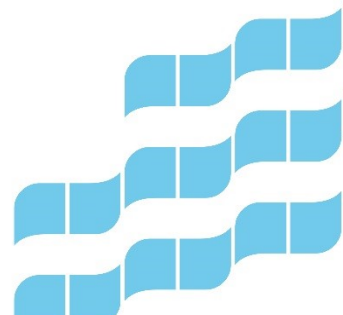
Läntisen Tampereen lapsimäärät kasvavat edelleen. Myös avointa varhaiskasvatusta tarvitaan juuri siellä, missä lapsia on. Tampereen muiden kerhojen hyödyntäminen voi olla mahdotonta. Vauva- ja pikkulapsiperheen hektisessä nukkumis- ja syömisrytmissä bussilla kulkeminen kerhoaikatauluista kiinnipitämiseksi voi olla ylivoimaista. Pula hoitopaikoista pahenee, jos moni kerhoihin osallistuva, kotihoidossa oleva lapsi kerhon lakkautuksen myötä siirtyy päiväkotiin.

Kohtaamispaikkatoiminta on nykypäivänä tärkeämpää kuin koskaan aiemmin. Päiväkotitilojen lisääminen vähentämällä kohtaamispaikkatoimintaa ei ole järkevä ratkaisu. Avoimen varhaiskasvatuksen palveluita lakkauttaessa kaupunki väistämättä viestii, ettei kotihoidossa olevien lasten ja heidän vanhempiensa tukemiseen ja hyvinvointiin ole tärkeää panostaa. Tämä ei ole yhdenvertaista kohtelua. Kaupungin tulisi huomioida erilaiset perheet, eri ikäiset lapset ja eri elämäntilanteet, ja tarjota vaihtoehtoja kuten tähänkin asti.

Vastaus

Tampereen kaupunki on valtakunnallisesti merkittävä kasvukeskus. Tämä näkyy erityisesti väestömäärän kasvuna ja tällöin myös lasten määrän kasvuna. Väestömäärien kasvu Tampereella on vuosina 2022–2024 ylittänyt merkittävästi tilastolliset ennusteet. Esimerkiksi toukokuussa 2022 varhaiskasvatuksessa olevien lasten määrä oli 8613 ja vastaava luku vuonna 2024 oli 8918 (+305/vuosi). Vastaavasti tammikuussa 2024 varhaiskasvatuksessa olevien lasten määrä oli 8649, mutta toukokuussa 2024 luku oli jo 8918 (+269/5 kk). Alle 3-vuotiaiden lasten osallistuminen varhaiskasvatukseen on erityisesti ollut kasvussa. Heidän osallistumisasteensa kasvu aiheuttaa erityisiä tilaongelmia, sillä alle 3-vuotiaiden ryhmässä lapsia voi olla 4 lasta yhtä aikuista kohden. Kolmen aikuisen ryhmässä lapsia voi siis olla 12 alle 3-vuotiaasta. Sen sijaan yli 3-vuotiaiden kohdalla suhdeluku on 7 lasta/1 aikuinen, jolloin ryhmään voidaan sijoittaa 21 lasta. Tästä syystä alle 3-vuotiaat tarvitsevat enemmän tiloja kuin yli 3-vuotiaat.

Tampereen kaupungin sisällä asukkaiden määrän kasvuun eri alueilla vaikuttaa muun muassa se, miten ja missä tahdissa asuinrakentaminen kasvaa, sekä vapaana olevien asuntojen saatavuus. Yksi voimakkaimmin kasvavista alueista on Lielähti-Lentävänniemi-Niemenrannan alue lännessä. Tälle syksyille läntiselle alueelle varhaiskasvatuksen hakemuksia on ollut 300. Tavoitteena on, että varhaiskasvatuspaikka voitaisiin tarjota alueellisena lähipalveluna. Ruuhkaisilla alueilla tämä ei aina toteudu vaan osalle perheistä joudutaan tarjoamaan varhaiskasvatuspaikkaa toiselta alueelta. Läntiseltä alueelta on tarjottu päiväkotipaikkoja esimerkiksi Tampereen yliopiston vierestä Kalevanharjun päiväkodilta. Pitkä matkat hankaloittavat ymmärrettävästi perheiden arkea ja pidentävät lapsen hoitopäivää.

Tampereen kaupunki tarjoaa toimintakaudella 2024–2025 avoimen varhaiskasvatuksen kerhotoimintaa viidessä eri paikassa (Henneri, Huusholli, Linnainmaa, Tesoma ja Vuores). Lapsille toimintaa on tarjolla 3 tuntia joko aamu- tai iltapäivällä. Samoissa paikoissa tarjotaan myös lasten ja vanhempien yhteisiä perhekerhoja. Läntisellä alueella toimivat Hennerin ja Tesoman kerhot, Huusholli keskustassa, Linnainmaa idässä ja Vuores etelässä. Harjun seurakunta järjestää lännen alueella päivä- ja perhekerhoja Lielahden kirkolla.

Niemenrannasta kulkee busseja Hennerin suuntaan noin 10 minuutin välein ja matka-aika on 20–25 minuuttia huomioiden loppuosan kävelymatkan. Lielähti keskuksesta kulkee poikkiliikenteen reitti Tesomalle 15 minuutin välein. Matka-aikaa bussin ja kävelyn lisäksi tulee noin 30 minuuttia. Niemenranta-Lielahdesta kulkee noin kymmenen minuutin välein useita busseja Huushollin (Hämeenkatu 10) lähetyville. Matka-aika kävelyineen 25–30 minuuttia.

Varhaiskasvatuslain (540/2018) 1 § 2 momentissa todetaan, että varhaiskasvatuksen toimintamuotoja ovat päiväkotitoiminta, jota järjestetään päiväkodissa; perhepäivähoito, jota järjestetään perhepäiväkodissa ja avoin varhaiskasvatustoiminta, jota järjestetään toimintaan soveltuvassa paikassa.

Varhaiskasvatuslakia sovelletaan kunnan, kuntayhtymän ja yksityisen palveluntuottajan järjestämään päiväkotitoimintaan ja perhepäivähoitoon. Laissa tarkoitettua päiväkotitoimintaa ja perhepäivähoitoa saa järjestää ja järjestäjälle tuottaa kunta, kuntayhtymä ja lain 9 luvussa tarkoitettu palveluntuottaja. (Varhaiskasvatuslaki 1 § 3 mom.)

Kunta tai kuntayhtymä voi lisäksi järjestää avointa varhaiskasvatustoimintaa alueellaan esiintyvän tarpeen mukaan tuottamalla toiminnan itse tai hankkimalla sen varhaiskasvatuslain 1 § 3 momentissa tarkoitetulta tuottajalta.

Tampereen kaupungin varhaiskasvatus tuottaa avointa varhaiskasvatusta siinä määrin, kun se on mahdollista. Tällä hetkellä tarve päiväkotitoiminnalle on niin suuri, että mahdollisuutta avoimen varhaiskasvatuksen lisäämiseen ei ole.

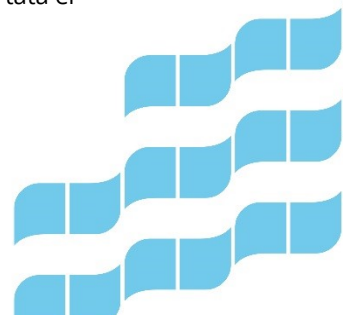
Lielähti-Lentävänniemi-Niemenranta alueella on vuosien aikana saatu lisäystä varhaiskasvatuspaikkoihin, kun alueelle rakentui uutena, kunnallisena yksikkönä Niemenrannan päiväkoti ja palvelusetelipäiväkoti Nappularanta. Myös vanhan Lielahden päiväkodin tilalle valmistui uusi päiväkoti. Lintulammen alueella puolestaan on melko uutena yksikkönä Peltovainion päiväkoti. Tästä huolimatta tulevina vuosina näiden päiväkotien muodostama palvelutarjonnan kokonaisuus ei kata alueella kasvavaa varhaiskasvatuspaikkojen tarvetta.

Perhepäivähoidon avulla ei ole pystytty tuottamaan päiväkoteihin lisäpaikkoja, sillä perhepäivähoitajien määrät niin kunnallisina kuin yksityisinä toimijoina ovat selkeästi vähentyneet.

Läntiselle alueelle valmistui elokuussa 2024 uusi Eteläpuiston päiväkoti ja koulu. Rakennus toimii osittain Wivi Lönnin Aleksanterin koulun väistötilana kesään 2027 saakka. Varhaiskasvatuspaikkojen määrää joudutaan karsimaan Eteläpuistossa kesään 2027 asti.

Seuraava Lielähti-Lentävänniemi-Niemenranta alueelle valmistuva uusi päiväkoti valmistuu Hiedanrantaan vasta 2020-luvun loppupuolella.

Edellä esitettyjen seikkojen perusteella esitetään, että Peltovainion kerhoa ei säilytetä, sillä tilojen käyttöä joudutaan alueella priorisoimaan ja kerhotoiminnan tilalle Peltovainiolle muodostetaan varhaiskasvatuksen päiväkotitoiminnan lapsiryhmä. Lasten määrä Tampereen kaupungin varhaiskasvatuksessa kasvaa jatkuvasti eikä päiväkotien uudisrakentamisen avulla ole saatu riittävästi päiväkotipaikkoja. Perheiden arkea helpottaa, kun mahdollisimman moni lapsi saa päiväkotipaikan kodin läheltä. Valitettavasti lähipalveluna tätä ei

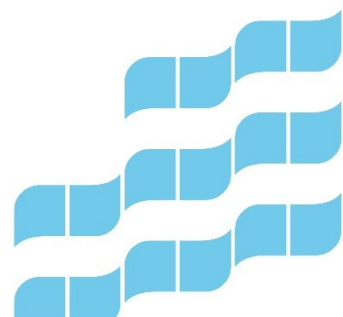
kuitenkaan ole aina mahdollista toteuttaa. Tämän vuoksi jokainen uusi päiväkotipaikka, erityisesti ruuhkaisimmilla alueilla, on tärkeä.

Läntisen Tampereen alueella säilyy kuitenkin avoimen varhaiskasvatuksen palveluja edelleen Hennerissä ja Tesomalla.

Vuoden 2025 talousarvioesityksessä ei ole varattu rahoitusta Peltovainion kerhon säilyttämiseen.

Valmistelija:

Varhaiskasvatuksen aluejohtaja, läntinen alue, Pia Mikkola, etunimi.sukunimi@tampere.fi, puh. 050 468 2922

Aloitteen sisältö

Peltovainion kerho on yksi läntisen Tampereen tärkeimmistä kohtaamispaikoista pikkulapsiperheille. Toimintaa on viikon jokaisena arkipäivänä: avointa perhekerhoa pidetään keskiviikkoisin ja perjantaisin, kun taas muina päivinä tarjotaan pienryhmätoimintaa 1,5 - 5 -vuotiaille kerholaisille. Kerhossa käyvät niin äidit kuin isät, niin vauvavuotta viettävät kuin vuosia kotona olleet, niin kotihoidossa olevat kuin vapaapäivää päiväkodista pitävät. Se palvelee joustavasti ja loistavasti eri ikäisiä lapsia ja vanhempia eri elämäntilanteissa. Kerho on alueen lasten ja vanhempien kohtaamispaikka ja monen perheen ensimmäinen kosketus varhaiskasvatukseen.

Peltovainion kerho on lopetusuhan alla, koska kaupunki haluaa järjestää tiloihin päiväkotitoimintaa. Kerhotoiminnan lakkauttaminen on kuitenkin päätös, joka koskettaa lukuisia alueen perheitä hyvinvointia näkökulmasta. Nyt jos koskaan on pidettävä huolta siitä, että lapsensa kotihoidon valitsevat perheet jaksavat ja pystyvät hoitamaan lapsiaan itse jatkossakin. Jos moni kerhoileva, kotihoidossa oleva lapsi kerhon lakkautuksen myötä siirtyy päiväkotiin, on se omiaan vain pahentamaan pulaa hoitopaikoista.

Lopettamista puolustellaan muun muassa Tampereen muiden kerhojen olemassaololla, mutta vauva- ja pikkulapsiperheen hektisessä nukkumis- ja syömisrytmissä bussilla seilaaminen kerhoaikataulujen kiinnipitämiseksi voi olla mahdotonta. Monet vanhemmat ja lapset käyvät kerhossa useita kertoja viikossa ja se onkin muodostunut alueen perheiden olohuoneeksi, johon on helppo saapua vaikka vain piipahtamaan.

Viesti, jonka kaupunki avoimen varhaiskasvatuksen palveluita lakkauttaessa väistämättä antaa on, ettei kotihoidossa olevien lasten ja heidän vanhempiensa tukemiseen ja hyvinvointiin ole tarpeeksi panostaa. Tämä ei ole yhdenvertaista kohtelua: kaupungin tulisi huomioida erilaiset perheet, eri ikäiset lapset ja eri elämäntilanteet, ja tarjota vaihtoehtoja kuten tähänkin asti. Suurinta osaa tamperelaislapsista hoidetaan kotona vähintään ensimmäisen ikävuoden loppuun, monia pitempään. Avoimen varhaiskasvatuksen tarve ei ole loppumassa.

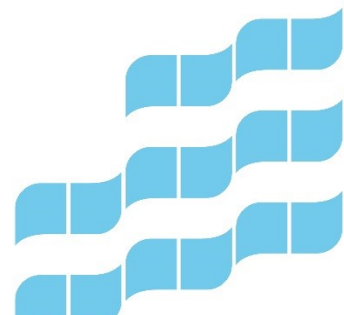
Peltovainion kerhon ammattitaitoinen henkilökunta on onnistunut pitkäjänteisesti rakentamaan turvallisen ja yhteisöllisen ilmapiirin, jollaiseen vaaditaan vuosien urastusta, aitoa välittämistä ja alueen perheiden tuntemista. Kerho on ainutlaatuinen paikka tavata muita perheitä, löytää kuunteleva korva sekä saada arkeen rytmi, joka valmistaa perheen pienimpiä päiväkotitai koulutaipaletta varten. Kerho on myös useille vähäisistä tukiverkostoista kärsiville ensimmäinen - ja monesti ainoa - paikka, jossa lapset luotetaan hoitoon. Kokemus lasten pärjäämisestä muiden tuttuja aikuisten hoivassa kasvattaa niin vanhempien kuin lastenkin perusturvallisuudentunnetta sekä luottamusta yhteiskuntaan.

Siinä vaiheessa, kun Peltovainion kerhon lakkauttamisen vaikutukset huomataan, on yhteisöön tulleen kolon paikkaaminen haasteellista, ja korjausliikkeet tulevat viemään vuosia.

Kohtaamispaikkatoiminnan kuvaillaan olevan nyky maailmassa tärkeämpää kuin koskaan ennen. Kohtaamispaikkatoiminnan vähentäminen ei ole järkevä ratkaisu päiväkotitilojen lisäämiselle.

Me allekirjoittaneet vaadimme, että avoimen varhaiskasvatuksen toimintojen on jatkuttava Lielahden alueella keskeytyksettä kuten tähänkin asti. Lasten lapsuus on nyt - tarvittaessa toiminnalle on löydettävä tilat muualta kuin Peltovainiolta, mutta ratkaisu ei voi olla perheiden ohjaaminen pitkien matkojen päähän. Lääntisen Tampereen lapsimäärät kasvavat kasvamisestaan. Myös avointa varhaiskasvatusta tarvitaan juuri siellä, missä lapsia on.

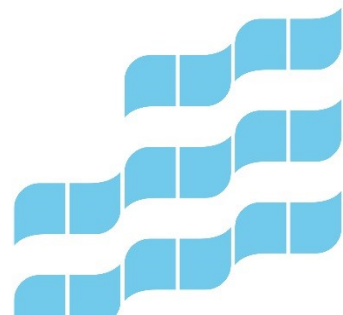
Aloitteen vastuuhenkilöt kuntalaisaloite.fi sivustolla: Laura Koivurova ja Minttu Talja

Liite: Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 11.9.2024

Vuoden 2025 talousarvioesityksen yhteydessä käsiteltävä kuntalaisaloite

Pakkahuoneen päivätanssien maksuttomuus hyvinvoinnin lisäämiseksi (TRE:532/12.03.00/2024)

Kuntalaisaloite: Pakkahuoneen päivätanssien maksuttomuus hyvinvoinnin lisäämiseksi

Tampereen kaupungin kirjaamoon 25.1.2024 saapuneessa kuntalaisaloitteessa esitetään, että Pakkahuoneella kerran viikossa järjestettävistä maksuttomista päivätansseista vähintään yksi tanssikerta kuukaudessa olisi maksuton.

Kuntalaisaloitetta on perusteltu sillä, että tanssilla on tutkitusti myönteinen vaikutus kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin. Tanssin on todettu ehkäisevän muistisairauksia. Liikuntaa harrastavien eläkeläisten terveyspalveluiden tarve vähenisi.

Kuntalaisaloitteen perusteluissa on kiinnitetty huomiota myös siihen, että maksuttomat tanssit toisivat myönteistä julkisuutta Tampereelle. Tampere olisi esimerkkinä muillekin kunnille. Kuntalaisaloitteen perusteluissa on lisäksi arvioitu, että aloitteen toteuttamisen myötä kävijämäärät lisääntyisivät myös pääsymaksullisissa päivätansseissa. Kuluja muodostuisi pääasiassa muusikkojen palkkioista, koska Pakkahuone on kaupungin omistama kiinteistö.

Kuntalaisaloitteen perusteluissa on lisäksi kerrottu Tampereen kaupungin Suomen tasavallan presidentiltä vastaanottamasta liikuntahaasteesta, ja tähän liittyen uimahalleissa vuoden 2024 alusta aloitetuista ilmaisista uintivuoroista eläkeläisille. Toiminnan tavoitteena on aktivoida eläkeläisiä liikkumaan ja tukea heidän hyvinvointiaan.

Nykytilan kuvaus

Tampereen kaupungin kaupunkikulttuuriyksikkö järjestää kerran kuukaudessa iltatansseja Tullikamarin Pakkahuoneella. Esiintyjinä ovat Suomen huippuartistit, ja lippuhinta on kohtuullinen 15,00 euroa. Tansseissa on illasta riippuen noin 400–500 kävijää.

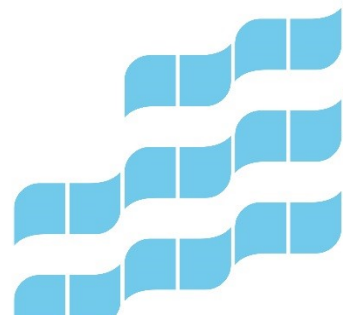
Kuntalaisaloite koskee kuitenkin Tullikamarin Pakkahuoneella järjestettäviä päivätansseja eli Päivähypyä. Päivähypy olivat aiemmin kulttuuripalvelujen (nyk. kaupunkikulttuuriyksikön) järjestämää toimintaa, jossa kohderyhmänä olivat pääasiassa eläkeläiset. Kun kaupunki lopetti tanssien järjestämisen, Kulttuurikamari Oy jatkoi niitä osana omaa toimintaansa. Kulttuurikamari Oy järjestää päivätansseja lähes viikoittain, klo 13 alkaen. Lippuhinta on kohtuullinen 12,00 euroa. Tansseissa on päivästä riippuen noin 150–300 kävijää.

Kulttuurikamari Oy:n kanssa on käyty keskusteluja aloitteen sisällöstä ja mahdollisista kustannuksista. Tanssien kulut tilavuokra ja esitystekniikan kulut huomioiden ovat noin 2500 euroa/kerta.

Esitetyt toimenpiteet

Kulttuurikamari Oy on yksityinen osakeyhtiö, jota ei voida suoraan avustaa maksuttomien päivätanssien järjestämiseksi (Tampereen kaupungin avustusten ja apurahojen yleiset periaatteet, kaupunginhallitus 19.9.2022 § 367). Kaupungin on kuitenkin mahdollista tehdä Kulttuurikamari Oy:n kanssa toimeksianto- tai yhteistyösopimus, jossa kaupunki maksaa Kulttuurikamari Oy:n järjestämät päivätanssit esimerkiksi 10 kertaa/vuosi, jolloin pääsymaksuksi määritellään 0 euroa. Tällaiset kaupungin rahoittamat tanssit tulisi selkeästi erottaa Kulttuurikamari Oy:n omasta tuotannosta.

Tullikamarilla toteutetaan laaja peruskorjaus vuosina 2025–2026, jolloin tansseja tai muutakaan toimintaa ei tiloissa järjestetä. Samalla kilpailutetaan Pakkahuoneen ja Klubin toiminnan käyttöoikeussopimus. Kilpailutuksen tulos tiedetään vuoden 2025 alussa. Kulttuurikamari Oy aikoo jatkaa päivätanssien järjestämistä uudessa tilassaan Tavara-asemalla, joten maksuttomat tanssit olisi mahdollista toteuttaa jo vuonna 2025.

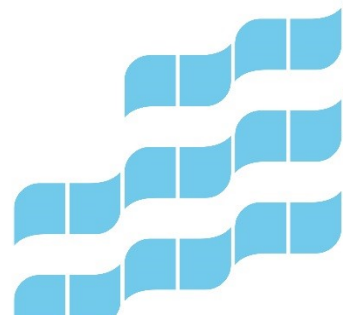
Tavara-asemalla tilaisuuden kulut ovat kuitenkin korkeammat, johtuen muun muassa esitystekniikan vuokrakuluista.

Tampereen kaupunki voi tulevaisuudessa harkita päivätanssien rahoittamista esimerkiksi siten, että 9 tanssit vuodessa olisivat maksuttomia yleisölle. Tämän kustannusarvio on tämänhetkisillä tiedoilla noin 27 000 euroa vuodessa.

Vuoden 2025 talousarvioesityksessä ei kuitenkaan ole varattu rahoitusta Pakkahuoneen päivätanssien maksuttomuuteen, ja ilman lisärahoitusta maksuttomuutta on mahdoton toteuttaa.

Valmistelija:

kulttuuripalvelupäällikkö Marianna Lehtinen, etunimi.sukunimi@tampere.fi, puh. 040 801 6868

TAMPEREEN KAUPUNKI

25. 01. 2024

Dno TRE 532 / 18.03.00 / 2024
KUNTALAISALOITE

Tampereen Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnalle

Kaupunki on vastaanottanut liikuntahaaste -tempauksen Tasavallan Presidentiltä. Tämän seurauksena aloitetaan ilmaiset uintivuorot uimahalleissa eläkeläisille vuoden 2024 alusta. Toiminnan tavoitteena on aktivoida eläkeläisiä liikkumaan ja tukea heidän hyvinvointiaan.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta järjestää tällä hetkellä kerran viikossa maksullisia päivätansseja elävän musiikin tahdissa Pakkahuoneella. Me allekirjoittaneet ehdotamme, että jatkossa näistä viikottaisista päivätansseista vähintään yksi tanssikerta kuukaudessa olisi maksuton.

Tutkitusti tanssilla on myönteinen vaikutus kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin. Tanssin on todettu ehkäisevän myös muistisairauksia. Liikuntaa harrastavien eläkeläisten terveyspalveluiden tarve vähenee.

Maksuttomat tanssit eläkeläisille toisivat myönteistä julkisuutta Tampereelle ollen näin esimerkkinä muillekin kunnille.

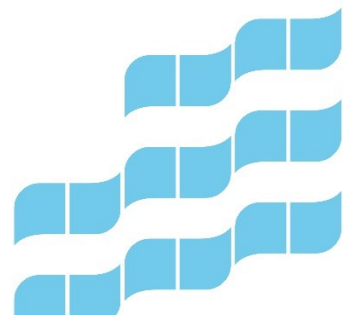
Koska Pakkahuone on kaupungin omistama kiinteistö, kuluja muodostuisi pääasiassa muusikkojen palkkioista. Uskomme, että kävijämäärät tulisivat lisääntymään myös pääsymaksullisissa päivätansseissa.

Toivommekin kaupungin suhtautuvan myönteisesti aloitteeseemme.

Tampereella 16.1.2024

Aloitteen vastuuhenkilöt:
Leena Koivunen ja Vuokko Salonen

Allekirjoittaneita lisäksi 73 henkilöä (kotikuntia ei varmistettu)

Liite Yla 10.9.2024

Vuoden 2025 talousarvion yhteydessä käsiteltävä kuntalaisaloite

Kuntalaisaloite ilmaisesta joukkoliikenteestä sekä ilmaisesta pysäköinnistä yli 75-vuotiaille (TRE:3250/08.00.01/2024)

Kuntalaisaloite ilmaisesta joukkoliikenteestä sekä ilmaisesta pysäköinnistä yli 75-vuotiaille

Tilastojen mukaan yli 75-vuotiaita on Tampereella n. 9 % väestöstä. Autoilevien osuus tästä ikäluokasta ei ole tiedossa, joten talousvaikutusta joudutaan arvioimaan. Jos arvioidaan, että autoilevia yli 75-vuotiaita olisi n. 2-5 % väestöstä ja että he käyttävät maksullista pysäköintiä vastaavasti kuin muutkin autoilevat, olisi ilmaisen kadunvarsipysäköinnin vaikutus taloudellisesti kaupungille vuositasona n. -112 000-281 000 euroa.

Yhdyskuntalautakunnan talousarvioehdotus ei mahdollista ilmaista pysäköintiä yli 75-vuotiaille.

TAMPEREEN KAUPUNKI

12. 06. 2024

Dno TRE 3257/88 - 06.41/24

TAMPEREEN KAUPUNGINHALLITUKSELLE

KUNTALAISALOITE YLI 75-VUOTIAIDEN ASIAINHOIDON, KAUPUNGILLA
LIIKKUMISEN JA OMATOIMISUUDEN EDISTÄMISEKSI

Esitän, että kaupunginhallitus ryhtyy toimiin yli 75-
vuotiaille kotiin, printtinä lähetettävän lupakirjan
kehittämiseksi, jolla sallitaan

1. Vapaa ja ilmainen joukkoliikennevälineiden käyttö
ilman aikarajoituksia sekä
2. Auton ilmainen pysäköinti kaikkialla kaupungin
alueella.

PERUSTELU:

Vanhusten omatoimisuus ja sen mahdollistama kotona asuminen
on taloudellisesti järkevää ja sataa suoraan kaupungin
laariinmm verotuloina ja keskustan elävänä pysymisenä.
Vapaa ja ilmainen joukkoliikenteen käyttöoikeus innostaa
lähtemään liikkeelle, saamaan virikkeitä ja piristää.
Sitä kautta se vaikuttaa suoraan sekä henkiseen että fyysiseen akt-
-iivisuuteen.

Kolmen vuoden pandemiakriisi on osoittanut, että joukko-
liikenteen käyttö saattaa olla terveydeltään hauraalle
tai iäkkäälle ihmiselle vaaratekijä. Myös hankalaksi
käynyt liikkuminen tai heikko selkä voi tehdä oman auton
käytön liikenteessä välttämättömäksi.

Pysäköinti eri yhtiöiden erilaisten pysäköintimittareiden
viidakossa on iäkkäämmälle tai muista syistä vähemmän
digitaaitoja/-välineitä omistavalle hankalaa. Olettamus,
että kaikilla autoilijoilla on älypuhelin, lähtee kulutus-
keskeisestä ajattelusta, joka massiivisen ilmastonmuutoksen
oloissa on sekä vanhansikäinen että vahingollinen. (Itse

en älylaitteiden sisältämien verimmetallien ja niiden merkitsemään ekologis- sosioeettisen kuormituksen vuoksi vaihda kännykkää ennen kuin sen hajotessa, enkä ole ainoa jolla on sama periaate.) Nykyisellään kaupungin liikennesuunnittelu näyttää lähtevän keskiluokkaisesta, keskituloisesta ja terveeseen 35-vuotiaan miehen olettamuksista ja asenteista. Tällaisessa suunnittelussa unohdetaan iän, sairauden tai muun syyn vuoksi liikuntakyvyltään ja/tai digitaadoiltaan heikommin varustetut kuntalaiset. Tämä ei ole Suomen perustuslain 2.luvun 6. pykälän mukaista: "Ketään ei saa (...) asettaa eri asemaan (...) iän (...), mielipiteen, terveydentilan, vammaisuuden tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella." Kysymys on siis perustuslaillisesta oikeudesta. Totean myös, että iäkkäät ihmiset eivät ainoastaan kuluta terveys- ja vanhuspalveluja, vaan myös kulttuuria. Tilastojen valossa juuri ikänaiset pitävät pystyssä teattereita, konserttitaloja ja muita kulttuurilaitoksia ja hyvässä lykyssä tuovat miehensäkin mukaan - mikäli nämä vielä ovat hengissä. Lupakirja on tärkeä olla printtinä ja kotiin lähetetty. Kaupungin nettipalvelut eivät ole kaikkien vanhusten käytettävissä. Lisäksi ne, luvalla sanoen, eivät ole mitään asiakasystävällisyyden ja selkeyden merkkiteoksia. Kotiin luvat pitäisi lähettää yksinkertaisesti siksi, että vanhusten juokseuttaminen Frenchellille papereita hakemaan ei ole järkevää eikä inhimillistä.

Tampereella, 4.6.2024.

Liite Jolila 11.9.2024

Vuoden 2025 talousarvion yhteydessä käsiteltävä kuntalaisaloite

Kuntalaisaloite ilmaisesta joukkoliikenteestä sekä ilmaisesta pysäköinnistä yli 75-vuotiaille (TRE:3250/08.00.01/2024)

Kuntalaisaloite ilmaisesta joukkoliikenteestä sekä ilmaisesta pysäköinnistä yli 75-vuotiaille

Aloitteessa esitetään, että yli 75-vuotiaille sallitaan vapaat ja ilmaiset joukkoliikennepalvelut ilman aikarajoituksia asiainhoidon, kaupungilla liikkumisen ja omatoimisuuden edistämiseksi. Perusteluissa esitetään, että vanhusten omatoimisuus ja sen mahdollistama kotona asuminen on taloudellisesti järkevää ja hyödyttää myös kuntataloutta ja vaikuttaa keskustan elävänä pysymiseen. Vapaa ja ilmainen joukkoliikenteen käyttöoikeus innostaa lähtemään liikkeelle, saamaan virikkeitä ja piristää.

Tampereen seudun joukkoliikenteessä kotikunnasta riippumatta kaikki 65 vuotta täyttäneet ovat oikeutettuja seniorialennukseen, mikä on suuruudeltaan 40 prosenttia ja koskee kaikkina päivinä klo 9–14 arvolipulla tehtyjä matkoja. Järjestelyllä ohjataan kysyntää aamun ja iltapäivän ruuhkahuippujen väliseen aikaan, jolloin vapaata kapasiteettia on runsaasti tarjolla. Kaluston ajaminen lyhyelle päivätauolle aiheuttaa suhteellisen paljon siirtoajoa ja sen taloudellinen hyöty ei ole täten kovin suuri.

Edellä kuvattu nykyinenkin alennuskäytäntö lisää senioreiden liikkuvuutta ja tuo aloitteessa esitettyjä positiivisia vaikutuksia omatoimisuuden lisäämisessä ja toisaalta sillä lienee myös omalta osaltaan vaikutusta kaupungin keskustan elinvoimaisuuteen. Aloitteen mukainen ilmainen joukkoliikenne 75 vuotta täyttäneille vähentäisi joukkoliikenteen vuotuisia lipputuloja karkeasti arvioiden 500 000–1 000 000 euroa. Vuoden 2025 talousarviossa ei ole varauduttu kyseiseen summaan. Kyseisen ikäryhmän erityinen suosiminen maksuttomalla joukkoliikenteellä ei ole myöskään yhdenvertaisuuden näkökulmasta hyvä ratkaisu. Joukkoliikenteen hinnoittelussa pyritään välttämään sosiaalipoliittisia ratkaisuja. Ikäihmisten liikkumisen erityistarpeisiin pystytään vastaamaan parhaiten palveluliikenteessä. Erityisesti ruuhka-aikoina näihin tarpeisiin pystytään joukkoliikenteessä vastaamaan heikosti.

TAMPEREEN KAUPUNKI

12. 06. 2024

Dno TRE 3257/88 - 06.41/24

TAMPEREEN KAUPUNGINHALLITUKSELLE

KUNTALAISALOITE YLI 75-VUOTIAIDEN ASIAINHOIDON, KAUPUNGILLA
LIIKKUMISEN JA OMATOIMISUUDEN EDISTÄMISEKSI

Esitän, että kaupunginhallitus ryhtyy toimiin yli 75-vuotiaille kotiin, printtinä lähetettävän lupakirjan kehittämiseksi, jolla sallitaan

1. Vapaa ja ilmainen joukkoliikennevälineiden käyttö ilman aikarajoituksia sekä
2. Auton ilmainen pysäköinti kaikkialla kaupungin alueella.

PERUSTELU:

Vanhusten omatoimisuus ja sen mahdollistama kotona asuminen on taloudellisesti järkevää ja sataa suoraan kaupungin laariinmm verotuloina ja keskustan elävänä pysymisenä. Vapaa ja ilmainen joukkoliikenteen käyttöoikeus innostaa lähtemään liikkeelle, saamaan virikkeitä ja piristää. Sitä kautta se vaikuttaa suoraan sekä henkiseen että fyysiseen aktiivisuuteen.

Kolmen vuoden pandemiakriisi on osoittanut, että joukkoliikenteen käyttö saattaa olla terveydeltään hauraalle tai iäkkäälle ihmiselle vaaratekijä. Myös hankalaksi käynyt liikkuminen tai heikko selkä voi tehdä oman auton käytön liikenteessä välttämättömäksi.

Pysäköinti eri yhtiöiden erilaisten pysäköintimittareiden viidakossa on iäkkäämmälle tai muista syistä vähemmän digitaaitoja/-välineitä omistavalle hankalaa. Olettaamus, että kaikilla autoilijoilla on älypuhelin, lähtee kulutuskeskeisestä ajattelusta, joka massiivisen ilmastonmuutoksen oloissa on sekä vanhansikäinen että vahingollinen. (Itse

en älylaitteiden sisältämien verimmetallien ja niiden merkitsemään ekologis- sosioeettisen kuormituksen vuoksi vaihda kännykkää ennen kuin sen hajotessa, enkä ole ainoa jolla on sama periaate.) Nykyisellään kaupungin liikennesuunnittelu näyttää lähtevän keskiluokkaisesta, keskituloisesta ja terveeseen 35-vuotiaan miehen olettamuksista ja asenteista. Tällaisessa suunnittelussa unohdetaan iän, sairauden tai muun syyn vuoksi liikuntakyvyltään ja/tai digitaadoiltaan heikommin varustetut kuntalaiset. Tämä ei ole Suomen perustuslain 2.luvun 6. pykälän mukaista: "Ketään ei saa (...) asettaa eri asemaan (...) iän (...), mielipiteen, terveydentilan, vammaisuuden tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella." Kysymys on siis perustuslaillisesta oikeudesta. Totean myös, että iäkkäät ihmiset eivät ainoastaan kuluta terveys- ja vanhuspalveluja, vaan myös kulttuuria. Tilastojen valossa juuri ikänaiset pitävät pystyssä teattereita, konserttitaloja ja muita kulttuurilaitoksia ja hyvässä lykyssä tuovat miehensäkin mukaan - mikäli nämä vielä ovat hengissä. Lupakirja on tärkeä olla printtinä ja kotiin lähetetty. Kaupungin nettipalvelut eivät ole kaikkien vanhusten käytettävissä. Lisäksi ne, luvalla sanoen, eivät ole mitään asiakasystävällisyyden ja selkeyden merkkiteoksia. Kotiin luvat pitäisi lähettää yksinkertaisesti siksi, että vanhusten juokseuttaminen Frenchkellille papereita hakemaan ei ole järkevää eikä inhimillistä.

Tampereella, 4.6.2024.